Priredio O. Ante Sekelez

NAUKA
O SV. SAKRAMENTIMA

(Katheheze za odrasle)

ZAGREB 1960

21668

Priredio O. Ante Sekelez

NAUKA
O SV. SAKRAMENTIMA

(Katheze za odrasle)

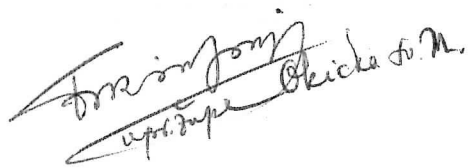

ZAGREB 1960

Split - Poljud
1. XI. 1960.

Priredio, izdao i odgovara: O. Ante Sekelez, župnik, Split, Bulatova Poljana 3.
Umnoženo kod: Ured za prijepis i umnožavanje, M. Marijančić, Zagreb, Jurišićeva ul. 1/a.

Franjevački Provincijalat

Split — Dobri
Br. 75/60

Split, 17. III. 1960.

IMPRIMATUR.

(M. P.)

Fra Jerko Lovrić, v. r.
provincijal

Nema ništa protivno.
Prof. Rafael Radica, cenzor.

Neka se tiska!
Od Biskupskog Ordinarijata
Br. 378/60

Split, 15. III. 1960.

Generalni vikar:
msgr. Srećko Vuković v. r.

(M. P.)

MJESTO PREDGOVORA

Mp. O. fra Jerko Lovrić, provincijal Provincije Presv. Otkupitelja - kojoj i pripadam - odgovarajući na moju molbu za redovnički "Imprimatur", napisao mi je i ovo:

"Vrlo rado Vam dajem svoj IMPRIMATUR za umnoženje kateheza za odrasle pod naslovom NAUKA O SV. SAKRAMENTU.

Uvjeren sam, da će ta stvar vrlo dobro doći svim svećenicima, napose vjeroučiteljima, kao pomagalo pri tumačenju crkvene nauke o sedam izvora milosti."

Ako to doista bude, onda će ove pouke postignuti i svrhu za koju su napisane.

U Splitu, na blagdan sv. Josipa 19.III.1960.

Fra Ante Sekelez

U V O D

MILOST BOŽJA

U ovim poukama iznijet ću katoličku nauku o sv. Sakramentima, da tako upoznate tajne i bogatstva naše sv. Vjere, i da ih iskoristite za svoje vječno spasenje.

Sakramenti su sredstva, ustanovljena od Isusa Krista, po kojima dobivamo milost Božju. Bez milosti Božje nitko ne može postići život vječni, a milost Božja se dobiva kroz otajstvene žljebove sv. Sakramenta.

I prije nego počnem tumačiti Sakramente, reći ću nešto o milosti Božjoj, i to: 1/ Što je milost Božja; 2/ Vrste milosti Božje i 3/ Uzvišenost milosti Božje.

1. Što je milost Božja?

Riječ "milost" se vrlo često upotrebljava, i ne samo u vjerskim stvarima, nego i u svjetovnim (profanim) stvarima, a uvijek označuje naklonost, dobročinstvo, koje netko čini, a netko prima. Dobročinstvo isključuje svako pravo na se kod onoga, koji ga prima, a isto tako isključuje i dužnost kod onoga, koji ga čini. U svjetovnim stvarima, onaj, koji čini i prima milost, uvijek je čovjek, a u božanskim stvarima, naprotiv, onaj, koji čini milost, uvijek je Bog, a koji prima, uvijek je čovjek.

A koliko milosti je nama Bog učinio i neprestano čini!

U naravnom redu milosti duše i tijela jesu: život, razum, volja, zdravlje, snaga itd. U vrhunaravnom redu jesu: otkupljenje, vjera, riječ Božja, Sakramenti, crkveno učiteljstvo, pravo na nebesku baštinu itd. Sve su to milosti, tj. nezasluženi Božji darovi, koje nam Bog nije morao dati, niti mi imamo pravo na njih.

Ali svi ovi darovi, što sam ih sada nabrojio, nisu u strogo teološkom smislu milost, niti su oni milost u onom smislu, u kojemu je mi obično upotrebljavamo. Milost, u strogom smislu, je nešto sasvim drugo. Nju možemo označiti ovako: "Ona je vrhunaravni i nezasluženi dar, što nam ga Bog daje zbog zasluga Isusa Krista, da možemo činiti dobro, a zlo izbjegavati, i da možemo postignuti život vječni."

Dozovimo u pamet temeljnu istinu o cilju čovjeka:

Bog, stvarajući čovjeka, odredio ga je za vječno blaženstvo u Raju, koje će se sastojati u blaženom gledanju i neposrednom uživanju samoga Boga. Ali ovaj konačni cilj - za koji je čovjek odredjen - po sebi nadvisuje naravne sile čovječje. I jer Božja narav neizmjerno nadvisuje sve druge naravi, nijedna stvorena narav, bila ona ljudska ili andjeoska, ne može se svojim silama dignuti tako

visoko, da udje u svijetlo, kojemu se ne može pristupiti (I.Tim.6,16), i nijedna po sebi ne može biti dionica Božje slave, Boga vidjeti, posjedovati i uživati bit Božju. I stoga, ako je Bog odredio čovjeka za tako uzvišeni i nadnaravni cilj, morao mu je dati srazmjernu, nadnaravnu pomoć, da k njemu dodje i da ga uživa; drugim riječima: morao je jednostavnoj čovječjoj naravi dodati vrhunaravno svojstvo, koje bi čovjeka činilo dostojnim njegova cilja i koje bi ga činilo sposobnim, da svoj vrhunaravni cilj postigne.

I evo, baš je <u>milost</u> to svojstvo, kojim čovjek biva uzdignut na dostojanstvo djeteta Božjega i biva dionik same božanske naravi. Po njoj sve snage i moći čovječje postaju sposobne da proizvedu plemenite i dragocjene čine, kojima čovjek, kao nagradu, zaslužuje slavu u Raju.

Evo jedne usporedbe:

Neki posjednik ima slugu. On mu može zapovijediti, da oplijevi, izguli zlu i nekorisnu travu sa njegova polja. Zašto mu može to zapovijediti? - Zato, što sluga ima i oči i ruke, kao sredstva, kojima može to učiniti. A pitam vas, da li bi taj gospodar mogao od sluge zahtijevati, da izvadi mikrobe (mikroorganizme), tj. najmanja živa bića, što se nalaze, recimo, u

kaplji vode? - Ne, to on, redovito, ne bi mogao zahtijevati od sluge. A kad bi mogao? - Mogao bi on od sluge to zahtijevati, tek onda, kad bi mu nabavio mikroskop (povećalo), tj. spravu, koja mnogo povećaje i najmanje predmete, koje prosto ljudsko oko ne može vidjeti, i kad bi mu dao drugu spravu, kojom bi sluga mogao mikrobe hvatati.

Isto tako i Bog, budući je odredio čovjeka za cilj, koji ne samo da nije naravno svojstven čovječjem biću, nego ga je odredio za vrhunaravni cilj, koji nadvisuje čovječje naravne moći, tj. za neposredno gledanje i uživanje samoga Boga, morao mu je dati i vrhunaravnu pomoć. I ta vrhunaravna pomoć jest milost.

Sad razumijemo, zašto se milost zove vrhunaravni i nezasluženi Božji dar, koji Bog daje čovjeku, da može, radeći dobro, postići vječno blaženstvo, tj. posjedovanje Boga u nebu. Razumijemo, zašto se milost naziva i "sjeme slave", jer kao što sjeme daje biljku, tako i milost, ulivena u dušu, daje slavu.

2. Vrste milosti

Iz rečenog jasno slijedi, da Bog daje milost zbog dvaju razloga: a) da pomoću milosti možemo činiti djela, koja će biti dobra i zaslužna za život vječni i b) da pomoću milosti stvarno zaslužimo i budemo dostojni vječnoga života, jer samo milost uzdiže na više našu narav, i po njoj postajemo posinjena djeca Božja.

I pod ova dva vida treba promatrati milost. I ako je pod ova dva vida promatramo, vidimo, da je ona dvovrsna: ukoliko je odredjena za prvi učinak, zovemu ju aktualna (djelujuća, djelatna), tj. Bog ju daje, da radimo dobro; a ukoliko je odredjena za drugi učinak, zovemo ju posvećujuća (posvetna), tj. Bog ju daje, da nas digne u stanje svetosti i da budemo Njemu slični. I po ovoj drugoj postajemo i jesmo "posinjena djeca Božja".

Na prvu se milost odnose riječi Kristove: "Sine me nihil potestis facere" - "Bez mene ne možete ništa učiniti" (Iv.15,5), a na drugu: "Si quis in me non manserit, mittetur foras" - "Tko u meni ne ostane, izbacit će se napolje" (Iv. 15,5).

Treba još jasnije protumačiti jednu i drugu.

Što je milost djelujuća ili djelatna?

Milost djelujuća ili djelatna jest ona pomoć Božja, koju Bog povremeno daje duši, da može raditi dobro. Ona ili prosvjetljuje razum, da spozna i razlikuje dobro od zla, ili potiče volju, da zlo mrzi, a dobro ljubi i čini.

Jedan grešnik, na pr., udje u crkvu bez ikakve pobožne namjere; jednostavno iz znatiželjnosti. Najedamput misao mu poleti na Boga ... Sjeti se svoga raspuštenoga života, osjeti strah od vječne osude, koja mu prijeti, ako svoj život ne promijeni; sjeti se lijepih godina svoje mladosti, Prve Pričesti i sreće, koju je imao, kad je bio dobar... I nakon ovih misli i osjećaja gane se, klekne, moli..., i obrati se. To je milost djelujuća.

Ili, uzmimo drugi slučaj: Raspuštena djevojka podala se teškim grijesima. Ali jednoga dana nadje se, na pr., pred slikom Bl. Dj. Marije. Stane promatrati tu sliku. I pri tome promatranju slike gane se u srcu, zaplače, zamrzi na svoj grešni život, i odluči biti dobra i pobožna. To je, takodjer, milost djelujuća.

Ali i svaki od nas, u izvjesnim trenucima, osjetio je na poseban način blizinu Boga. Možda je to bio prigodom koje propovijedi, procesije ili svečanog obreda, ili inače ... Ali uvijek je to bila milost djelujuća, koja je prosvjetljivala naš razum i govorila našemu srcu. I ova djelujuća milost je apsolutno potrebna svima, pravednicima i grešnicima, jer bez nje ne možemo ni misliti ni htjeti, ni početi, ni učiniti nešto, pa bilo ono i neznatno, što bi nas vodilo posvećenju. "Bez mene - rekao

je Isus, ne možete ništa..." I opet: "Nitko ne može doći k meni, ako ga Otac, koji me je poslao, ne privuče..." (Iv.15,5; 6,44). Kao što nitko ne može živjeti bez zraka, tako ne može ni duša bez milosti živjeti niti išta učiniti za Boga i za raj. To je milost djelujuća.

Milost posvećujuća.

Kad govorimo o milosti posvećujućoj, govorimo o nadnaravnom i najuzvišenijem daru, koji nam Bog daje za naše spasenje. Čitamo u životu sv. Pavla pustinjaka, da ga je Bog obdario rijetkom milošću, naime, da je po licu i vanjštini osoba poznavao, da li je duša dotične osobe dobra i Bogu draga, ili je, naprotiv, u grijehu i Bogu mrska. - I jednoga dana stajaoje pred vratima crkvei motrio ljude, koji su ulazili u crkvu. Najednom stane plakati kao malo dijete. Ljudi su ga pitali, zašto plače, ali on je šutio i nije htio odgovarati. Plakao je, jer je vidio jednog čovjeka, koji je, opterećen teškim grijesima, lakoumno ulazio u crkvu. - I prije nego je svijet (puk) počeo izlaziti iz crkve, Svetac je opet stao pred vrata... I opet je opazio onog istog čovjeka, zbog kojega je, prije ulaza z crkvu, plakao. Opazivši ga drugi put, stane opet plakati. Ali sada je plakao ne od žalosti, već od radosti, jer je njegovu dušu vidio u sjaju milosti posvećujuće.

Sav radostan, zaustavi čovjeka i upita ga, na koji se način u njegovoj duši promjena dogodila.

"Evo sada, dok sam bio u crkvi - odgovori čovjek - slušao sam riječ Božju; ona me potakla, da se pokajem za svoje grijehe. Pošao sam se ispovjediti... I sad sam miran s Bogom."

1. U duši ovoga čovjeka nastala je radikalna promjena. Od zahrdjale duše - da se slikovito izrazim - postala je pozlaćena duša. Od čovjeka grešnika postao je čovjek pravednik. Od sina sotone postao je sin Božji.

To su učinci milosti posvećujuće, pa je možemo označiti kao "nezasluženi Božji dar, koji nam se daje po zaslugama Isusa Krista, a čini nas dionicima božanske naravi i posincima Božjim, i daje nam sposobnost, da djelujemo djela vrhunaravno zaslužna te postignemo život vječni." (Mali Katekizam).

Bogoslov Monsabre je označuje ovako: "Milost (posvećujuća) jest vrhunaravno svojstvo, koje stoji u duši, kao što duša stoji u tijelu, tj. ona je forma, koja dušu čini vrhunaravnim bićem, kao što duša čini tijelo čovječjim bićem."

Radi se o nadosjetnoj i neopipljivoj stvari, pa je ne možemo ni pravo ni potpuno shvatiti. Možemo ju samo slikama ilustrirati. Najteže je kod toga shvatiti "dioništvo Božje naravi".

Ono je posebni refleks, odsjev božanske naravi u čovjeku, da ju svu prožme i preobrazi, te ona izgleda i sliči božanskoj naravi. Tu biva nešto slično, kao kad sunce prosine i prožme kaplju rose, pa mi u rosi vidimo sjaj sunca, a nipošto njezinu vodenu narav.

Ili, druga slika. Vidjeli ste komad hladnog željeza, a vidjeli ste taj isti komad željeza kad je užaren. Komad hladnog željeza slika je duše bez milosti posvećujuće, a komad užarenog željeza slika je duše u milosti posvećujućoj. I hladno i užareno željezo je - željezo. Ipak, kad je užareno, poprima narav i svojstvo vatre, tako da ono sja, žeže (pali) i baca iskre kao i vatra. Tako isto i naša duša, odjevena i prožeta milošću posvećujućom, premda ostaje čovječja duša, ipak odsjeva božanskom ljepotom; postaje prava i živa slika Božja.

Ovo "preobraženje" duše, koje prouzrokuje milost posvećujuću, jest i njezino novo rodjenje. To rodjenje biva od Boga, koji u dušu stavlja svoju sliku i sličnost, kao što roditelji radjanjem, dajući djetetu život i naravne moći, utiskuju u njega svoju vlastitu fizičku i moralnu sliku i sličnost. - Milost posvećujuća je uzdignuće, usavršenje i pobožanstvenje duše i njezinih moći.

2. A sada da razjasnimo pitanje, zašto duša bez milosti posvećujuće ne može činiti djela, koja bi bila zaslužna za nebo, a duša u milosti posvećujućoj to može.

I opet ću se poslužiti slikom.

Čuli ste sigurno za divlju kruš-ku, a možda ste ju i vidjeli. Ona raste po šumama,a može rasti i u baš-čama. I neka nju ljudi njeguju ka-ko god hoće, ona će donositi plodo-ve, koji malo vrijede. Ali ako lju-di na stablo kruške"navrnu", ukala-me grančicu pitome kruške, divlja kruška postat će pitoma i donosit će sasvim drukčije - pitome i slat-ke plodove.

Posvećujuća milost je navrtak (kalem) Božjeg života u naš čovje-čji život.

Čovjek bez milosti posvećuju-će, bez Božjeg navrtka, može čini-ti dobra djela, t.j. djela, koja su u sebi i po sebi dobra, ali ta djela nemaju po sebi vrijednost ili valutu, da budu primljena i na-gradjena u Nebu.

Naprotiv, kad je čovjek s Bo-gom povezan milošću posvećujućom, kao što je divlja kruška navrtkom povezana s pitomom, njegova djela dobivaju veću, božansku vrijednost, jer Bog na ta djela gleda kao na svoja, ili bolje, kao da ih je uči-nio njegov sin Isus, i obvezuje se, da će ih nagraditi u Raju, tj. na-gradom, koja vrijedi koliko On sam vrijedi.

3. Uzvišenost milosti

Iz ovoga, što je rečeno,mo-žete shvatiti neusporedivu uzviše-nost milosti. Po milosti posvećuju-ćoj - kaže sv. Toma - mi bivamo uz-dignuti nad sve stvorene stvari ta-ko, da je i čitav svemir manje vri-jedan nego milost jednog čovjeka. Stavite na jednu stranu tezulju sve zemaljsko blago, zlato, srebro i di-jamante, a na drugu stranu najmanji stupanj milosti, ovaj stupanj milos-ti pred Bogom će prevagnuti.

Stoga se ne čudimo neobičnoj tvrdnji sv. Petra (II.1-4), kojom nazivlje ljude urešene milošću "di-onicima Božanske naravi", niti se čudimo izrazima Sv. Pisma, kojima Bog nazivlje dušu u milosti svojom prijateljicom, zaručnicom, predmetom svoje ljubavi i naklonosti. Ne čini nam se više paradoksalna tvrdnja Svetaca, kad kažu, da bismo poklek-nuli i poklonili se duši u milosti, kad bismo ju mogli vidjeti.

Bog je rasprostanio i prosuo ljepotu na sve stvoreno, i mi čes-to ostajemo zaprepašteni. Lijepa je blaga i vedra noć; čarobna je zora odjevena u grimiz i zlato;sjaj-no je sunce, što grije i svijetli na obzorju; čarobno je iskićeno po-lje i plavo i mirno more, ali sve ove prirodne ljepote ne mogu se us-poredjivati sa dušom u milosti.Jed-na od ugodnosti u Raju bit će uživa-

ti u gledanju, u društvu, u prijateljstvu ovih najvećih ljepota, pravednih duša, koje će sjati poput tolikih zvijezda na nebeskom svodu.

Zaključak

Časkom se zaustavimo i jednostavno ispitajmo:

Kako smo vodili i kakó vodimo računa o tako neizrecivo velikom i divnom dobru?

Ovom ljepotom, ovim božanskim životom bila je odjevena naša duša onoga časa, kad smo se krstili, a odjevena bijaše i uvijek, kad smo se sveto ispovjedili i kad smo se gorljivo pričestili. I tada smo po milosti bili veća bića: savršene i žive slike samoga Boga. A kako smo nastojali čuvati to dragocjeno blago, i što smo upotrebili, da ga ne izgubimo?

Medjutim, treba znati, da je milost posvećujuća trajno dobro duše, ali trajno sve dotle, dok ga ne izgubimo svojevoljnim smrtnim grijehom. Smrtni grijeh je jedini i veliki neprijatelj milosti, lupež, koji ju krade i tjera. A kako mi od njega bježimo, kako mrzimo toga poglavitog neprijatelja našeg najvećeg dobra? A kad to najveće dobro, taj dragocjeni biser izgubimo, kojom brigom ga opet tražimo?

Braćo! Ispravimo svoje mišljenje; cijenimo darove Božje!

O, si scires donum Dei! (Iv. 4, 1o). Oh, kad bismo pravo shvatili, kakav je dar milost, ne bismo ju tako nehajno gubili! Kad bismo znali, kako je lijepa i dragocjena duša u milosti, ne bismo ju hranili prljavim strastima, nego bismo ju čuvali kao najveće blago, poklicali bismo pred njom - pred živom slikom Previsokog, pred uzvišenim hramom Duha Svetoga!

Origen nam u svojoj crkvenoj povijesti spominje, kako je Leonida, svijetli mučenik vjere, vrativši se iz crkve, gdje je kristio svoje dijete, klekao pred djetešce, poljubio ga u malene grudi i zatim se zadržao časkom u molitvi. Majka je mislila, da on to čini u zanosu ljubavi, pa ga ukori, jer je tobože postao poganin, kad se klanja djetetu. A Leonida odgovori: "Ne klanjam se ja djetetu, nego se klanjam Duhu Svetom, čiji je živi hram tijelo našega djeteta".

Blago nama, ako ovako budemo mislili o milosti Božjoj!

I.

SAKRAMENTI (uopće)

Isus Krist, došavši na svijet, nije samo umro za nas na križu; nije samo ustanovio svoju Crkvu, kojoj je povjerio svoju nauku i svoje zaluge, nego je svojoj Crkvi ostavio sredstva i znakove - po kojima će (Crkva) ljudima do konca svijeta primjenjivati i dijeliti plodove Njegova otkupljenja i Njegovih zasluga. Plodovi Isusova otkupljenja i Njegovih zasluga jesu: posvećenje, milost, a sredstva i znakovi, po kojima ih dobivamo, jesu sveti Sakramenti.

Sakramente s potpunim pravom nazivamo otajstvenim žljebovima, kroz koje nam dolazi, u prvom redu, milost i posvećenje. Oni su sedam izvora u Crkvi, kod kojih ljudi mogu i moraju crpsti vodu spasenja, što teče u život vječni. - To su izvori žive vode, izvori ljubavi, što su potekli iz Srca Isusova, kad bijaše kopljem prob odeno... To su izvorižive vode, što ju je Isus obećao Samaritanki na studencu Jakovljevu."... A koji pije od vode, koju ću mu ja dati, ne će ožednjeti do vijeka. Nego voda, što ću mu ja dati, bit će u njemu izvor vode, što teče u život vječni." (Iv.4,14). Pijmo te vode, štonam ih je Krist, živa stijena, ostavio u svetim Sakramentima. Neka one struje u našim sr-

cima, dok ne utonu u more vječnoga života, koji je u Bogu. O samo molimo: "Gospodine, daj mi te vode, da ne žednim više..." (Iv. 4,15).

Potrebno je, da svaki sljedbenik Kristov znade, barem u osnovnim crtama, narav, uspješnost i vrijednost sv. Sakramenata, što ih je Bog ustanovio i i naredio za naše spasenje i posvećenje. Samo onaj, koji dobro pozna Sakramente može se njima dobro služiti; može ih znati cijeniti onako kako i zaslužuje i može od njih imati onu neprocjenjivu korist, zbog koje ih je Isus i ustanovio.

1. Što su Sakramenti?

Sakramenti su znakovi, što proizvode milost, a ustanovio ih je Isus Krist za naše posvećenje.

Ako rasčlanimo (analiziramo) ovu definiciju, spoznat ćemo narav i vrijednost Sakramenata.

a) Oni (Sakramenti) su prije svega znakovi milosti.

Riječ "znak", vi to dobro znadete, označuje nešto što nam u pamet doziva neku drugu stvar, koju po tome znaku na neki način spoznajemo. Tako je, na pr., dim znak vatre; otisak nogu na prašini ili na snijegu jest znak, da je netko tuda prolazio; glas zvona je znak, da će u crkvi biti koji obred i sl., pa mi vide-

ći dim i otisak nogu i slušajući zvono spoznajemo ono što nam ti znakovi označuju.

Na isti način Sakramente nazivamo znakovima zato što su oni obredi, tj. izvanjski, vidljivi čini na sjetilima, koji nam označuju milost Božju.

Na pr., što vidimo kad se podjeljuje Krštenje? - Vidimo kako svećenik polijeva dijete vodom po glavi. E dobro, ovo polijevanje (pranje) vodom jest znak koji nam označuje, da se duša djeteta, moću Duha Svetoga, toga časa pere od ljage istočnoga grijeha i obogaćuje milošću posvećujućom. Ovu milost, koja silazi u dušu djeteta, mi očima ne vidimo, ali smo sigurni, da ona silazi onoga časa kad vidimo vanjski čin Sakramenta.

b) Ali Sakramenti su ne samo znakovi koji označuju milost, nego su oni i znakovi koji proizvode milost.

Prije sam nabrojio nekoliko znakova vidljivih stvari: dim, otisak nogu, glas zvona. Ovi znakovi samo označuju neke stvari, ali nemaju moć da ih i proizvedu. Na pr., dim ne može proizvesti vatru, nego je samo označuje; otisak nogu ne proizvodi hod jedne osobe, nego ga samo označuje, itd.

Naprotiv, Sakramenti ne samo da označuju milost, nego je stvarno i proizvode, tj. daju je onome koji ih prima, ako on sam ne stavlja zapreku. Tako na pr. na krštenju, voda, spojena s riječi-

ma "Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga", čisti (pere) dušu od grijeha.

Eto, zašto Sakramente nazivamo znakovima koji proizvode milost.

2. Sakramenti imaju moć od Isusa.

Vi pitate: Odakle Sakramentima tolika moć, da proizvode milost? Sigurno je, da materijalni znakovi po sebi nemaju nikakvu moć i nikakvu uspješnost da posvećuju ljude. Ali tu moć im je dao Isus, koji je htio, da se ljudi po njima posvećuju i dobivaju milost. Pače, točnije rečeno, On sam, Isus Krist, po njima nas posvećuje. On nam po njima daje svoju ljubav i život... I makar da čovjek dijeli Sakramente, on ih ne dijeli u ime svoje i svojom snagom, nego u ime i snagom Isusa Krista. Stoga je glavni djelitelj Sakramenta Isus Krist, koji radi nevidljivo, a čovjek je samo drugotni djelitelj, sredstvo, nužno za vanjski čin, nesposobno da proizvede milost. Tako su, dakle, Sakramenti moralni čini Isusa Krista, učinjeni rukama i glasom čovjeka, kojega nazivamo Kristovim službenikom.

I odmah je razumljivo, kako uspješnost Sakramenta nimalo ne ovisi o svetosti službenika, koji ga podijeljuje. Jednako - kao što učinak lijeka ne ovisi o svojstvima liječnika, koji ga je propisao ili spremio, nego

od samoga lijeka; tako i učinak Sakramenata ne visi odobrim ili zlim svojstvima onoga koji ih podijeljuje, nego o snazi, koju Sakramenti imaju od Isusa Krista. Tako "odrješenje" koje daje jedan zao svećenik vrijedi isto tako da ga je dao dobar svećenik. Sv. Misa, koju služi zao svećenik, vrijedi u sebi koliko i sv. Misa koju služi dobar svećenik.

3. Isus je ustanovio Sakramente.

Pošto Sakramenti imaju svu uspješnost od Isusa Krista, razumljivo je, zašto ih je samo Isus mogao ustanoviti.

Pa koji bi čovjek, ili andjeo, mogao imati toliku moć, da na pr. vodi, što se polijeva po glavi djeteta, dade snagu da čisti dušu od istočnoga grijeha?

Koji bi čovjek, ili andjeo, mogao imati toliku moć, da dade riječima svećenikovim snagu, da od komadića kruha i od kapljica vina stvori tako divnu substancu: Presv. Tijelo Isusovo i Njegovu Presv. Krv?! To predstavlja neizmjernu moć, koju može imati samo Bog, koji je Otac milosti, i koji je htio ljudima davati milost sredstvima, koja On hoće. Tu je i razlog, zašto je Tridentisnki Sabor definirao, da je sve Sakramente novoga zavjeta ustanovio Isus, koji je - kao pravi Bog - jedini mogao dati izvjesnim činima

i izvjesnim obredima čudnovatu moć, da proizvode milost. Njegova neizmjerna ljubav prema ljudima potakla ga je da to učini - za njihovo dobro, za njihovu sreću.

Tu je ujedno i razlog, zašto Vrkva - kako je izjavio isti Sabor - ne može nikada promijeniti Sakramente u njihovoj biti, t.j. ne može povećati, umanjiti, promijeniti njihovu materiju i formu - kako se to teološki kaže - nego ih mora čuvati u onoj cjelovitosti kako je Isus odredio.

4. Jedno razjašnjenje.

Možda će netko upitati: "Zašto je Isus htio vezati dijeljenje milosti sa čistomaterijalnim (tvarnim) znakovima, kao što su Sakramenti? Zar On nije mogao dijeliti milost bez vode, bez ulja, bez kruha itd.; sa nekim duhovnim sredstvom?"

Bez sumnje, mogao je Isus i tako učiniti. Ali pazite na neizmjernu Božju mudrost. On je htio, da ljude posvećuje vidljivim stvarima, jer taj način više odgovara čovječjoj naravi, koja je spoj materije i duha, da po vidljivim stvarima čovjek spozna duhovne stvari.

Osim toga - da ne spominjem i druge razloge - On je to učinio i zato, što je htio, da nalazimo lijek i život u onim stvarima, koje su nam prouzrokovale i prouzrokuju smrt (duše).

A što je grijeh nego zloupotreba materijalnih stvari? A što nas upropašćuje nego sjetila?

I Isus je u svojoj božanskoj mudrosti htio, da nas materijalne i osjetne stvari - tj. Sakramenti - vraćaju na život. "Isus postupa - kako kaže jedan slavni pisac - kao dobra majka, koja, kad hoće da dade djetetu potreban lijek, sakrije ga u onu hranu, koju dijete najviše voli, da mu povrati izgubljeno zdravlje." (Bononelli).

II.

SAKRAMENTI (uopće)

1. Što sačinjava svaki Sakramenat? I od čega se sastoji?

a) Tri su osjetne stvari, ili, tri su nužna elementa za svaki Sakramenat: materija (tvar), forma (oblik) i službenik (djelitelj).

Materija (tvar) jest ona materijalna, tjelesna stvar, što se upotrebljava kod tvorbe Sakramenta, kao na pr. voda, ulje, kruh, vino itd.

Forma (oblik) jesu riječi, koje određuju cilj zbog kojeg se upotrebljava materija, i zbog toga one daju materiji posebni karakter i čine je sakramentalnom materijom. Na pr., forma kod krštenja jesu riječi: "Ja te krstim...",

itd.; kod ispovijedi jesu riječi: "Ja te odrješujem..." Tim riječima se materija upotrebljava u svrhu opraštanja grijeha, što je i svrha Sakramenta.

Službenik (djelitelj) jest ona osoba koja, upotrebljavajući materiju i izgovarajući riječi forme, ima ujedno vlast i volju da izvrši (učini) Sakramenat.

b) Sva tri ova elementa jesu nužna za tvorbu Sakramenta na taj način da - kad bi jedan od njih nedostajao - ne bi bilo Sakramenta. Kad bi, na pr., nedostajala materija, ne bi bila dostatna ni forma ni službenik; kad bi nedostajala forma, ne bi bio dostatan ni službenik ni materija; kad bi nedostajao službenik, ne bi bila dostatna ni materija ni forma.

Materija se (voda, ulje, kruh, vino...) može upotrebljavati u razne svrhe. A jer služi za tvorbu Sakramenta, nužno je riječima, tj. formom izraziti zašto se i u koju svrhu upotrebljava.

Voda se, na pr., upotrebljava za pranje rublja; zatim, da se očiste mrlje, da se zalije cvijeće; da se ugasi vatra. A kad se njome polijeva glava djeteta kod krštenja, upotrebljava se ne za pranje glave, nego za krštenje. I stoga je nužno riječima izraziti, da se upotrebljava za krštenje. Eto, zašto je potrebna forma.

Ista je stvar s rječima. Makar one bile lijepe i svete, riječi ipak nisu ništa nego riječi i mogu se upotrebljavati u razne svrhe, na pr.: da se upamte, da ih drugi nauči; za šalu itd. A kad i zašto imaju sakramentalno značenje? -Kad se pridružuju sakramentalnoj materiji. Eto,zašto je potrebna materija sa ramenta.

A da sve to ima uspješnost, potreban je službenik, tj. osoba, koja ima moć i volju da to učini sakramentom.

c) Vi ćete možda upitati: "Da li ova tri elementa moraju biti nepromjenljiva? Zar se koji put ne bi mogla jedna materijal promijeniti s drugom; jedna forma s drugom, itd.?"

Ne! Materija, forma i djelitelj Sakramenta su od Isusa odredjeni i ne može ih ni Crkva promijeniti,jer kad bi ih promijenila, promijenila bi se i bit samih Sakramenata. Isus Krist je ustanovio odredjenu materiju, odredjenu formu, odredjenog djelitelja i dao im potrebnu moć na taj način, da kad bi se jedno od njih promijenilo, ne bi više bilo moći, ne bi više bilo ni Sakramenta.

2. Koje učinke proizvode Sakramenti?

Tri učinka koja proizvode Sakramenti. Dva su zajednička svim Sakramentima, a to su: milost posvećujuća

i milost sakramentalna, a treći je vlastit samo krštenju, krizmi i sv. redu, a to je biljeg, koji utiskuju u dušu primaoca.

a) Nije potrebno tumačiti,što je milost posvećujuća. Nju smo već jednom protumačili. Samo naglasujem, da se ona može i mora promatrati pod dva vida, i to: ukoliko grešnike čini pravednicima i ukoliko pravednike čini još pravednijima. I tu je razlika koju bogoslovi čine izmedju prve i druge milosti.

Dakle, jedni Sakramenti proizvode prvu milost, tj. grešnike iz stanja grijeha prenose u stanje svetosti, pravednosti i prijateljstva s Bogom. To su dva Sakramenta: krštenje i ispovijed. Zbog toga njih nazivamo Sakramentima mrtvih, tj. oni su ustanovljeni za one koji su mrtvi milosti, za grešnike.

A drugi su sakramenti koji proizvode drugu milost, a ona nije ništa drugo nego povećanje prve, koju netko ima u duši. To su ostalih pet Sakramenata, koje nazivamo Sakramentima živih, ukoliko ih primaju oni koji su vrhunaravno živi, tj. oni koji u duši već imaju milost Božju.

Znači: krštenje i ispovijed se primaju zato, da se duša oslobodi grijeha i dobije milost. Ostalih pet Sakramenata, tj. krizma, pričest, sv. red, posljednja po-

mast i ženidba se primaju da se poveća milost koju netko već ima na taj način, da oni, koji bi ih svijesno primili u teškom grijehu, počinili bi veliku profanaciju - veliko svetogrdje.

b) Ali Sakramenti proizvode, osim milosti posvećujuće, prve ili druge, i tako zvanu sakramentalnu milost. - Što je to sakramentalna milost? To je posebna milost, vlastita svakom Sakramentu.

Tumačim: - Isus, kao Bog, je svakom Sakramentu odredio i posebnu svrhu. Inače bi bilo suvišno što je ustanovio sedam Sakramenata, jer bi bio dovoljan samo jedan, da ljudi po njemu dobiju milost posvećujuću. A baš ova sakramentalna milost se sastoji u posebnoj pomoći, koju Bog daje po pojedinim Sakramentima, koja služi da ljudi po pojedinom Sakramentu postignu i odnosnu svrhu, zbog koje je Isus, kao Bog, i ustanovio dotični Sakramenat.

Krštenje, na pr., ima posebnu svrhu, da ljude učini sličnima Isusu Kristu, u nasljedovanju njegovih djela, u stalnom obdržavanju njegovih zakona. I krštenje daje, osim milosti posvećujuće, i nužnu pomoć za nasljedovanje Isusa.

Krizna je ustanovljena, da nas učini stalnima u ispovijedanju vjere pred svijetom, i zbog toga, osim druge milosti, ona daje posebnu pomoć za to.

Sv. Pričest je ustanovljena, da bude duhovna hrana duše, da u nama hrani vjeru, ufanje i ljubav.

Sv. Red je ustanovljen, da daje svećenike.

Posljednja Pomast je ustanovljena, da dade snage i pomoći u zadnjim časovima života. - Ženidba je ustanovljena, da posveti vezu zaručnika (muža i žene) i da pruža mužu i ženi pomoć u izvršavanju njihovih dužnosti.

Dakle, svih sedam Sakramenata, skupa sa milošću posvećujućom, daju i posebnu pomoć, što je potrebna, da se postigne svrha zbog koje je i pojedini Sakramenat ustanovljen, pomoć, koju nazivamo imenom milost sakramentalna.

c) Imamo također Sakramente, koji utiskuju u dušu posebni biljeg, a to su: krštenje, krizma i sv. red.

Što je taj biljeg? - On je jedan znak, neizbrisivi pečat, koji spomenuti Sakramenti ostavljaju stalno u duši onoga, tko ih prima, po kojemu se razlikuju i uvijek će se razlikovati kršteni od nekrštenih; krizmani od nekrizmanih; koji su primili sv. red od onih koji ga nisu primili. Taj biljeg je nevidljiv tjelesnim očima, zato što je on čisto duhovni biljeg, ali je vidljiv Bogu, anđelima i svecima, i bit će vidljiv i nama u drugom životu.

Krštenje utiskuje u dušu biljeg kršćanina; krizma biljeg vojnika Isusova; sv. red biljeg službenika Kristova.

I taj biljeg uvijek ostaje: i sada i poslije smrti. - I makar da netko od onih koji su kršteni otpadne od vjere i postane zločinac, on ipak uvijek ostaje kršćanin. I makar da netko od onih koji su krizmani postane dezerter, izdajica, on ipak uvijek ostaje vojnik Isusov. I makar da netko od svećenika postane Juda, svetogrdnik, izdajica, on ipak uvijek ostaje svećenik. A u drugom životu taj biljeg će biti na čast i slavu onima koji se spase, a onima koji budu vječno osudjeni, taj biljeg će biti na sramotu.

Taj biljeg je neizbrisiv. Kažu bogoslovi, kad bi se netko od onih koji su umrli vratio sa drugoga svijeta i opet na ovome svijetu živio, njemu se ne bi trebalo ponovno krstiti, krizmati ili rediti, da bude opet ono što je bio, Tu stoji i razlog, zašto se ovi Sakramenti mogu primiti samo jedan put.

Zaključak

Bog je ljubio svijet i hoće da se svijet spasi. Zato je pokazao posebnu brigu i ustanovio ljudima sredstva za spasenje. Ta sredstva jesu sv. Sakramenti. I za ta sredstva jednom ćemo Bogu odgovarati: kako smo ih cijenili, kako smo se s njima služili.

Cijenimo darove Božje!

KRŠTENJE (uopće)

Sv. Toma Akvinski je na jednom mjestu rekao ovo: "Isus Krist se je po sv. Sakramentima mudro pobrinuo za sve potrebe svojih vjernika i svoje Crkve."

Uistinu, sedam je sv. Sakramenata, i oni divno odgovaraju svim najvažnijim prigodama našega duhovnog života, zapravo: svim potrebama, koje duša može imati.

To nije teško uočiti.

Kad se rodimo u tijelu, potrebno je, da se rodimo i u duši. I baš KRŠTENJE nam daje život duše u tome smislu, što u dušu ulijeva (usadjuje) vrhunaravni život milosti. - Po Krštenju postajemo "posinjena djeca Božja"; djeca svjetlosti. I rodjeni za vječno gledanje Boga; rodjeni,da zauvijek počivamo u zagrljaju Presv. Trojstva. O duboke tajne; tajne ljubavi! O neizmjernog blaženstva i sreće, koju nam je pribavio naš Spasitelj, svojom krvlju na križu; On, koji nije štedio sebe,da se kao krotka žrtva preda za naše grijehe, i da nas tako izmiri sa našim Ocem, od kojeg smo se - po grijehu - otrgnuli.

O našeg krštenja u Kristovoj krvi!

Kad smo već rodjeni, potrebno je, da porastemo i ojačamo u životu

duše, kao što je potrebno, da porastemo i ojačamo u tijelu. I baš KRIZMA čini da vrhunaravni život duše, primljen na krštenju, poraste i ojača. - Po ovom Sakramentu primamo u sebe jakost Duha Svetoga, i tako postajemo sposobni za borbu protiv sila tame.

Opet, da se vrhunaravni život u nama trajno održi i sve to više raste, potrebna nam je duhovna hrana, kao što je materijalna hrana potrebna tijelu. I ta duhovna hrana je SV. PRIČEST.

"Ako ne budete blagovali tijela Sina čovječjega i pili njegove krvi, ne ćete imati života u sebi." (Iv. 6,53).

Kad obolimo na duši, potreban nam je lijek, da ozdravimo, kao što nam je potreban materijalni lijek kad tjelesno obolimo. Taj lijek za dušu daje nam sv. ISPOVIJED.

Grijeh razara i uništuje našu dušu, a krv Kristova, koja se primjenjuje u ovom Sakramentu, ponovno ju oživljuje i daje joj snagu.

Kad se budemo nalazili na smrti, bit će nam potrebna utjeha i pomoć za dušu. Tu utjehu i pomoć dat će nam SV. ULJE.

Još jednom se pred umirućim za životom obnavljaju znakovi i uspomene Kristove neizmjerne ljubavi prema čovjeku, koji bude u duši ufanje u tu ljubav.

Onima, koji se odlučuju za ženidbu, potrebna je pomoć, jer ženidba nosi sobom teške dužnosti radjanja i odgoja djece. I tu je sakramenat ŽENIDBE, koji daje tu pomoć.

Nije li obiteljski život najvjerniji odraz Presv. Trojstva...? Zar nije uzvišena dužnost davati život bićima, koji će hvaliti i ljubiti Boga kroz svu vječnost?!

Crkva treba ljudi, koji će promicati dobro njezinih članova. Te ljude, službenike bogoštovlja i pastire duša, daje Sv. RED.

Zar nije divno biti "drugi" Krist i nositi svijetlo dušama...? I dati za njih sav svoj život i ljubav!

Kako vidite, Isus Krist je mislio i brinuo se za sve potrebe svojih vjernika i svoje Crkve, kad je ustanovljivao Sv. Sakramente.

Prvi Sakramenat ne samo po redu, nego i po važnosti i potrebi jest KRŠTENJE. Po Krštenju, kao kroz vrata, ulazimo u Crkvu i postajemo njezini članovi. Ono je nužni uvjet da možemo primiti druge Sakramente. Samo po Krštenju, kako kaše sv. Pavao, postajemo subaštinici Svetih (Kol. 1,12), jer nas svijetlo Krštenja od sinova tame čini sinovima svijetla, a milost Krštenja od sinova srdžbe čini sinovima milosti.

Krštenje je Sakramenat ustanovljen od Isusa Krista, po kojemu se čovjek duhovno preporadja.

I. Ustanova Krštenja.

Bogoslovi, sa sv. Tomom na čelu, drže, da je Isus ustanovio sv. Krštenje onda kad je Njega na rijeci Jordanu sv. Ivan Krstitelj krstio krštenjem pokore.

Isusu, bez sumnje, nije bilo potrebno, da se krsti, jer je On Svetost po sebi, ali je to učinio, da dade vodi moć da pere od grijeha.

I baš kod toga svečanog čina sudjelovalo je čitavo Presv. Trojstvo: Isus, Sin Božji, koji je ušao u vodu; Duh Sveti, koji je u obliku golubice lebdio nad Isusovom glavom; i Vječni Otac, koji je govorio: "Ovo je Sin moj ljubezni, koji je po mojoj volji" (Mt. 3,17).

Ipak je Isus Krštenje (promulgirao) proglasio onda kad je svojim Apostolima naredio da ga dijele, govoreći im: "Idite, naučavajte sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" (Mt. 28, 19).

Apostoli, pokoravajući se naredbi, odmah su na Duhove počeli propovijedati, kako svjedoči knjiga, koja opisuje sva Djela Apostolska.

II. Sačinjavajući elementi.

Tri su elementa nužna za svaki Sakramenat: tvar, riječi i djelitelj. Ova tri elementa nužna su i za Krštenje.

1) Tvar Krštenja je voda.

a) Da je Isus izabrao vodu, kojom će se dijeliti Krštenje, svjedoče riječi Evandjelja i Apostolska praksa.

U Evandjelju sv. Ivana čitamo, kako je Isus rekao: "Ako se tko ne rodi vodom i Duhom (Svetim), ne može ući u Kraljevstvo Božje" (Iv. 3, 5). Znači: Čovjek ima dva rodjenja i dva života: jedno je rodjenje tjelesno, a drugo duhovno. Po prvom se radja za ovaj svijet. To biva preko roditelja. Po drugom se duhovno radja za milost (za nebo). To biva po vodi Krštenja, koju prati milost Duha Svetoga.

Sv. Pavao naziva Krštenje "Kupeljom (pranjem) preporoda i obnovom Duha Svetoga." (Titu, 3,5). A iz Djela Apostolskih je jasno, da prvi učenici Isusovi nikada nisu krštavali bez vode.

b) A zašto je Isus - pitat ćete - izabrao baš vodu kao tvar Krštenja?

Na to pitanje bi trebalo prije svega odgovoriti: Najglavniji razlog jest Njegova Volja. On nije dužan

tumačiti razloge svoga djelovanja, jer je Njegovo djelovanje božansko, i kao takovo je premudro i preopravdano i onda kad mi ne znamo zašto. Ipak u ovom slučaju lako nam je pogoditi, zašto je Isus izabrao vodu, a ne drugu tvar, za dijelenje Krštenja.

Prvo, budući da je Krštenje Sakramenat od prijeke potrebe za sve ljude, dolikovalo je, da se kod njega upotrebljava tvar, koja nije skupa i do koje može svatko lako doći.

Drugo, voda najbolje označuje učinke Krštenja; naime, kao što voda osvježuje i gasi oganj, tako Krštenje ublažuje žestinu požude i strasti, koje baštinimo od Adamova grijeha.

Treće, kao što je voda, na pr., potrebna da se umijesi kruh, tako je potrebna nebeska voda Krštenja, da vjernici postanu jedno u Kristu, kao što je i rekao Apostol: "Jer jednim Duhom mi se svi krstimo u jedno tijelo" (I.Kor. 12,13).

c) Dakle, tvar Krštenja je voda, ali kakva voda?

Razumije se, prava i naravna voda: voda iz bunara (zdenca), iz izvora, iz rijeke, iz mora, iz močvare; kišnica, rastopljena iz snijega, iz mraza itd.

Crkva, dakako, hoće, da se - osim u slučaju potrebe - upotrebljava

voda iz krsnog zdenca, koja je baš za to posvećena; ali uvijek se može valjano krstiti bilo kojom vodom, samo, kako je već rečeno, mora biti prava i naravna voda.

Stoga, kad bi se krstilo na pr. destiliranom vodom iz cvijeća: vodom od ruže, karanfila ili kolonjskom vodom itd., to ne bi bila sigurna tvar. To su esencije (mirisi), a ne voda, i Krštenje ne bi bilo valjano. Isto tako ne bi bilo valjano Krštenje, kad bi se voda zamijenila mlijekom, vinom ili kojom drugom tvarju.

2) I evo nas sada na drugom elementu Krštenja: na formi (riječima).

Bitne riječi kod podjeljivanja Krštenja, a koje se moraju izgovoriti kod polijevanja vodom, jesu: "Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga."

To slijedi poglavito iz zapovijedi, koju je Isus dao Apostolima, kad im je rekao: "Idite, naučavajte sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" (Mt.28,19). Iz tih riječi je jasno, da je kod dijelenja Krštenja apsolutno nužno zazvati Osobe Presv. Trojstva.

Svaka od ovih riječi"Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" je nužno potrebna i kad bi se one bitno promijenile, Krštenje ne bi bilo valjano.

Na pr.: Ne bi bilo valjano Krštenje, kad bi onaj koji krsti ispustio riječi "Ja te krstim", a rekao samo, u času polijevanja vodom, "u ime Oca i Sina i Duha Svetoga".

Isto tako ne bi bilo valjano Krštenje,kad bi onaj koji krsti, u času polijevanja vodom, rekao samo "Ja krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga", a ispustio riječ "te", jer ne bi označio onoga, kojemu se podjeljuje sakramenat Krštenja.

Isto tako ne bi valjalo Krštenje, kad bi onaj koji krsti, u času polijevanja vodom, izgovorio na pr. riječi "Ja te krstim u ime Presv. Trojstva", a ne "ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga", jer se kod podjeljivanja Krštenja moraju izričito spomenuti sve tri Božanske Osobe.

3. Napokon, trećinužni elemenat za Krštenje jest: Djelitelj.

A tko može podijeliti Krštenje?

Ovdje moramo nešto razlikovati. Ako govorimo o tome, tko može valjano podijeliti Krštenje, onda moramo znati, da bilo koja osoba može valjano podijeliti Krštenje; velim, bilo koja osoba: čovjek ili žena, kršćanin ili Židov, poganin ili musliman; svatko može

valjano podijeliti Krštenje. Dosta je samo učiniti ono što se mora učiniti, i imati nakanu krstiti. A ako govorimo o tome, tko može dozvoljeno podijeliti Krštenje, onda moramo znati, da je redoviti djelitelj Krštenja svećenik, koji je za to ovlašten, kao što je biskup, župnik ili svećenik, kojega oni ovlaste.

Izvanredni djelitelj, u slučaju potrebe, može biti bilo tko, i u tom slučaju potrebe bilo tko ne samo valjano nego i dopušteno podjeljuje Krštenje. Pače još više: u slučaju potrebe bilo koja osoba ima i dužnost da podijeli Krštenje.

A kad je slučaj potrebe?

Razumije se: kad bi se dijete nalazilo u smrtnoj opasnosti, a nema vremena da ga se ponese u crkvu ili da se pozove redoviti djelitelj Krštenja, tj. svećenik. U tom slučaju, svaka osoba, muškarac ili žena, rodjaci ili bilo tko drugi, koji zna krstiti, mora dijete krstiti, samo da dijete ne umre bez ovoga Sakramenta.

Ako u tom slučaju ima više prisutnih osoba, koje znadu krstiti, bolje je da krsti ona osoba koja bolje znade. U slučaju, da nema nitko prisutan osim roditelja, onda jedno od njih mora dijete krstiti.

II.

UČINCI KRŠTENJA

Sv. Ljudevit IX., francuski kralj, kršten je u jednoj maloj crkvici grada Poissy-a, a okrunjen za kralja u veličanstvenoj katedrali u Reims-u. Uza sve to on je više cijenio crkvicu Poissy-a, nego slavnu reimsku katedralu. Pitali su ga za razlog toga, a on je odgovorio: "U crkvici Poissy-a ja sam kršten i tu sam postao dijete Božje, a u reimskoj katedrali sam okrunjen za kralja i tu sam postao francuski kralj. Dostojanstvo djeteta Božjega neizmjerno je veće od kraljevskog dostojanstva. Kraljevsko dostojanstvo ću smrću izgubiti, a dostojanstvo djeteta Božjega učinit će me sretnim i velikim kroz svu vječnost." (Butl.Flor. 25).

Sakramenat Krštenja proizvodi u duši mnoge dragocjene učinke, koji čovjeka čine djetetom Božjim. Ono briše sve grijehe; oprašta kaznu za počinjene grijehe; ulijeva milost posvećujuću i kršćanske kreposti; utiskuje u dušu biljeg kršćanina i uvodi čovjeka u Crkvu dajući mu sposobnost primati druge Sakramente.

Razmotrimo, koji su učinci Krštenja:

1. <u>Briše sve grijehe.</u> - Pazite na riječ "sve". Krštenje nema samo moć da briše istočni grijeh, tj. onaj grijeh, u kojemu se svi radjamo i koji baštinimo od našeg praoca, nego ima moć da o-

prašta i sve osobne grijehe, koje bi možda netko počinio prije Krštenja.

Jasno je, da djeca imaju samo istočni grijeh. Ali pretpostavimo slučaj, da se krsti netko odrastao, kad je već počinio i teških grijeha; njemu se opraštaju grijesi i bez ispovijedi snagom samoga Krštenja. Jedino bi morao pristupiti na Krštenje skrušeno, t.j. učinivši prije čin savršenog ili barem nesavršenog pokajanja.

Ova nauka je sigurna i objavljena, kako jasno proizlazi iz riječi sv. Petra, koje je upravio mnoštvu Židova, koji su ga pitali, što im je činiti: "Pokoru činite, i neka se krsti svaki od vas u ime Isusa Krista za oproštenje grijeha svojih" (Dj.Ap.2,38/.

2. <u>Krštenje oprašta kaznu za grijehe.</u> Tko počini teški grijeh, zasluţuje od Boga dvije kazne: jednu vječnu u paklu, drugu vremenitu, koju mora izvršiti ili na ovome svijetu ili u Čistilištu. Krštenje, koje ima moć da oprosti sve grijehe, koje netko učiņi prije Krštenja, ima moć ne samo da oprosti i vječnu kaznu, nego i svu vremenitu kaznu. Stoga onaj, koji bi umro odmah iza Krštenja, makar bio odrastao i prije Krštenja počinio i teških grijeha, ne samo da ne bi morao trpjeti ni najmanju kaznu u Čistilištu, nego bi sa ove zemlje izravno pošao u slavu nebesku.

O Ljubavi, koja si nam, svojom žrtvom na križu, zaslužila toliko blaženstvo!

I baš ovdje leži razlog, zašto se kršteniku, makar bio odrastao, ne nalaže pokora, kao što se nalaže kod ispovijedi. A tu je i razlog, zašto sv. Pavao naziva ne samo dobrima nego i svetima sve one koji se krste, jer veli: "Oprani ste, posvećeni ste" (I.Kor. 6,11).

3. Treći učinak Krštenja jest, da ono ulijeva u dušu milost posvećujuću i kršćanske kreposti.

Oproštenje grijeha i kazne čini, da duša postaje pred Bogom čista i lijepa. Naprotiv, ulijevanje milosti posvećujuće prouzrokuje potpunu obnovu unutarnjeg čovjeka, po kojoj se čovjek uistinu preporadja za vrhunaravni život i postaje posinjeno dijete Božje i dionikom same Božje naravi.

Naše pralje kod pranja rublja upotrebljavaju vodu, sapun i lukšiju. Time stvarno operu rublje. Ali pretpostavimo, da se nadje voda, kojom bi se ne samo opralo rublje, nego i promijenilo u mnogo ljepše i dragocjenije rublje. Medjutim, takove vode nema.

Naprotiv, voda Krštenja čovječju dušu posve preobrazuje, zapravo pobožanstvenjuje, a to preobraženje, pobožanstvenjenje prouzrokuje milost posvećujuća. Ona dušu krštenika podiže u vrhunaravno stanje. Skupa s milošću posvećujućom dolaze u dušu po Krštenju i kršćanske, nadnaravne kreposti. One uzdižu, pobožanstvenjuju duševne sposobnosti krštenika. One čine, da svi oni koji su kršteni, mogu nadnaravno djelovati, tj. djelovati kao djeca Božja. Djelovanje onih koji su kršteni, a poslije krštenja nisu izgubili milost posvećujuću, nije djelovanje nekih običnih ljudi, nego djelovanje posinjene djece Božje. Zato samo oni mogu za nebo zasluživati.

4. Četvrti učinak Krštenja jest, da ono utiskuje u dušu biljeg kršćanina.

Taj biljeg jest neizbrisivi znak, pečat, utisnut u dušu. Po tome znaku čovjek biva uzdignut na dostojanstvo kršćanina, tj. biva gradjaninom kraljevstva Kristova na zemlji, sa svim pravima na dobra toga kraljevstva i s pravom, da jednoga dana postane gradjanin neba. Po tome znaku Isus, sada i uvijek, gleda na krštenika kao na svoje vlasništvo, kao na svoju dobit, kao na svoga slugu, pače kao na svoga brata.

Po tome znaku će se svi kršteni na drugom svijetu razlikovati od nekrštenih.

I baš zato, što Krštenje - kao i Krizma i Sv. Red - utiskuje neizbrisivi biljeg, može se primiti samo jedan put.

5. Peti učinak Krštenja jest, da uvodi krštenika u Crkvu i čini ga sposobnim primati druge Sakramente.

Nitko, dok se ne krsti, ne pripada Crkvi, tj. društvu ili zajednici kršćana-katolika, i ne može biti dionik dobara koji se u Crkvi nalaze. Samo po Krštenju ulazimo u Crkvu Božju i dobivamo pravo, da se valjano i uspješno koristimo sredstvima ustanovljenim od Isusa Krista za naše spasenje.

Stoga nitko od onih koji nisu kršteni, bili oni djeca ili odrasli, ne mogu primiti ni jedan drugi Sakramenat: ni Krizmu, ni Pričest, ni Ispovijed, ni Sv. Red, ni Posljednju Pomast, ni Ženidbu kao Sakramenat. I ako bi netko od onih koji nisu kršteni pokušali primiti koji Sakramenat ne bi mu ništa koristilo, jer on ne može primiti Sakramenat.

Ovo su, ukratko, čudesni učinci Krštenja. Oni neizmjerno oplemenjuju dušu, jer je na najdivniji način preobrazuju.

Zaključak.

Vjernici! I sad vam opet govorim: Budimo zahvalni Bogu na tolikom dobročinstvu! Još više! Visoko cijenimo kršćansko dostojanstvo i uzvišenost svetoga Krštenja. Po Krštenju smo postali djeca Božja i baštinici neba, jer smo po njemu preporodjeni na novi život. Živimo životom djece Božje i vjerni budimo milostima Krštenja!

III.

POTREBA KRŠTENJA

U prijašnjim katehezama o Krštenju, ako se sjećate, naglasio sam vrijeme, kad je Isus ustanovio i naredio Krštenje; upozorio sam na elemente, koji sačinjavaju Krštenje, i na način kako se dijeli Krštenje.

Nadam se, da ste dobro upamtili one praktične upute o dijelenju Krštenja u slučaju potrebe, kojima se možete i morate poslužiti, kad vam se pruži prilika.

Ipak, važnost svega onoga što sam vam rekao o Krštenju još bolje ćete uočiti, kad vam stavim pred oči potrebu Krštenja.

1. Krštenje -uvjet spasenja.

Članak je vjere, da je prvi čovjek Adam grijehom okaljao čitavo čovječanstvo. Adamov grijeh je prouzrokovao, da se svi ljudi radjaju s dušom zaraženom njegovim (istočnim) grijehom; nesposobnom da učini bilo koji vrhunaravni čin i - dosljedno tome - bez prava na Raj.

Medjutim, Isus Krist je po Krštenju pružio ljudima vrlo zgodan i siguran lijek za to zlo duše, lijek koji diže grijeh; čovjeka ponovno čini djetetom Božjim, dionikom vrhunaravnog života i baštinikom Raja. Stoga je Krštenje potrebno za spasenje, toliko potrebno, da onaj koji bi, i bez svoje krivnje, umro bez Krštenja,

bio on odrastao čovjek ili dijete, nikako ne bi mogao doći u Raj.

Ovo što sam ustvrdio proizlazi iz riječi samoga Isusa, koji je rekao: "Zaista, zaista ti kažem: Ako se tko ne rodi vodom i Duhom Svetim, ne može ući u kraljevstvo Božje." (Iv. 3,5). Smisao ovih Isusovih riječi jest: Nijedan čovjek, bio on dijete ili odrastao, ne može ući u kraljevstvo Božje na zemlji, a to je Crkva, niti može ući u kraljevstvo Božje na nebu prije nego vodom Krštenja bude preporodjen od Duha Svetoga na vrhunaravni život.

Stvar je po sebi jasna. Kao što ne može biti govora o vremenitom, zemaljskom životu čovjeka na svijetu prije nego se rodi od majke, tako ne može biti ni govora o duhovnom i vječnom životu prije nego se duhovno rodi po Krštenju.

Crkva, oslanjajući se na izričite riječi Isusove iz Evandjelja, definirala je kao članak vjere neophodnu potrebu Krštenja za spasenje i proglasila krivovjernikom svakoga onoga koji bi se usudio to zanijekati.

Po nauci Crkve Krštenja je najpotrebniji Sakramenat i nužni uvjet spasenja.

2. Krštenje želje i krvi.

U vezi potrebe Krštenja pojavljuje se jedno ozbiljno pitanje, koje se može ovako postaviti: Postoji li ikakav način, da netko može doći u Raj i bez sakramenta Krštenja? Drugim riječima: Da li postoji način, kojim bi se Krštenje moglo nadoknaditi?

Sigurno je, da ima samo jedno pravo Krštenje, kao što je i samo jedna prava vjera. Apostol Pavao je to naglasio, kad je rekao:"Jedna vjera, jedno Krštenje" (Ef.4,5), a mi to i ispovijedamo u Nicejskom Vjerovanju, preko Mise, kad kažemo: "Ispovijedam jedno Krštenje."

Ipak ovo jedno pravo Krštenje može se nadoknaditi na dva načina, i to: željom i mučeništvom, pa zato i govorimo, da, osim Krštenja vodom, imamo u izvjesnim slučajevima još dva krštenja: krštenje želje i krštenje krvi. I ova dva krštenja, u pomanjkanju Krštenja vode, dovoljna su za vječno spasenje. Ali ova dva krštenja nemaju svojstvo ni oznaku Sakramenta, i zato ne utiskuju u dušu biljeg, niti čine sposobnima primiti druge Sakramente kao pravo Krštenje.

Ukratko ću protumačiti u čemu stoje ova dva krštenja.

a) Krštenje želje nije ništa drugo nego iskrena volja primiti pravo Krštenje. Ta iskrena volja mora biti izričita kod onoga koji ima spoznaju o njemu i o dužnosti primiti ga, a kod onoga koji nema

spoznaje o njemu ni o dužnosti primiti ga, dovoljna je volja učiniti sve ono što je Bog zapovjedio za spasenje.

Ima li netko, bilo gdje na svijeti, ovakovu volju primiti pravo Krštenje, a ujedno se kaje što je grijesima Boga uvrijedio, a nalazi se u okolnostima gdje nikako ne može primiti pravo Krštenje, on može doći u Raj.

Stavimo slučaj, da se jedan nevjernik ili poganin nalazi na smrti. On zna za Isusa Krista i zna da mora primiti Krštenje i živo ga želi primiti, a nema nikoga, da mu ga podijeli. U tom slučaju, njegova želja primiti Krštenje, spojena sa kajanjem što je Boga uvrijedio, čine ga sposobnim da po smrti dodje u Raj.

U crkvenoj povijesti zabilježen je jedan ovakav slučaj:

Rimski car Valentinijan II. imao je dvadeset godina, a još se nije bio krstio. - Veliki sv. Ambrozije (+ 397), milanski biskup, već se uputio da ga krsti. Medjutim, prije nego je Ambrozije došao, car je od jednog svog generala bio ubijen. Narod, a posebno sestre mladog pokojnog cara, bile su strašno ubijene zbog njegove smrti, poglavito zbog straha, što je možda pokojni car osudjen, jer nije bio preporodjen vodom Krštenja.

Uto stigne milanski biskup, sv. Ambrozije, i održi pogrebni govor mladom pokojnom caru. U svom govoru, koji inače ima svoju povijesnu vrijednost,

utješi sabrani narod i carsku obitelj uvjeravajući ih, da ne treba ni sumnjati u spasenje pobožnog cara Valentinijana. "Car je - rekao je - već dugo želio biti kršten i ova želja bez sumnje ga je očistila od grijeha, kao što mučenici bivaju očišćeni svojom krvlju."

b) A što je krštenje krvi? -Krštenje krvi jest mučeništvo podneseno za vjeru iz ljubavi prema Bogu.

Isus je rekao: "Nitko nema veće ljubavi, nego kad položi život svoj za svoje prijatelje" (Iv.15,13). Onaj, koji daje život svoj za vjeru iz ljubavi prema Bogu, ima ovu veliku, savršenu ljubav. I ako je krštenje želje dovoljno da opravda čovjeka, onda je pogotovo dovoljno krštenje krvi, da opravda čovjeka.

Ova nauka Crkve ima zajamčenu sigurnost od samoga Isusa, koji je jasno rekao: "Koji god prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima" (Mt.1o,3o). To znači, da je Isus htio reći: "Koji god izgubi zemaljski život iz ljubavi prema meni, dobit će za nagradu vječni život."

Tu je razlog, zašto Crkva broji medju svoje Svece i one koji su podnijeli mučeništvo, a da nisu bili kršteni. Tu je i razlog, zašto štujemo kao Svece onu nevinu djecu, Mladence, koje je kralj Herod dao poubijati, mrzeći Isusa, premda oni nisu bili kršteni.

Sada vam je jasno, da je krštenje želje i krvi dovoljno za spasenje onda kad ne bi bilo moguće primiti pravo Krštenje vode. Ali jedno i drugo krštenje nemaju svojstvo Sakramenta, pa onaj koji bi ih primio, a ostao živ, ne bi bio još kršćanin, niti bi mogao primiti druge Sakramente, prije nego bi bio preporodjen vodom Krštenja.

3. Posebno pitanje

Potrebno je, da vam razjasnim još jednu stvar, prije nego li završim.

Ako je Krštenje apsolutno potrebno za spasenje, kamo idu duše one djece, koja umru bez Krštenja? Idu li one neminovno u Pakao?

Da na ova pitanja odgovorimo, moramo prije svega znati, da nije ista stvar biti osudjen u Pakao i biti isključen iz Raja.

Blaženstvo Raja je vrhunaravno blaženstvo i ono se ne daje onome koji nije kršten, jer onaj koji nije kršten nema milosti posvećujuće, koja jedino daje čovjeku pravo i sposobnost, da uživa gledanje i posjedovanje Boga u drugom životu. A kazna osudjena u Paklu je kazna kojom se kažnjavaju samo oni koji imaju svoje vlastite, osobne grijehe. Nejaka djeca, koja umiru bez Krštenja, ne mogu

imati nikakvog osobnog grijeha: imaju samo istočni grijeh, koji ne ovisi o njihovoj volji, a koji čini samo da nemaju vrhunaravnih darova. Stoga duše nevine, nekrštene djece ne mogu uživati i posjedovati Boga u Raju, ali ne mogu ni biti osudjene u Paklu.

Kamo će onda poći njihove duše?

Vjera nam o tome ne govori ništa. Bogoslovi samo uče, da će njihove duše imati jedno naravno blaženstvo, koje odgovara čovječjoj naravi, naime, da će poći u mjesto, koje nije ni Raj, ni Pakao, ni Čistilište - u mjesto, gdje ne će trpjeti, ali ne će ni gledati ni uživati Boga, nego će biti naravno sretne.

Ipak njihovo stanje, ako se usporedi sa stanjem krštene djece u Raju jest mnogo gore, neusporedivo gore. Jer duše nekrštene djece zauvijek ostaju lišene Boga, a to je njihova velika nesreća, u koju su upali možda krivnjom svojih roditelja, jer su im roditelji, ili nemarnošću ili pod kojom drugom neznatnom izlikom, odgadjali milost Krštenja i zauvijek zatvorili vrata Raja.

I ne čudite se, ako tvrdim, da roditelji ne bi smjeli nikako propustiti, da im se djeca odmah iza rodjenja krste, jer velika je,

uistinu velika stvar, a za djecu veliki dogadjaj, KRŠTENJE!

IV.

KAKO SE DIJELI KRŠTENJE

Čitao sam u vezi Krštenja i ovaj zanimljivi slučaj:

Neki uvaženi bogoslov i vrijedni govornik pozvan je u svoje rodno mjesto, da propovijeda. Kad je svršio propovijed, narod se -zadivljen njegovom govorničkom vještinom-okupio oko njega, da mu čestita. Izmedju ostalih tu se našla i neka dobra starica, koja sva razdragana pristupi propovjedniku, poljubi mu ruku i na glas reče: "Blaženi onaj dan, kad sam te ja krstila u ime Presvetoga Trojstva, Bl. Dj. Marije i sviju Svetaca!"

Čuvši ove riječi, propovjednik se najprije ozbiljno zamisli i prestraši. Zatim povede staricu na stranu i stane ju ispitivati, kako je ona njega krstila. Na svoju veliku žalost otkrije, da ga je ona uistinu krstila, kad se kao dijete nalazio u smrtnoj pogibelji, ali nepravilno, naime, izgovarajući riječi: "Ja te krstim u ime Presv. Trojstva, Bl.Dj. Marije i sviju Svetaca." To mu nije dalo mira, pa je i dalje raspitivao o svom Krštenju i došao do uvjerenja, da nije valjano kršten. Stoga se dao iznova krstiti i, jer samo po Krštenju postajemo sposobni primiti druge Sakramente, dao se iznova krizmati i iznova rediti za svećenika, jer, kako bijaše

nevaljano kršten, bijaše i nevaljano krizman i nevaljano redjen. (Bersani, II Cathech.)

Vjernici! Danas ću vašu pažnju svratiti na način kako se dijeli Krštenje.

Vrlo je važno da svi dobro zapamtite, kako se dijeli ovaj Sakramenat, jer svaki od vas se ipak može naći u prigodi, kad je dužan podijeliti Krštenje, a to u slučaju potrebe.

Način dijeljenja Krštenja je vrlo jednostavan. Treba nečim, na pr. čašom ili bocom ili rukom, zahvatiti vode (bilo bi bolje kad bi voda bila blagoslovljena) i polijevati krštenika po glavi ili, kad bi bilo nemoguće po glavi, po kojem drugom glavnom dijelu tijela, i u isto vrijeme izgovarati riječi: "Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga."

1. Tri osobito važne stvari.

Kod ovoga čina tri su stvari od osobite važnosti:

Prvo: Treba krštenika vodom polijevati, da voda po njemu poteče. Stoga ne bi bilo dovoljno kad bi onaj koji krsti zamočio palac u vodu i zamočenim palcem napravio znak križa na čelu krštenika, jer je Krštenje pranje, a pranje se traži da voda malo ili više poteče.

Drugo: Treba riječi "Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga"

izgovarati u isto vrijeme dok se krštenika polijeva vodom, ili barem da se ne svrši polijevanjem vodom prije nego se počnu izgovarati te riječi, niti da se svrši izgovaranjem riječi prije nego se počne polijevati vodom.

Treće: Nužno je, da ista osoba polijeva vodom i izgovara riječi. Jer kad bi jedna osoba polijevala, a druga izgvarala riječi, Krštenje ne bi bilo valjano.

2. Polijevanje vodom.

Zatim sam rekao: Kad ne bi bilo moguće polijevati krštenika po glavi, ima se polijevati po kojem drugom glavnom dijelu tijela.

Vi znadete, da se mogu dogoditi žalosni slučajevi, kad je nemoguće polijevati vodu po glavi novorodjenčeta, a vrijeme je prekratko. I zar u takvim slučajevima da se nježno stvorenje pusti umrijeti bez Krštenja? Ne. Tada treba učiniti ono što se može. Ako ga se ne može polijevati vodom po glavi, neka se polijeva po prsima; ako ga ne može polijevati po prsima, neka ga se polijeva po vrati ili po ledjima. Prsa, vrat i ledja smatraju se glavnim dijelovima tijela.

Ako je slučaj takav, da se novorodjenče ne može politi vodom ni po glavi, ni po kojem navedenom glavnom dijelu tijela, neka se polijeva po ruci, nozi ili po kojem

drugom manje važnom dijelu tijela. Novorodjenu djecu krštenu u slučaju potrebe i na ovaj način Crkva smatra valjano krštenom, jer im, ako umru, dozvoljava crkveni pogreb. Ostanu li živa, Crkva ipak traži, da se ponovno krste pod uvjetom, a to zato, da se ukloni i svaka sumnja o valjanosti njihova Krštenja. Pod uvjetom u ovom slučaju znači ponoviti Krštenje riječima: "Ako nisi kršten, ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga."

3. Krštenje pod uvjetom.

I kad sam već spomenuo Krštenje pod uvjetom, od osobite je važnosti, da svima - napose ženama, majkama i svekrvama - dadem jedno upozorenje.

Više se puta znade dogoditi, da dijete umre kod rodjenja, ili poslije neočekivano padne kao mrtvo na krilo majke, ili ga se možda zateče već hladna, bez znaka života, u kolijevci, prije nego bude kršteno. Slučajevi su bolni, ali se mogu dogoditi.

Što treba u takvim slučajevima učiniti?

Treba dijete pod uvjetom krstiti.

Nitko ne može označiti točnu granicu izmedju života i smrti. Ako dijete i ne diše više, ako se ne mogu opaziti kucaji njegova bila, jer je hladno, ipak nitko ne može

sa sigurnošću ustvrditi, da je njegova duša izašla iz njegova tijela. Ima mnogo liječnika koji tvrde, da dijete, pače i odrasli čovjek, ne umire odmah iza kako izdahne, nego još živi, a može živjeti i više sati, pače možda i cijeli dan.

I, ako je tako, zašto se onda ne bi djetetu odmah podijelilo Krštenje?

U takvim slučajevima ne smije se gubiti prisutnost duha. Treba odmah uzeti vode i dijete krstiti, pod uvjetom "ako si živo", govoreći: "Ako si živo, ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga."

Ovo što sam rekao uopće o djeci važi i za svako nedonošće, bez obzira koliko je mjeseci, dana, pače i sati, od njegova začeća, jer i svako nedonošće od prvog časa svoga začeća ima razumnu dušu, i kao što ga se ne smije ubiti, tako ga se jednako ne smije ni pustiti bez Krštenja.

Najuvaženiji i najsavjesniji bogoslovi i liječnici našega doba tvrde, da mnogo puta novorodjenčad i nedonoščad još žive, iako izgledaju mrtvi. I, ako je to tako, zašto se ne bi Krštenjem spasio život njihove duše kad se i onako ne može spasiti život njihova tijela?

Kad bi ljudi, napose majke, žene i svekrve, bile svijesne, da je Krštenje nužni uvjet spasenja, bilo bi manje slučajeva da djeca, mislim i na svako i najmanje nedonošće, umru bez Krštenja.

Zaključak.

Gospodin je učinio vrlo laganim sredstvo našega posvećenja i spasenja. To sredstvo jest sv. Krštenje. Budimo zahvalni Njegovoj dobroti, što je na tako lagani i svima pristupačni način htio liječiti naše rane, s nama se pomirivati, brojiti nas svojom dragom djecom i otvarati nam vrata neba. Poslušajmo Proroka, koji nas poziva da hvalimo Gospoda, da zazivamo ime Njegovo i da najvešćujemo narodima djelo Njegove ljubavi: "Pjevajte hvalu Gospodu! Zazivajte ime Njegovo! Navješćujte narodima djela Njegova!" (Iz. 12,4).

DUŽNOSTI KRŠTENIH

U prijašnjim katehezama, izmedju ostalog, vidjeli smo blagodati Krštenja i rekli smo, da je Krštenje jedno neizmjerno dobro i dragocjena baština, koju nam je ostavio Gospodin. Ali s tim dobrom i s tom baštinom Gospodin je ostavio i teret, odnosno dužnosti, kojima krštenici moraju odgovoriti, ako žele biti vrijedni milosti Krštenja i sačuvati svoje kršćansko dostojanstvo.

Sad ćemo vidjeti, koje dužnosti primaju na se oni koji se krste.

1. Tri pitanja.

Prije nego svećenik kod svečanog Krštenja izvrši bitni obred, postavlja kršteniku tri pitanja.

Prvo pitanje, koje svećenik postavi krštenику pred vratima crkve, je: "Što tražiš od Crkve Božje?" Dijete na usta kumova odgovori: "Vjeru". "Što ti daje vjera?" - "Život vječni" - "Ako dakle- zaključi svećenik- hoćeš da unidješ u život vječni, vrši zapovijedi. Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom mišlju svojom, a bližnjega svoga kao samoga sebe."

Drugo pitanje postavlja svećenik krštenику kad ga već uvede u crkvu, kod krsnog zdenca prije nego će ga pomazati svetim Uljem. To drugo pitanje glasi: "Odričeš li se sotone?" - Krštenik na usta kumova odgovara: "Odričem". - "I svih djela njegovih?- "Odričem". - "I svega sjaja njegova?" - "Odričem".

Treće pitanje svećenik postavlja krštenику baš u času kad ima nad njim izvršiti bitni obred Krštenja. Ono glasi: "Vjeruješ li u Boga Oca Svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje?" - "Vjerujem". "Vjeruješ li u Isusa Krista Sina Njegova jedinoga, Gospodina našega, rodjena i mučena?" "Vjerujem". - "Vjeruješ li u Duha Svetoga, svetu Crkvu Katoličku, općinstvo Svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni?" - "Vjerujem".

Zatim svećenik uzimlje svetu vodu iz krsnog zdenca i polijeva po glavi krštenika podjeljujući mu sakramenat Krštenja.

Ova tri pitanja sadrže u sebi sva obećanja i dužnosti, koje krštenik preuzima na se kod krsnog zdenca. Ta obećanja i dužnosti jesu pravi ugovor izmedju Boga i čovjeka. Po tome ugovoru Bog čovjeku daje dostojanstvo i darove svoje posinjene djece uz uvjet, da čovjek održi riječ svojih obećanja.

A koja su to obećanja? -To su navedena tri obećanja: prvo, vjerovati u Boga i u sve objavljene istine; drugo, odreći se djavla i njegovih djela; treće, živjeti po nauci vjere.

1. Vjerovati u Boga ...

Prva dužnost, koju krštenik prima po Krštenju, jest dužnost vjerovanja u Boga i u sve od Njega objavljene istine, koje On uči preko Crkve.

Vjera je temelj svega kršćanskog života. Bez vjere je nemoguće - kako je rekao Apostol - ugoditi Bogu i spasiti se. Zato Crkva, prije nego polije po glavi krštenika vodu krsnog preporodjenja i prije nego njegovo ime upiše u knjigu svoje djece, tri puta pita, da li je spreman prihvatiti i ispovijedati vjeru. I od časa kada krštenik sam ili preko kumova pristane da udje u broj kršćana, dužnost vjerovanja mu postaje najsvetija dužnost.

Da, onda kad smo bili ubrojeni medju djecu Božju i djecu Crkve, preuzeli smo na se dužnost vjerovanja svega što je Bog objavio, a preko Crkve predlaže da vjerujemo, pa makar to i nadilazilo naš razum. I sve te istine moramo vjerovati ne bilo kako, nego tvrdo, velikodušno i živo. Tvrdo; tj. tako, da kod vjerovanja bude isključeno svako oklijevanje i svaka sumnja u vjerske istine; velikodušno, tj. tako, da se ne stidimo svoju vjeru pred svijetom uvijek i u svim prigodama javno ispovijedati; živo, tj. sa dubokim uvjerenjem i sa životom, koji odgovara vjerovanju, da se na nas ne bi odnosio ukor, što ga je sv.Pavao dao kršćanima, koji su uistinu priznavali Boga, a životom ga nijekali:"Tvrde, da poznaju Boga, a djelima ga niječu". (Titu, 1, 16).

Ovu tvrdu, velikodušnu i živu vjeru označuje ona upaljena svijeća, koju svećenik, nakon bitnog obreda Krštenja, pruža u ruke krštenika.

Naime, kao što upaljena svijeća svijetli, tako kršćani moraju svojom vjerom oko sebe svijetliti primjerom i krepošću (svetošću) života. "Tako neka se svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega na nebesima." (Mt.5, 16).

2. Odreći se djavla:

Ali to ne može biti, ako u svoje srce dademo pristup djavlu, svijetu i

tijelu, tim najljućim neprijateljima duhovnoga života, koji na sve moguće načine rade, da nas za se predobiju, a od Boga udalje.

Zato Crkva kod Krštenja traži i ono drugo obećanje od krštenika, da se odreku djavla, njegovih djela i njegova sjaja.

Ovo drugo obećanje možemo nazvati ugovorom učinjenim s Bogom. Možemo ga nazvati i zavjetom. Sv. Ambrozije ga je nazvao "zavjetom nad svim zavjetima".

U čemu baš stoji to drugo obećanje?

a) Odreći se djavla i njegovih djela znači uvijek stupati pod zastavom Kristovom, na kojoj piše: "Rat djavlu i grijehu".

b) Odreći se njegova sjaja znači izbjegavati kriva mnijenja i svjetske ispraznosti.

Djavao ima u svom poslu silnog saveznika. Taj saveznik je "ovaj svijet". Pod tim nazivom razumijeva se sve zlo što je na svijetu. U tome smislu je Isus ustvrdio, da je djavao "poglavica ovoga svijeta", kad je na Posljednjoj svojoj Večeri, prije nego se uputio prema Maslinskoj gori, rekao: "Jer dolazi poglavica ovoga svijeta, ali na meni nema ništa." Iv.14, 3o).

c) Načela i duh "ovoga svijeta" su u potpunoj oprečnosti sa naukom i primjerima Isusa Krista.

U svom divnom govoru na gori, Krist je rekao: "Blaženi siromasi duhom; blaženi, koji trpe; blaženi krotki; blaženi, koji plaču; blaženi, koji progonstvo trpe radi pravednosti; blaženi čista srca..."

Svijet naprotiv uči sasvim drukčije. On proglasuje blaženima one, koji uživaju, koji se zabavljaju, koji sebi mogu priuštiti sve moguće užitke i bez obzira, da li su sredstva za te užitke kao i sami užici dozvoljeni ili nedozvoljeni.

Kršćanin ne može služiti Bogu i svijetu. Krist je otvoreno rekao: "Tko nije sa mnom, protiv mene je". A na drugom mjestu: "Nitko ne može služiti dva gospodara; jer ili će na jednoga mrziti, a drugoga ljubiti, ili će uz jednoga prianjati, a drugoga prezirati." (Mt.6,24).

3. Vršiti zapovijedi.

Iz navedenih, načela slijedi i praktičan zaključak, koji sačinjava treću obavezu krštenika, primljenu na Krštenju, a ta je: da im život mora biti čist, svet i neokaljan.

Apostol sv.Pavao veli, da nas je Bog po milosti Krštenja izabrao i odijelio od drugih, "da budemo sveti i neokaljani pred njim." (Ef. 4, 5 - 1,4)

Samo život čist, svet i neokaljan odgovara onima koji su po Krštenju postali posinjena djeca Boga Oca, braća Isusa Krista i živi hramovi Duha Svetoga.

Kao djeca Nebeskoga Oca moraju živjeti tako da Nebeskom Ocu omile i da se nad svakim ispuni Njegova riječ: "Ovo je Sin moj, koji mi je po volji".

Kao braća Isusa Krista moraju živjeti tako da budu Njegove žive slike.

Kao hramovi Duha Svetoga moraju gledati na svoju dušu i svoje tijelo kao na ono što je sveto, pa čuvati i dušu i tijelo od nečistoće misli, čuvstva i djela.

Zaključak.

Vjernici! Sjećajmo se, da smo na sv. Krštenju dali Bogu tri svečana obećanja: prianjati uz Boga, bježati od djavla i živjeti dobrim životom. Ta tri obećanja jesu uvjet uz koji nas je Bog preporodio i učinio svojom djecom. Držimo se tih obećanja i živimo životom dostojnim uzvišenog dostojanstva djece Božje, kojeg smo primili po Krštenju.

Nije dosta jednom postati dijete Božje, nego treba i trajno biti dijete Božje. Ne će oni koji su postali, nego oni koji jesu djeca Božja - po riječima sv. Pavla - biti baštinici: baštinici Božji, a subaštinici Kristovi. (Rimlj. 8,17).

VI.

VRIJEDNOST KRSNIH OBEĆANJA

Govoreći o Krštenju, rekli smo, da svaki onaj koji se krsti, prima na se i teške dužnosti, koje su izražene u onim obećanjima, koje kršteník ili sam ili preko kumova daje prigodom svoga Krštenja. Ta obećanja su toliko važna, da Crkva zabranjuje podijeliti Krštenje onima, kod kojih nema ozbiljne nade, da će ta obećanja izvršavati.

Nego, u vezi krsnih obećanja (vjerovati u Boga i u od njega objavljene istine, odreći se djavla i njegovih djela i živjeti po vjeri (pojavljuje se jedno na oko ozbiljno pitanje, na koje želim danas odgovoriti.

Naime, po sebi se razumije i možemo lako shvatiti, da su dužni držati krsna obećanja oni koji se krste već odrasli, jer oni znaju što čine i što obećavaju; ali kako mogu biti obvezana na izvršenje krsnih obećanja djeca, koja ništa ne znaju i ništa ne govore, jer njihova obećanja daju drugi u njihovo ime, tj. kumovi?

Ovo pitanje postavljaju ponajčešće oni koji zastupaju mišljenje, da bi djeci trebalo uskratiti Krštenje sve dotle dok ne narastu, da kao odrasli izaberu vjeru, koja im se više svidja.

1. I djeca su obvezana na izvršenje ugovora.

Krsna obećanja predstavljaju ugovor izmedju Boga i čovjeka. Bog po Krštenju daje čovjeku dostojanstvo i darove svoje posinjene djece uz uvjet, da čovjek po vjeri i živi kao njegovo posinjeno dijete.

Maleno dijete, koje se krsti, po sebi nije u stanju da učini bilo koji zakonski ili juridički čin. Ali to što ne može učiniti po sebi, može učiniti preko oca ili preko tutora (štitnika, skrbnika) i kad se izvrše propisane formalnosti, njegovi su čini valjani, da se tu ne može ništa ni dodati ni oduzeti.

Pretpostavimo slučaj, da jedan bogataš ostavi u nasljedstvo kojemu djetetu od par mjeseci veliko imanje pod uvjetom, da mu ga ono isplati u godišnjim obrocima.

Imanje treba ili primiti ili odbiti. Ali kako da to učini dijete od nekoliko mjeseci?- U takvom slučaju zakon predvidja tutora (skrbnika), koji može primiti nasljedstvo i obavezu u ime nejakog djeteta. Da li je valjano to primanje? - I ter kako valjano.

Sada pretpostavite, da to dijete, kad naraste i kad zakonski ne spada više pod tutorstvo, odustane od izvršavanja obaveze, odnosno od godišnjeg plaćanja pod izgovorom, da se ono nije vezalo i da nije primilo obavezu.

Koji bi mu sud dao pravo?- Nema sumnje, sud bi ga prisilio ili da izvršuje obavezu ili da se odreče imanja.

Evo ovakav, upravo ovakav je slučaj sa obavezama, koje djeca primaju po Krštenju. Ako dijete, kad naraste, ne će da vrši obećanja, koja su kumovi u njegovo ime dali na Krštenju, ono je slobodno, ali i slobodno se odriče neusporedivo bogatog nasljedstva u Raju.

2. Bog traži krsna obećanja.

Osim toga treba znati, da krsni kumovi, u ime malene djece, ne obećavaju ni više ni manje od onoga, što bi malena djeca i sama bila dužna obećati- kad bi bila u stanju da obećaju. Jer, uostalom, svatko je dužan učiniti ono što je Bog odredio za spasenje. Isus Krist je svim ljudima, bez izuzetka, naredio, da prime kršćansku vjeru i da prime Krštenje, ako žele postignti vrhunaravno spasenje. Stoga dužnost izvršavati krsna obećanja ne ovisi o obećanjima, koja su dali kumovi,nego konačno o volji Isusa Krista, koji ne će dati život vječni onima,koji ne ostanu vjerni krsnim obećanjima.

Suviše, ako netko prigovara Crkvi što krsti nejaku djecu, koja za ništa još ne znaju, jer tobože povrijedjuje ličnu slobodu, možemo

mu odgovoriti pitanjem: Zar će netko, kad mu maleno dijete oboli od teške bolesti, čekati da mu dijete dočeka desetu godinu, pa da samo dijete zove liječnika i da izjavi, da ono želi biti liječeno i zdravo?...

Sve u svemu: Krsna obećanja uvijek imaju svoju vrijednost. Na njihovo izvršenje je obvezan svatko. Krsna obećanja jesu sveti ugovor učinjen izmedju Boga i krštenika i taj ugovor treba izvršavati do konca života.

Ukoliko tome ugovoru budemo vjerni, izvršit ćemo svoju dužnost i spasit ćemo se; ukoliko mu ne budemo vjerni, ne ćemo izvršiti ono što smo na se preuzeli po Krštenju, i to će biti naša osuda.

Zaključak.

Nego, možda će netko pomisliti: Ako su tako teške dužnosti, koje krštenik prima kod krsnog zdenca, kako to, da medju kršćanima ima mnogo onih, koji nisu dovoljno svijesni tih dužnosti i da se malo trude, da ih izvrše?... Uostalom, ne gledajmo na druge, nego sami na se, pa se upitajmo, da li smo i mi sami uvijek bili vjerni krsnim obećanjima? Zar nismo možda i mi sami nedostojnim životm pogazili svoje dostojanstvo i svoju dušu okaljali kojom manom ili grijehom?...

Čitao sam slijedeći izvještaj jednog misionara:

Na svom misionarskom putovanju kroz šumske predjele Oceanije krstio je misionar jednog odraslog čovjeka i podijelio mu zatim prvu Sv. Pričest.

Nakon nekoliko godina povratio se misionar u isti kraj. Namjerno odluči, da potraži i onog čovjeka i da vidi, je li ostao dobar i vjeran. Netom stupi na vrata njegove kolibe, čovjek padne pred njegove noge i zamoli ga, da mu još jednom dade Sv. Pričest.

- Da, sinko, odgovori misionar, ali treba da se prije ispovjediš.

- A što da ispovjedim, upita čovjek.

- Pa teške grijehe, koje si možda počinio otkad si bio kršten.

- Što govoriš, oče? -poviče čovjek: zar ima kršćana, koji, nakon što se krste i prime Tijelo Isusa Krista, mogu biti toliko nezahvalni, da ga uvrijede teškim grijehom? Hvala Bogu, ja mislim, da nisam ništa sagriješio!...

Misionar, zadivljen tako sjajnom i iskrenom vjerom, zagrli svog odraslog krštenika i zaplače od ganića.

I koliki će ovakovi siromasi i zabačeni u prašumama i pustinjama ustati možda u dan suda, da nas zasrame i osude! Isus je jednom jasno rekao: "Ljudi Ninivljani ustat će na sudu protiv ovog naraštaja i osudit će ga." (Mt. 12,41).

Želimo li, dragi vjernici, na dan suda izbjeći poniženje, držimo trajno na pameti krsna obećanja i vjerno ih izvršujmo!

VII.

KRSNI KUMOVI

Govoreći o krsnim obećanjima, što ih Krštenici daju na Krštenju, rekli smo, da ta obećanja uvijek kod Krštenja djece daju u njihovo ime kumovi, koji pred Crkvom zastupaju krštenike i koji na neki način jamče za njihovu vjernost obećanjima.

Običaj, da kod Krštenja budu kumovi star je, možemo reći, koliko je staro kršćanstvo. Stvarno ga nalazimo u pismenim dokumentima već u drugom stoljeću. Kumovi su već i tada imali svoju važnu ulogu.

Naime, u ono se vrijeme Krštenje redovito dijelilo odraslima u odredjeno vrijeme preko godine i samo iza priprave, koja je trajala dvije ili više godina. Za vrijeme priprave krštenik, ili, kako se onda zvao, katekumen je temeljito bio poučavan u kršćanskoj vjeri i nadziralo se njegovo vladanje, da se vidi, hoće li on zbilja dati dovoljnu garanciju za trajnu svoju vjernost i postojanost. I baš kumovima je bila dužnost da nadziru vladanje katekumena, da mu pomažu u kršćanskoj pouci i da pred Crkvom po-

svjedoče o njegovu dobrom vladanju. Na dan samoga Krštenja preuzimali bi na se dužnost, da će i u buduće bdjeti nad vladanjem krštenika.

Kasnije, kad je Crkva dobila slobodu i kad se kršćanstvo stalo širiti na sve strane, Crkva je dopustila, pače i uzakonila, da se Krštenje dijeli djeci odmah iza njihova rodjenja, a to u prvom redu zato, da se ukloni pogibelj, da djeca ne umru bez toliko potrebnog Sakramenta. Ali je Crkva i dalje tražila i traži, da djeca kod Krštenja imaju jednog ili dva kuma, koji u ime djece imaju dati krsna obećanja i zajamčiti njihov kršćanski odgoj.

Bit će dobro, da vam, prije nego završim govor o Krštenju, rečem nešto o krsnim kumovima.

1. Uloga kumova

Najprije napominjem, da je Crkva odredila, da kod Krštenja ne budu nego najviše dva kuma, a to zato, da se izbjegnu mnoga duhovna rodbinstva, koja odatle, kako ćemo kasnije vidjeti, nastaju. U tom slučaju treba da budu jedan muškarac i jedna ženska osoba, tj. kum i kuma. Ipak može biti i samo jedno od njih, a kad je jedno, onda može biti ili kum ili kuma.

Kumovi dovode krštenika svećeniku i u njegovo ime odgovaraju na pitanja, kad krštenik nije u stanju da sam odgovara, a osobita im je zadaća,

da pred Bogom zajamče kršćanski odgoj krštenika i da se za taj odgoj kasnije pobrinu, ukoliko bi krštenikovi roditelji taj odgoj ili zanemarili ili ne bi bili u stanju, da se za nj pobrinu.

a) Da što bolje shvatite ulogu kumova, treba da imate na pameti, da je Krštenje novo rodjenje, duhovno rodjenje, po kojemu krštenik počima svoj vrhunaravni život milosti pred Bogom. I kao što u redu naravi dijete iza rodjenja treba nekoga, tko će ga hraniti i čuvati, tako u redu vrhunaravi, iza kako se duhovno rodi, treba nekoga, tko će ga vjerom hraniti i voditi putem, što vodi u nebo, i tko će ga, ako zaluta, povratiti na pravi put dobrim savjetom.

Ali mogao bi netko predbaciti, da je dužnost roditelja, da se staraju za kršćanski odgoj svoje djece, i da je suvišno teretiti time kumove.

b) Istina je, da su roditelji prvenstveno pozvani, da svoju djecu duhovno vode i da ih kršćanski odgajaju. Ali za svaki slučaj, kad bi roditelji ili iz neznanja ili radi grešnog nemara to propustili, ili roditelja ne bi bilo, Crkva hoće, da i preko kumova osigura duhovno dobro djece.

Kao što onaj koji posudjuje novac bolje čini kad traži i jamca,

koji će, ukoliko dužnik samo ne povrati novac, za novac odgovarati, tako Crkva, zabrinuta za krsna obećanja, hoće, da ne samo preko roditelja nego i preko kumova osigura njihovo izvršenje.

2. Dužnosti i svojstva kumova.

Iz ovoga, što je rečeno, možemo zaključiti, koje su dužnosti kumova i kakvi oni moraju biti.

a) Katekizam kaže: "Kumovi, kao duhovni roditelji, primaju na se dužnost, da se staraju za kršaćnski odgoj svojih kumčeta, ukoliko se njihovi roditelji ne bi za taj odgoj starali; zato moraju biti dobri kršćani." (Katekizam Pija X.).

Stoga možemo reći, da kumovi imaju iste dužnosti kao i roditelji obzirom na ono što se odnosi na duhovno dobro njihove duhovne djece. Naime: moraju ih u vjeri poučavati ili činiti, da u vjeri budu poučavani; moraju im davati dobar primjer; opominjati, i prema potrebi, karati. Na to su obvezani posebno onda, kad bi oni, kojima su bili kumovi, ostali bez roditelja, ili, što je još gore, kad bi im roditelji to zanemarili.

Baš zato je sv. Augustin dao kumovima ovu opomenu: "Sjećajte se, da ste onoga časa, kad ste kao kumovi prihvatili kod krsnog zdenca svoju duhovnu djecu, postali jamci pred Bogom za njihovu vjeru, pa ih uvijek opomi-

njite, da čuvaju čistoću, uzljube pravdu i ne izgube ljubav."

A sv. Dionizije Areopagita kaže, da kum mora biti kao duhovni pedagog (odgojitelj), pod čijim nadzorom dijete mora uredjivati svoj život, da postigne spasenje.

b) Imajući u vidu ove dužnosti kumova, lako možemo shvatiti, kako je opravdano i pametno, da kumovi, kako i kaže Katekizam, budu dobri kršćani. - Pod "dobri kršćani" razumije se, da moraju biti i sami kršteni, dovoljno poučeni u vjeri, dobra vladanja i koji vrše Božje i crkvene zapovijedi.

Obzirom na dob kumova, čini se, da Crkva, strogo govoreći, ne traži drugo nego da su došli na dobu razuma, ali njezina je želja, da budu odrasli, jer kao odrasli mogu bolje shvatiti dužnosti kumstva i bolje izvršavati svoje obaveze.

3. Veza izmedju kumova i krštenika.

Još jednu stvar želim naglasiti, kad je govor o krsnim kumovima, a ta je: da se kumovi i krštenik vežu vezom t.zv. duhovnog rodbinstva, jer kumovi postaju duhovni roditelji krštenika, a krštenici njihovi duhovni sinovi.

I kao što je tjelesno rodbinstvo zapreka za vjenčanje, tako je i ovo duhovno rodbinstvo zapreka za vjenčanje.

Naime, Crkva zabranjuje da medjusobno sklope vjenčanje oni koji su u tjelesnom rodbinstvu, ali takodjer zabranjuje da medjusobno sklope vjenčanje oni koji su u duhovnom rodbinstvu. I dok je kod tjelesnog rodbinstva zapreka za vjenčanje do trećeg koljena, dotle je kod duhovnog rodbinstva zapreka za vjenčanje samo izmedju krsnog kuma ili kume i kumčeta.

Na pr.: jedan čovjek ne može se po crkvenim zakonima vjenčati sa osobom, kojoj bijaše krsni kum, niti se jedna ženska osoba može vjenčati sa čovjekom, kome bijaše krsna kuma.

Ovo treba imati na pameti, jer se može dogoditi ovakav slučaj, a kad bi se dogodio, radilo bi se o ženidbenoj zapreci, koja bi vjenčanje pred Crkvom činila nevaljanim. To duhovno rodbinstvo, a prema tome i ženidbena zapreka stvara se kumovanjem bilo na svečanom bilo na privatnom Krštenju, ali ne kod naknadjivanja samih obreda Krštenja.

Zaključak.

Ovim zaključujem govor o Krštenju.

Iz svega, što smo rekli, mogli ste uočiti i spoznati, da je Krštenje od prijeke potrebe za spasenje.

Neka roditelji zauvijek upamte, da ne smiju odgadjati Krštenjem djece, da ih ne bi izložili pogibe-

lji, da umru bez najpotrebnijeg Sakramenta. Neka uvijek imaju na pameti ono što propisuje Crkva: da djeca budu krštena što prije iza rodjenja! "Što prije", po shvaćanju pravnika, ne smije biti dulje od 8-lo dana.

Neka roditelji po Krštenju dadu djeci što prije pravo na Raj, blago milosti, zagrljaj andjela i Božji poljubac! Amen.

VIII.

S KRŠTENJEM SE NE SMIJE ODGADJATI

Na stranicama Crkvenoga Prava stoji pisan i ovaj propis, koji je u hrvatskom prijevodu službeno izražen ovim riječima: "Djecu treba krstiti što prije. I župnici i propovjednici imaju često pripominjati vjernicima tu njihovu ozbiljnu dužnost." Kan. 77o).

Po tumačenju crkvenih zakona, ovaj se propis, "djecu treba krstiti što prije", odnosi na razdoblje od nekoliko dana nakon rodjenja djeteta, a dulje odgadjanje sa krštenjem djece mogao bi biti i teški grijeh. I jer mnogi roditelji u ovome griješe, osobito u gradu, gdje je odgadjanje sa krštenjem djece nekako prešlo u praksu, potrebno je, da još jednom progovorim o važnosti i potrebi Krštenja, koje je nužno za spasenje, na temelju Isusovih riječi Nikodemu.

1. "Ako se tko ne preporodi, ne može vidjeti kraljevstva Božjega."

Jednom je u Jeruzalemu neki židovski učitelj, po imenu Nikodem, po noći došao k Isusu na razgovor. Spoznao je, da Isus u sebi ima mudrost i silu Božju, i tiho je šaptao kroz noć:"Učitelju, znamo, da si ti učitelj, koji je došao od Boga, jer nitko ne može čudesa ovih činiti, što ih ti činiš, ako nije Bog s njime." (Iv. 3,2). I Isus mu je govorio o kraljevstvu Božjem, a Nikodem je slušao o tajnama,koje mu je otkrivao Isus, jer je srce Nikodemovo, iako bijaše farizej, bilo otvoreno istini.

Izmedju ostalog Isus mu reče: "Ako se tko ne preporodi, ne može vidjeti kraljevstva Božjega." (Iv. 3,3). Nikodem to nije shvatio, pa upita Isusa: "Kako se može čovjek preporoditi, kad je već star? Može li po drugi put ući u utrobu matere svoje i opet se roditi?" (Iv. 3,4). Isus ispravlja njegovo krivo shvaćanje i uvjerava ga, da za to nije potrebno novo tjelesno rodjenje, nego duhovno, i veli mu:"Zaista, zaista ti kažem: Ako se tko ne preporodi vodom i Duhom Svetim, ne može ući u kraljevstvo Božje." (Iv. 3,5).

I razgovor se nastavio dugo u noć ... Nikodem je spustio glavu, i slušao Njegove riječi o ljubavi Vječnoga Oca prema čovjeku; koji je poslao na svijet i "predao svojega jedinorodjenog Sina,da svaki, koji vjeruje u njega, ne pogine,

nego ima život vječni. " (Iv.3,16). Šutio je Nikodem... Jer je očutio prisutnost Sina Božjega...

Ali povratimo se na navode o tome "novom rodjenju", koje Nikodemu ne bijaše jasno, i uočimo svu važnost Isusove tvrdnje, da je prvi uvjet za članstvo i dioništvo u Božjem kraljevstvu: roditi se "vodom i Duhom Svetim".

Iz ovoga razgovora Nikodemova s Isusom razabiremo potrebu tog novog rodjenja, a ne doznajemo, kada se ono zbiva. Ali iz drugih izjava Isusovih razabiremo i njegovu potrebu i čas, kad se ono zbiva. A to je onda kad se izvršuje obred svetog Krštenja. Radi toga je Isus tako strogo naredio apostolima da krste: "Idite i naučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga." (Mt. 28,19). I nastavlja: "Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; a tko ne uzvjeruje, osudit će se. "(Mk, 16,16).

Krštenje je, prema tome, nužni uvjet i sredstvo spasenja, kojega jedino može nadomjestiti kod djece mučenička smrt, podnesena zbog katoličke vjere ili zbog kršćanske kreposti, a kod odraslih, osim mučeničke smrti, strpljivo podnesene za katoličku vjeru ili koju kršćansku krepost, može ga nadomjestiti savršeno pokajanje združeno sa željom, da bi primili Krštenje, i to samo onda kad ne bi mogli primiti Krštenje.

Kad je Krštenje tako potrebno za spasenje onda znači, da ono u krštenika proizvodi izvanredan učinak, čudesne promjene. Da, onaj kratki obred Krštenja zbilja proizvodine na tijelu, nego u duši krštenika čudesne promjene.

2. Tajna Krštenja.

Kad je sv. Ivan krstio Isusa na rijeci Jordanu, onda su se otvorila nebesa i čuo se glas Oca Nebeskoga: "Ovo je Sin moj ljubezni..." (Mt. 3, 17). Kada prilikom krštenja krsna voda poteče po glavi djeteta ili odraslog, tada Bog može reći za krštenika: Ovo je sin moj ljubezni.

Sve promjene, koje nastaju u duši krštenika u svečanom časo krštenja, mogu se izraziti riječima: On je postao dijete Božje. Od djeteta Adamova, od djeteta oca i majke, postao je dijete Božje; dijete Oca Nebeskoga, brat Kristov i baštinik kraljevstva nebeskog.

Pokušajmo ovo razjasniti:

Da netko bude nečije dijete, treba da se od njega rodi i da ima njegovu narav. Čovjek se nije od Boga rodio, niti ima Božju narav. Prema tome, čovjek ne može biti naravno dijete Božje.

Ali moramo znati, da osim ovog naravnog djetinjstva postoji još jedno djetinjstvo, koje se zove zakonsko. A to biva onda kad netko uzme ko-

je dijete ili mladića, te ga posini, tj. pred sudom ga proglasi za svoga zakonitoga sina, dade mu svoje prezime, ali i pravo na svoju baštinu. Takvo jedno posinovljenje izvrši Bog nad čovjekom u času krštenja. Prije krštenja čovjek nije ni naravno ni zakonito dijete Božje, ali iza kako se krsti postaje ne naravno, nego posinovljeno dijete Božje. To nam jasno kaže sv. Pavao kad veli: "Ali kad dodje punina vremena, posla Bog Sina svojega, rodjena od žene, ... da iskupi one, koji su bili pod zakonom, da primimo posinaštvo." (Gal. 4,4-6).

Ali, rekli smo, da netko bude nečije dijete, treba da ima i njegovu narav. Čovjek sam po sebi nije iste naravi s Bogom, pa ne može biti ni posinovljeno dijete Božje. Ali Božja mudrost i ljubav našla je čisto božanski način i sredstvo kako da čovjek postane dionik Njegove božanske naravi. A to biva po milosti posvećujućoj, koju čovjek prima u času krštenja, a koja njegovu dušu preobrazuje i čini dionicom božanske naravi, pa sv. Petar izričito kaže: "Postajete dionici božanske naravi." (2. Petr. 1,4)

Sliku toga preobraženja nalazimo i u prirodi kod biljaka.

U prirodi postoje dvije vrste biljaka: pitome i divlje. Svaka od tih biljaka ima svoju vlastitu narav, ili bolje, svoj vlastiti životni princip. Ali ljudi su pronašli način kako

da i divlju biljku pretvore u pitomu, a to biva po kalamljenju, ucijepljenju.

Takvo jedno vrhunaravno, otajstveno i nama neshvatljivo ucijepljenje božanske naravi, plemenitosti i ljepote u čovječju narav zbiva se u sv. krštenju, kada čovjek, ne samo po imenu nego po stvarnosti postaje posinjeno dijete Božje, sa svim pravima i dužnostima djeteta Božjega.

3. Krštenikova baština.

Ne bijaše davno kad sam krstio jedno novorodjenče, koje je tom prigodom dobio na poklon - kao krsni dar - jednu lijepu, svilenu krsnu haljinu. Na haljini bilo je nacrtano malo, sitno dijete, čiju glavu polijeva voda, a nad glavom križ sa zrakama. Ispod djetetove slike bile su napisane ove riječi:

"Pero, - tako bijaše ime djetetu - odsada se zoveš Dijete Božje i to jesi!"

Riječi, koje doz[illegible]ju u pamet riječi ljubljenog apostola Ivana: "Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo, i jesmo." (I Iv. 3,1).

Sad je razumljivo, zašto se mogu spasiti samo oni, koji su kršteni. Spasenje, vječno blaženstvo, kraljevstvo nebesko baština je, koju je Otac Nebeski namijenio svojoj djeci i samo

oni imaju na nju pravo, kao što i zemaljski roditelji namjenjuju baštinu svojoj djeci i samo njihova djeca - naravna ili zakonska - imaju na nju prirodno pravo. Bog nikoga od svoga djetinjstva ne isključuje, ali je po Sinu Isusu ustanovio sredstvo po kojemu se postaje njegovo dijete, a sa djetinjstvom spojeno i pravo na vječnu baštinu. To sredstvo jest krštenje, pa se na svakoga onoga koji se krsti mogu primijeniti riječi sv.Pavla: "Dakle, više nisi rob, nego sin, a ako si sin, i baštinik si po Bogu." (Gal. 4,7).

Zaključak.

U svijetlu ovih misli odskače važnost crkvenog propisa: "djecu treba krstiti što prije. "Ovaj propis ide prvotno za tim, da se ne dogodi slučaj, da koje dijete umre bez krštenja. Pustiti dijete da umre bez krštenja značilo bi, učiniti mu neizmjernu štetu: lišiti ga vječnog gledanja i uživanja Boga.

Samo pod ovim vidom razumljivo je, zašto u potrebi, tj. kad djetetu prijeti smrtna opasnost, može svatko krstiti. Samo pod ovim vidom razumljiv je i drugi propis Crkve, da se i svako nedonošče, pa ne znam od koliko dana ono bilo, ako sigurno živi, krsti bezuvjetno; a ako se sumnja, da li je živo ili ne, krsti uvjetno.

SAKRAMENAT SVETE KRIZME (POTVRDE)

Sve što je na zemlji božanstvena, dobra i lijepa, duguje se svetim Sakramentima. U nizu Sakramenata i Sakramenat svete krizme znači porast života milosti. Kao takav posjeduje sebi svojstveno djelovanje i odgovarajuće vanjske (vidljive) oznake.

Zato ćemo izložiti: povijest, nauk i obred ovoga svetog Sakramenta.

1. Povijest svete krizme (potvrde).

U Svetomu se Pismu na više mjesta navodi Isusovo obećanje apostolima, da će im poslati Duha Svetoga. Tako reče Isus: "Bolje je za vas, da ja otidjem, jer ako ne otidjem, Utješitelj ne će doći k vma." (Iv. 16,7). I opet: "Ja odlazim, ali Duh Sveti, kojega će vam poslati Otac, naučit će vas svu istinu" (Iv. 14,16). Pa opet: "Ostanite u gradu, dok se ne obučete u silu s visine" (Lk.24,49). - "Kad primite Duha Svetoga, bit ćete moji svjedoci u Jeruzalemu, u Judeji, Samariji i do kraja zemlje" (Dap. 1,8).

Prema nauci Tridentinskoga sabora Sakramenat svete krizme ustanovio je sam I s u s K r i s t. Evandjelje ne govori ništa o toj ustanovi. -Obzirom na vrijeme ustanove ovoga Sakramenta neki učitelji bogoslovlja zastupaju mišljenje, da je to bilo na Veliki četvrtak, za Posljed večere, kad je Isus obećao apostolima, da će

im poslati Duha Svetoga. Mišljenje drugih postavlja ustanovu Sakramenta svete krizme jedino u vrijeme iza Isusova uskrsnuća, kad je apostolima davao upute za osnivanje Crkve.

Bilo jedno ili drugo, ostaje činjenica, da je ovaj Sakramenat čudesnim načinom p r v i p u t, podijeljen na sam blagdan Duhova.

Prema Isusovoj zapovijedi apostoli su se sabrali u nekoj kući u Jeruzalemu, u dvorani Posljednje večere. Strah pred Židovima i očekivanje Duha Svetoga, kako im je obećao Isus, držali su ih u jednodušnoj molitvi, sabranosti i skrovitosti. Osvanuo je deseti dan njihove sabranosti, na spomenutom mjestu. Oko "trećeg sata", t.j. oko 9 sati, najednom se u kući čuo šum kao od silnoga vjetra. (Šum su čuli i oni, koji nisu bili u kući). Neobični znak privukao je veliko mnoštvo u blizinu kuće, u kojoj su bili sabrani apostoli. Vidjelo se i mnogo stranaca, pripadnika raznih narodnosti i jezika. U unutrašnjosti kuće pokazaše se na gornjem svodu sobe plameni isječci u obliku jezika i zaustaviše se nad glavom svakoga apostola. I gle čuda! Ovi plahi, povučeni i slabo poučeni ljudi, a sada potpuno preoblikovani, napuštaju svoje skrovište, da odvažno propovijedaju Kristovo evandjelje.

Božanskom moću utvrdjeni i potvrdjeni, apostoli su stali dijeliti Sakramenat svete krizme (potvrde), odmah

iza Duhova. "Djela apostolska" iznose zorno ovaj početak. U osmom se poglavlju čita, da je djakon Filip sišao u grad Samariju i stao propovijedati Krista. "Narod je pazio jednodušno na ono, što je govorio Filip" (Dap. 8,6). "Muževi i žene dadoše se krstiti" (Dap. 8, 12). - Kad su apostoli u Jeruzalemu to saznali, obradovani pošalju k njima Petra i Ivana da im dadu Duha Svetoga. Dijeleći Sakramenat svete krizme (potvrde), Petar i Ivan su postupali ovako: Molili su za nove kršćane, polagali na njih ruke i tako su oni primali Duha Svetoga. (Dap., gl. 8)

U prvotnoj crkvi, u prvim počecima, važi praksa, da se Sakramenat svete krizme dijeli odmah iza krštenja, ali kao Sakramenat različit od krštenja. O Duhovima su se, naime, prikupljali katekumeni ili neofiti da budu kršteni. Odmah iza krštenja prilazili su biskupu, da krizmom (potvrdom) nadopuni njihovu "kršćansku posvetu", koja je započela svetim krštenjem. Primajući ovaj novi Sakramenat, mladi je kršćanin "uzrastom božanskoga života duše" vrijedio kao potpun, utvrdjen ili potvrdjen u Kristu. - Otuda ime ovome Sakramentu.

Kako su mile ove prve vijesti o Sakramentu svete krizme! One su jeka drevne prošlosti, utjeha srcu, koje se ispunilo sigurnim osvjedočenjem,da je opstanak divne Majke, svete Crkve,

već od početka zagarantiran djelovanjem Duha Svetoga. Djelovanje toga božanskoga Duha ne prestaje ni danas...

2. Nauk o svetoj krizmi (potvrdi).

Krizma nam -po tumačenju katekizma - daje Duha Svetoga, obiljem darova, i čini nas potpunim kršćanima.

Krizma nam daje Duha Svetoga, u prvome redu, kao i ostali Sakramenti, koji nam ne dijele milosti osim u vezi života triju klanjanja dostojnih osoba Presvetoga Trojstva u našoj duši, to jest, u vezi s posvetnom milosti.

Krizma nam, osim toga, daje Duha Svetoga načinom, koji je osobito svojstven ovome Sakramentu. Krizmom, naime, stičemo milosti, koje proizlaze iz posve naročitoga djelovanja Duha Svetoga. Ovo se djelovanje u Crkvi, koja je tek osnovana, očitovalo na Duhove vanjskim (vidljivim) načinom.

Apostoli, slabo obrazovani ljudi, postaju sposobni da upravljaju mislima i riječima. Osamljeni plašljivci izlaze u javnost kao jaki i odvažni muževi. Siromašni ribari s Genezaretskog jezera, koji su znali samo za vještinu ribarenja, stiču sposobnost da vode duše i da umjetnošću Duha Svetoga udare temelj kršćanstvu, ne samo u Rimu, nego u svim zemljama na obalama Sredozemnoga mora.

"Vidljivi darovi" Duha Svetoga nisu ostali vezani samo na Crkvu u

njezinom zametku. Oni se u toku vremena nastavljaju. Sveti Pavao navodi dar ushićenja (okstaze), dar proroštva,dar proroštva, dar čudesa i dar uvjerljive govorničke vještine, kao česte pojave u Crkvi najstarijega vremena.

Izvanredni darovi Duha Svetoga, koji su se Božjom dobrotom očitovali kod osnivanja Crkve, u naše su vrijeme postali rijetki. Medjutim, izvješ - taji misionara, koji su dostojni vje - rovanja, i danas svjedoče o čudesnim učincima svete krizme kod neznabožaca. Ove nam pojave dozivlju u svijest one tajanstvene pojave, što ih je Crkva zabilježila u prvim počecima svoga bivstovanja. Premda su "vidljivi darovi" sve rjedji i gotovo nestali, djelovanje Duha Svetoga ne prestaje. Ono se Sakramentom svete krizme u dušama trajno nastavlja i obnavlja.

Krizmom nam se Duh Sveti daje da nas ojača -ad robur. Osobiti učinak, specijalna milost, koju Duh Sveti ostavlja u duši Sakramentom krizme ili potvrde, jest divni dar jakosti, dar viriliteta ili neke plemenite mužev - nosti. Sakramenat potvrde -samo ime kazuje -utvrdjuje, konsolidira u nama sve učinke Sakramenta krštenja, kojemu je krizma (potvrda) nadopuna.

Prema tumačenju svetoga Tome Akvinskoga. čovjek krštenjem stiče snagu da vrši ono što je za njegovo spasenje. Krizmom stiče jakost, koja mu je potrebna da se bori s protivnicima vjere.

Krštenje nas čisti; krizma nas utvrdjuje i jača.

Krštenje nas izbavlja od smrti (grijeha) i daje nam život milosti. Krizma nas utvrdjuje u životu milosti.

Krštenik je dijete, krizmanik je čovjek; redovno mlado biće na stepenu razumijevanja.

Krštenjem ulazimo u početak božanskoga života duše.

Krizmom ili potvrdom stičemo dar jakosti , da započeti božanski život duše možemo održati i da ga možemo prelijevati u druge.

Krštenjem postajemo djeca Božja (primili smo klicu božanskoga života). Krizmom ili potvrdom postajemo "Božji borci ili svjedoci" (osposobljeni smo za borbu). Naziv "borac ili svjedok Božji" označuje sve dužnosti krizmanika, koje Sakramentom svete krizme preuzima na sebe. Naoružan potrebnom jakošću, dužan je, da provodi istinski kršćanski život, da riječju i djelom, a ustreba li, i gubitkom života svjedoči za Isusa Krista.

Milosti, koje Duh Sveti dijeli duši Sakramentom svete krizme, zovu se zajedničkim imenom "darovi Duha Svetoga", a ima ih sedam. Prorok Izaija, rodjen oko 765 god. prije Krista, navodi ih takodjer sedam. Ovi su darovi nakit duše, koju je Duh Sveti uzeo u posjedovanje, a nižu se ovako:

mudrost, razum, savjet, jakost, znanje (umijeće), pobožnost i strah Božji. Ove se vrijednosti primjenjuju jedino na nadnaravni red. Tako "razum i značenje" znače razumijevanje i poznavanje istina, koje se odnose na Boga i na Božje stvari. Crkva razvija ove misli veličanstvenim izrazima u duhovskom bogoslužju, osobito u zazivu "Dodji , Duše Sveti..." i u himni "O dodji stvorče Duše Svet".

Sveta krizma-potvrda, kao i sveto krštenje i Sveti red, označuje dušu neizbrisivim biljegom, kojim, kao nekim "ustavom", dovodi dušu u osobito stanje: čini nas potpunim kršćanima i osposobljava nas kao borce ili svjedoke Isusa Krista za čitav život.

Jednako -kao Sakramenat krštenja i Svetoga reda-krizma se može primiti samo jedan put u životu.

Sveta krizma nije tako potrebna za spasenje kao krštenje. Ipak teško griješi, tko ovaj Sakramenat drži manje važnim i tko ga iz nemarnosti ne će da primi ili sprečava druge da ga ne prime. Teško griješe i oni, koji imaju kakvu vlast nad drugima, pa im brane pristup ovome Sakramentu.

3. Obred Sakramenta svete krizme (potvrde).

Prije svega treba znati, tko može dijeliti Sakramenat svete krizme. Ovlaštenje za to u katoličkoj

Crkvi ima redovno samo - b i s k u p. U izvanrednim slučajevima, na pr., u misijskim krajevima, papinim dopuštenjem, Sakramenat svete krizme može podijeliti i obični svećenik, ali kod toga čina mora se služiti "svetim uljem", što ga je posvetio biskup na Veliki četvrtak. U istočno-pravoslavnoj crkvi svetu krizmu može dijeliti svaki svećenik.

Tko mora primiti Sakramenat svete krizme ili potvrde?

Kako je već ranije spomenuto, u početku Crkve važila je praksa, da se ovaj Sakramenat dijeli odmah iza krštenja. Ova se praksa kao pravovaljana održala u zapadnoj Crkvi sve do XI. stoljeća, a u istočno-pravoslavnoj važi i danas. Medjutim, Tridentinski sabor preporuča biskupima da pričekaju s dijeljem svete krizme,dok dijete u svom duševnom razvoju dostigne stepen razumijevanja. Ove se mjere drži i Crkveni Zakonik (kan. 788.) uz ovaj dodatak: "Dijete, koje još nije dostiglo stepen razumijevanja, a u smrtnoj je opasnosti, može primiti sakramenat svete krizme".

U Francuskoj vlada običaj, da se krizma dijeli prije ili poslije svečane (prve) svete pričesti.

Prema najnovijoj odluci iz Rima svetu krizmu bi trebalo primiti prije prve svete pričesti. Kandidat mora biti kršten, dovoljno poučen u vjeri i u stanju posvetne milosti,

t.j., bez teškoga grijeha na duši.

Obred svete krizme se vrši ovako: Najprije se zaziva Duh Sveti divnom pjevanom himnom "O dodji stvorče Duše Svet". Tada biskup ispruži ruke nad sve krizmanike, koji su poredani blizu svetišta i na njih zaziva Duha Svetoga. Zatim biskup prilazi svakom krizmaniku napose, polaže na svakoga pojedinačno ruke- i tako vanjskim načinom označuje dolazak Duha Svetoga na svakog pojedinca. U isto vrijeme svakom krizmaniku maže čelo "svetom krizmom" u znaku križa i istovremeno govori: "Znamenujem te znakom križa i i potvrdjujem krizmom spasenja. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen". Nakon toga biskup lagano udari krizmanika po obrazu govoreći "Mir s tobom".

Najsvečaniji čas-zapravo bit Sakramenta-jest onda kad biskum maže svetim uljem u znaku križa krizmanikovo čelo. Ovim vanjskim znakom se savršeno izrazuje nevidljiva milost, koju u duši krizmanika proizvodi Sakramenat potvrde. Znak križa na čelu svjedoči, da mladi kršćanin odsad vrijedi kao borac ili svjedok Isusa Krista. Mazanje na čelu označuje jakost, blagost i druge kreposti. Smjesa balzama i ulja-kao materija Sakramenta svete krizme-samo je simbol spomenutih vrlina.

Lagani udarac po obrazu označuje, da je krizmanik oslobodjen gos-

podstva sotone i da mora biti spreman na stradanja, dajući svjedočanstvo za Isusa Krista.

(Plemići su u srednjem vijeku udarcem po desnom obrazu davali slobodu robovima.)

Obred se završava biskupskim blagoslovom i odredjenim molitvama, kako propisuje Rimski Obrednik.

U obredu svete krizme, kakav je danas, ima tragova iz najstarijeg vremena kršćanstva, kad su Sakramenat krštenja i Sakramenat potvrde bili u nekoj tijesnoj vezi, t.j., kad su istoga dana slijedili jedan za drugim. Tako je na pr. običaj iz najstarijeg vremena, da svaki krizmanik ima svoga kuma-u. Kum ili kuma moraju biti krizmani i -posve naravno - katolici. Dužnosti kumova kod svete krizme jednake su dužnostima kumova kod svetoga krštenja.

Kod dijeljenja Sakramenta svete krizme, kum ili kuma polažu desnu ruku na desno rame kumčeta (krizmanika), i tako ostaju dok biskup maže čelo uljem svete krizme krizmaniku. -Nadijevanje imena krizmaniku nova je sličnost sa Sakramentom krštenja. Biskupga označuje tim imenom. To može biti i krsno ime, ali krizmanik može- po pravu-izabrati po volji i ime kojeg drugog sveca, da se stavi pod njegovu zaštitu i da nasljedjuje njegov život i kreposti.

U kripti crkve u Loigny, u blizini Patay-a (u pokrajini Beance) u Francuskoj, počivaju posmrtni ostaci vojnika, i to većinom "papinih boraca", koji su izginuli u teškoj borbi 2.prosinca 187o. god. Sa strane kosturnice vidi se grob generala de S o n i s. Jednako kao i grob svetoga Pavla apostola i generalov grob se ponosi krotkim, ali ganutljivim natpisom: "B o n u s m i l e s C h r i s t i" - "D o b a r v o j n i k K r i s t o v" (Timot.2,3).

Na svetoj ste križmi i vi, dragi krizmanici, dobili ovu divnu oznaku. Hoćete li se pokazati kao valjani borci i Božji svjedoci? Hoćete li svojim životom svjedočiti za Isusa Krista i služiti na ures svetoj Crkvi? Hoćete li imati odvažnosti da se pri - ključite redovima onih koji znadu trpjeti za Božje ideale i na čast svete Majke Crkve?

EUHARISTIJA

I.

ŠTO CRKVA UČI, A ŠTO LJUDI MISLE O EUHARISTIJI

Stojimo pred najvećim otajstvom Kristove ljubavi, pred sv. Euharistijom. Njezinu uzvišenost, ljepotu i bogatstvo tko može sagledati?! O njoj se ne može govoriti, a još manje možemo tumačiti njezinu bit i dubinu. Nju može poznati samo onaj, koji je obuhvaća u svome srcu, kojemu je ona život. Ta sam je neizmjerni Bog, koji nam se u njoj daje! Bog, kojega može obuhvatiti samo ljubav; koji sam Sebe u svojoj ljubavi obuhvaća.

Stoga, ove naše riječi bit će samo vanjska forma, pokušaj, da se donekle osvijetli otajstvo ljubavi, koje je u njoj sakriveno.

Ali moram i opet postepeno i dogmatski tumačiti nauku Crkve o svom najvećem Sakramentu, i kako se tajna toga Sakramenta odrazuje u stvarnom životu.

Važnost i uzvišenost ovog Sakramenta označujemo već samim njegovim nazivom, kad kažemo: "Presveti Oltarski Sakramenat". Nazivamo ga "presveti Oltarski Sakramenat" zato, što nam ovaj Sakramenat daje ne samo milost, kao drugi Sakramenti, nego nam daje samoga Boga - Začetnika i Djelitelja milosti.

I moja slijedeća predavanja imat će, dakle, za predmet najveće djelo Božje moći, mudrosti, dobrote i ljubavi, a to djelo je sv. Euharistija.

Neka mi Presveta Djevica pomogne, da dostojno progovorim o ovome najuzvišenijem Otajstvu.

U ovome, uvodnom govoru proma - trat ćemo: 1. Što Crkva uči o Euharistiji i 2. Što ljudi misle o Euharistiji.

1. Što Crkva uči o Euharistiji.

a) Sv. Crkva, glasom svoga službenog naučavanja, izraženog na Saborima, kao na Tridentinskom, uči i pod kaznu izopćenja zapovijeda vjerovati, da je Isus Krist, druga osoba Presvetoga Trojstva, koji je u svojoj osobi ujedinio božanstvo i čovjećanstvo, došao na zemlju, propovijedao vjersku istinu, sadržanu u Evandjelju, i umro na križu, da nas oslobodi od grijeha. I Crkva uči i zapovijeda vjerovati, da je taj isti Isus Krist, čudom svoje moći i dobrote, htio, i poslije svog uzašašća na nebo, ostati medju nama u Hostiji, da bude naš drug, uzvišena i božanska hrana naše duše i da svaki dan obnavlja u Sv. Misi svoju žrtvu križa. Radi toga je na Veliki Četvrtak uveče, uoči svoje pregorke Muke, ustanovio Euharistiju, ovim riječima: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje."

b) Crkva uči, da svaki put, kad svećenik u Sv. Misi ponovi te riječi

nad hostijom, koja prije izgovaranja tih riječi nije ništa drugo nego kruh, kruh bude pretvoren u tijelo Isusa Krista, a da od kruha ostaju samo njegove prilike, tj. ono što od kruha vidimo i osjećamo.

c) Crkva uči, da je u Hostiji, nakon što svećenik izgovori riječi pretvorbe, Isus Krist stvarno, istinito i da je on tu čitav sa svojim tijelom, svojom krvlju i svojom dušom, tj. sa čitavim svojim čovječanstvom i božanstvom.

Isus Krist je čitav u svakoj Hostiji. On je tu živ, da nas sluša, da nas ljubi, da nas tješi, da bude hrana našim dušama po Sv. Pričesti i da se prikazuje kao žrtva Bogu za nas, za naše grijehe, kao što se je prikazao prije 2o vjekova na Kalvariji.

d) Naše crkve, dakle, nisu obične dvorane, gdje se sastaju vjernici, nego su one kuće molitve, jer su u - istinu kuće Božje, sagradjene da čuvaju Sv. Hostiju, odnosno da čuvaju Isusa u Sv. Hostiji.

Ovo što rekoh, uči Crkva o Euharistiji i ovo smo dužni vjerovati.

2. Što ljudi misle o Euharistiji.

A što ljudi misle o Euharistiji? -Dakako, ne misle svi jednako.

a) Ima najprije ljudi, koji ne vjeruju u Isusovu stvarnu prisutnost u Euharistiji. Ali ne samo da ne vje-

ruju, nego se toj nauci Crkve i rugaju. Oni na dirljivi obred prve Sv.Pričesti i na sreću prvopričesnika gledaju kao na nešto "čime svećenici zaglupljuju mase."

b) Uz ove ima ljudi, koji se prema otajstvu Euharistije odnose sasvim indiferentno. To su u najvećem broju oni koji su i sami nekoć primili ovaj Sakramenat, ali su sve ono, što su o njemu učili, zaboravili. I kad netko iz njihove obitelji ili rodbine umre, oni skupa sa svojom obitelji ili rodbinom dodju i na Misu za dotičnog pokojnika.

Ali da ih upitate, što svećenik radi kad svećenik radi, kad vadi ciborij iz Svetohraništa i dijeli Sv. Pričest, ne će vam znati odgovoriti. Oni su to zaboravili. Oni ne znadu, što je to Euharistija, što je Presv. Oltarski Sakramenat. I jer ne znadu, zato je i ne cijene. Što se ne pozna, te može se ni cijeniti. A još manje ljubiti.

O kako su siromašni oni koji ne posjeduju ovo najveće blago!

O kako su žalosni oni koji ne nalaze svoju utjehu u Sv. Pričesti !

O kako su osamljeni oni koji nemaju u sebi ovo slatko Ispunjenje!

c) Uz ove dvije vrste ljudi, nevjernih i indiferentnih, ima i onih koji se dive vjeri kršćanstva u Isusovu prisutnost u Euharistiji. T' su

obično ozbiljni i inteligentni duhovi, koji, istina, ne vjeruju, ali kad se sagledaju s ovim člankom vjere, ostaju zaprepašteni od udivljenja nad njegovom ljepotom. Njima je Euharistija izvanredna misao, sjajna ideja, i ostaju kod te ideje zaboravljajući, da je Euharistija najuzvišenija stvarnost. Oni se samo dive ideji Euharistije.

d) Uz ove ljude, koji se dive otajstvu Euharistije, ima i onih, koji ga poštivaju. Takav je na pr. bio francuski akademik M. Legouvé, koji je dao izražaja svome divljenju nakon prve Sv. Pričesti svoga sina. Evo kako on to sam opisuje:

"Dozvao sam sina, a bilo je to sutradan nakon njegove prve Pričesti. Sin je došao malo uzbudjen, ali otvorenim i nježnim licem kao i uvijek.

Ja ga zagrlih i rekoh mu da sjedne. Zatim počeh ovako: "Dragi moj sinko, ti ćeš u svome životu čuti, kako ljudi strašno napadaju ispovijed; čut ćeš kako ljudi još strašnije napadaju Pričest; čut ćeš, kako se ljudi rugaju s ovim vjerskim otajstvom, zato što ga ne shvaćaju. Ali što zato, što ga ne shvaćaju! Zar čitav svijet nije ništa drugo nego nedokučiva tajna? Ali ako ostavim na stranu otajstvo i prihvatim stvarnu prisutnost kao činjenicu, što vidim? Vidim najveću utjehu ljudske duše. Ja ne znam, što bi drugo moglo ljudsku dušu okri-

jepiti, što bi ju moglo više ispuniti svetim poštovanjem prema sebi nego pomisao: Ti si odredjena da budeš svetište svome Stvoritelju!

"Ako je sama nazočnost kojeg dragog bića više puta dovoljna, da nas očuva pogreške, kako to onda mora biti za jednu kršćansku dušu kad pomisli i kaže: "Bog je moj gost, on je sada u meni."

Dragi moj sinko, ja sam vidio, kako je umirućima sjalo lice od svijetla nade, dok su primali Sv. Hostiju; mladim ljudima u crkvi čela su obasjana zrakom vjere kad se vraćaju od pričesne klupe; vidio sam, kako je po Sv. Pričesti ulazio mir i u tvoju majku, kad su je snalazile boli i vidio sam, kako je po Sv. Pričesti bila nasmijana u svojim patnjama. I ja bih se strašio samoga sebe kad me ta sjećanja ne bi silila na poštivanje. I ono što baca takovo svijetlo na čovjeka ne može biti nego sveto."

Neka se ovo iskreno i istinsko priznanje, puno dubokog sadržaja i ljepote, utisne u dušu i neka joj progovara.

e) Ipak najbolje misle o Euharistiji oni ljudi, koji živo vjeruju, da je Isus u njoj stvarno prisutan. A takvih, hvala Bogu, bilo je i ima ih dosta iz svih slojeva ljudskog društva. Oni se ne samo dive i poštivaju Euharistiju, nego joj se i klanjaju i njome hrane svoju dušu.

Takav je na pr. bio i poznati maršal Foch, koji je svake nedjelje prisustvovao pobožno Sv. Misi u Orleans-u, i stupao na Sv. Pričest, a za vrijeme prvog svjetskog rata običavao je svakog dana jedno izvjesno vrijeme posvetiti molitvi, klečeći pred Svetohraništem u ovoj ili onoj seoskoj crkvi, prema tome gdje bijaš smješten njegov štab.

Zaključak.

Tko od ovih ljudi ima pravo? Oni koji ne vjeruju i ne poštivaju Euharistiju, ili oni koji vjeruju i poštivaju Euharistiju, bit će vam jasno iz slijedećih govora.

Euharistija je živi Isus medju nama, koji stvarno boravi u našim svetobraništima.

Euharistija je Isus Krist koji dolazi k nama po Sv. Pričesti.

Euharistija je Isus Krist, koji se žrtvuje za nas na oltarima.

Pod ova tri vida mi ćemo postepeno proučavati Euharistiju.

U slijedećem govoru odgovorit ćemo najprije na pitanje: Zašto možemo i moramo vjerovati u Isusovu prisutnost u Euharistiji?

II.

OBEĆANJE EUHARISTIJE

Da li je Isus Krist istinito i stvarno prisutan u Presv. Euharistiji, kako Crkva uči?

Jednostavno odgovaram: Da.

Bez sumnje, naša osjetila nama ne pokazuju Isusa, koji je prisutan i živ u Hostiji. Naše oči njega ne vide, niti nam ga razum otkriva, a ipak, on je tu. - Naš razum nam govori, da Bog opstoji, jer svijet nije mogao nastati sam od sebe, kao što ni kuća ne nastaje sama od sebe, bez zidara, i jer ljepota i divni red, što postoji u svijetu, nisu učinci slučaja nego učinci posebno inteligentnog i moćnog uzroka. Stoga je i rekao glasoviti prirodoslovac Fabre, kad je pronalazio divne stvari u životu kukaca: "Ja u Boga ne vjerujem, nego ga ja vidim."

Ali čovječji razum, koji Boga vidi u prirodi, ne govori nam, da li je Isus Krist u Hostiji.

I ako mi vjerujemo u Isusovu prisutnost u Hostiji, vjerujemo jedino zato, što nas je to Isus Krist jasno i izričito učio i zato, što je svaka Isukrstova riječ istinita, pa joj moramo vjerovati.

Čitavo naše kršćanstvo stvarno se temelji na tvrdnji, koju razum i još kako potvrđuje, ako proučava Evan - djelje i povijest, a ta je :

Isus Krist nije bio samo čovjek, kao mi, nego je bio čovjek i Bog, ili , kako kažemo: Bogočovjek.

I ako mi vjerujemo u Isusovo božanstvo, moramo vjerovati i u njegovu prisutnost u Euharistiji, jer je,kako ćemo vidjeti, on to učio.

Riječ Isusova je uvijek tako jasna, tako odredjena, da ju ne treba tumačiti. Nju je dovoljno samo pravilno izložiti, da se ona nametne duhu. Ona se napada samo onda kad se ne pozna.

U Evandjelju se nalaze dvije različite stvari o Euharistiji, naime u Evandjelju čitamo: kako je Isus obećao Euharistiju i kako je Isus ustanovio Euharistiju.

Sad ćemo se zaustaviti na Isusovu obećanju Euharistije.

1. Isus može dati Euharistiju.

a) Da naš Gospodin nije pripravljao svoje apostole da prime njegovu veliku nauku i tajnu o Euharistiji, nikada ti priprosti ljudi, koji su mnogo teže shvaćali božanske stvari nego sada mi, ne bi tu nauku shvatili ni primili. Trebalo je, da im u času ustanovljenja Euharistije svaka sumnja bude isključena, a nagovještanje o njoj bude jasno.

I naš Gospodin je svoje apostole za to pripravljao najprije djelima, a onda riječima. I već kod prvog svog

čuda, a bilo je to na piru u Kani galilejskoj, pokazao je Isus, da on,kao gospodar prirode, može pretvoriti vodu u vino; da može promijeniti bit jedne tvari u drugu, kao što će to učiniti kasnije kod Euharistije.

Mjeseci su prolazili, i eno novim čudom umnoženjem kruha, Isus pokazuje, da on može svojom božanskom lakoćom umnožiti kruh, i na čudesni način nahraniti gladne, kao što će kasnije množiti svoju prisutnost u svim Hostijama i hraniti sve duše.

b) Apostol sv. Ivan u šestom poglavlju svoga Evandjelja pripovijeda, kako je jednoga dana veliko mnoštvo naroda pošlo za Isusom iz želje, da ga vidi i čuje, jer ga je oduševilo Isusovo čudnovato ozdravljenje bolesnika, i jer je - kako kaže sv. Luka - "iz njega izlazila sila", koja je sve privlačila.

Kad Isus uzadje na goru i kad podiže oči svoje, vidje, da mnoštvo naroda dolazi k njemu. Tada reče apostolu Filipu: "Odakle ćemo kupiti kruha, da ovi jedu?". Isus to reče, jer bijaše dirnut oduševljenjem naroda, koji je išao za njim, a znao je, da taj narod čitav dan nije ništa jeo. - "Dvjesta dinara kruha nije dosta, da svaki od njih samo malo dobije." Isus je slušao odgovor Filipov, a znao je, što će učiniti. "Ovdje je jedan dječak", reče Andrija, brat Petrov,"koji ima pet kruhova ječmenih

i dvije ribe. Ali što je to za tolike?" Isus reče: "Recite ljudima da sjednu." A bilo je muževa oko pet tisuća.

Tada Isus uzme pet ječmenih kruhova i dvije ribe, blagoslovi ih i razdijeli. Ne samo da bijaše dovoljno kruha, da se narod nasiti, nego i preostade ulomaka punih dvanaest košarica.

c) Sutradan, kad je Isus došao u Kafarnaum, opet se narod sakupio oko njega. A Isus im reče:"Zaista, zaista vam kažem, ne tražite me, što čudesa vidjete, nego što jedoste kruha i nasitiste se. Starajte se ne za jelo, što prolazi, nego za jelo, što ostaje za život vječni, koje će vam dati Sin čovječji. "I Isus im je govorio o kruhu, koji silazi s neba,kao nekoć nama u pustinji, kojom se hranio narod izraelski, o kruhu, koji daje život svijetu. A oni mu rekoše: "Gospodine, daj nam svagda taj kruh!" On im odvrati: "Ja sam kruh života."

2. Isus će dati Euharistiju.

Riječi o kruhu, koji silazi s neba, bile su neshvatljive i čudnovate narodu, i mrmljali su- nastavlja sv. Ivan - na njega, što reče: "Ja sam kruh (živi), koji sidje s neba. "I medjusobno su govorili: "Nije li ovo Isus, sin Josipov, kojemu mi znamo oca i mater? Kako dakle on veli: Ja sidjoh s neba?"

I sada je uslijedilo Isusovo obećanje, da će dati samoga sebe za hranu:

"Ja sam kruh živi, koji sidjoh s neba. Tko jede od ovoga kruha, živjet će dovijeka. I kruh, koji ću ja dati, tijelo je moje za život svijeta."

Židovi su doslovce shvatili ove riječi Isusove. To potvrdjuje i Evandjelje, kad veli, da su se medjusobno pitali: "Kako nam može ovaj dati tijelo svoje da jedemo?"

Da je Isus drukčije mislio nego govorio, bilo bi naravno da im sada kaže: "Da, vi imate pravo, ne smijete doslovce shvatiti ovo što sam vam rekao; kad ja kažem, da će taj kruh biti moje tijelo, to ne znači, da će biti moje živo tijelo, nego će on označivati moje tijelo..." I on bi im tako sigurno bio rekao, da ih ispravi u njihovu shvaćanju njegovih riječi. Ali Isus je htio, da oni doslovce shvate njegove riječi, pa im je još ponovio:

"Zaista, zaista vam kažem: Ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi. Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni, i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan. Jer je tijelo moje doista jelo, i krv moja doista piće. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu. Kao što mene posla živi Otac,

i ja živim radi Oca, tako će i onaj, koji jede mene, živjeti radi mene. Ovo je kruh, koji sidje s neba... Tko jede ovaj kruh, živjet će do vijeka."

I Evandjelje nastavlja, da su mnogi od njegovih učenika, koji su to čuli, i shvatili doslovce, povikali: "Ovo je tvrd govor! Tko ga može slušati?" I udaljili su se...

A Isus je ostao kod svojih riječi, koje su bile sama istina. Okrenuo se zatim dvanaestorici svojih apostola i upitao ih: "Ne ćete li i vi da otidjete?" Čas kušnje je došao. Tko će ostati uz Istinu?! A Šimun Petar mu odgovori: "Gospodine, kome ćemo ići? Ti imaš riječi života vječnoga. I mi smo vjerovali i znademo, da si ti Sin Božji." Ganutljive su ovo riječi iskrenog i priprostog srca. I kao molba su: "Nemoj nas pustiti same. Zbog tebe smo ostavili sve i pošli za tobom, jer smo ti vjerovali." I ova vjera nije ništa drugo nego ljubav - koja vjeruje u onoga koga ljubi.

I apostoli su doslovce shvatili Isusove riječi... I nisu znali i shvaćali, kako to može biti, da on dade svoje tijelo za hranu. Ali oni su u njega vjerovali, jer su ga ljubili; imali su povjerenje u svog Učitelja, jer je on Krist, Sin Božji. I nisu tražili i trebali tumačenja. Ljubav ne traži razumnih razloga; ona slijepo vjeruje onome, koga ljubi. A i Apostol naroda zbori, da ljubav sve

vjeruje, svemu se nada. I kad je Isus, kao Sin Božji, rekao te riječi, zar da mu ne vjeruju? Ta njegova su obećanja istinita, jer je on sama Istina, koja ne može prevariti; i jedino se njemu može vjerovati. A i moći i dobroti Božjoj nije ništa nemoguće. I kad na Posljednjoj Večeri svojoj Isus ustanovi Euharistiju riječima: "Ovo je tijelo moje", "Ovo je krv moja",Apostoli će se sjetiti, da im je Isus o tome već govorio.

Zaključak.

Dakle, Isus je obećao dati Euharistiju. To obećanje zabilježio je,kako smo vidjeli, sv.Ivan u šestom poglavlju svog Evandjelja.

Jedan praktičan zaključak moramo ipak izvaditi iz toga obećanja.Kardinal Touchet u jednoj svojoj konferenciji je, izmedju ostalog, ustvrdio i ovo: "Za mene je tajna skoro isto tako neshvatljiva kao i Euharistija, da čovjek, koji vjeruje u Isusovo božanstvo, može čitati poglavlje iz Ivanova Evandjelja o obećanju Euharistije, a da ne učini čin vjere u Isusovu stvarnu prisutnost u Euharistiji."

I mi, jer smo čuli Isusovu riječ o obećanju Euharistije, probudimo čin vjere, i recimo: "Isuse, ja vjerujem u tvoju stvarnu prisutnost u Euharistiji."

III.

USTANOVLJENJE EUHARISTIJE

Mi vjerujemo u stvarnu prisutnost našega Gospodina Isusa Krista u Euharistiji, jer je naš Gospodin, koji je Bog, a prema tome i sama istina, to izričito učio i jasno govorio. Evandjelje nam iznosi dvije stvari o Euharistiji: da je Isus obećao dati samoga sebe za hranu duša i da je dao.

U prošlom smo govoru vidjeli - iz Ivanova evandjelja - kako je Isus,poslije čudesnog umnoženja kruha, svečano obećao dati svoje tijelo za hranu: "Ja sam kruh života; kruh živi, koji sam s neba sišao. Tko jede od ovoga kruha, živjet će do vijeka.Kruh, koji ću ja dati, tijelo je moje..." "Ako ne jedete tijela Sina čovječjega (i ne pijete krvi njegove) , nemate života u sebi." - I kod Boga riječi uvijek postaju djelom.

Isus je ostvario svoje obećanje na Veliki Četvrtak, uoči svoje muke. To je dan ustanovljenja Presv. Euharistije. O tome ćemo sada govoriti. I vidjet ćemo: 1) Kako je Isus ustanovio Euharistiju; 2) Da li smisao, što ga mi dajemo Isusovim riječima "Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja" odgovara istini.

1. Kako je Isus ustanovio Euharistiju.

Na Veliki Četvrtak, uoči svoje muke, Isus je došao u Jeruzalem, da sve-

tkuje pashu sa svojim učenicima. Ovo ime "pasha" davalo se svečanoj večeri, koja bijaše više jedan vjerski obred nego svjetovno veselje, a činila se svake godine - kao uspomena na onaj dan, kad je Mojsije oslobodio svoje sunarodnjake iz egipatskog ropstva,a bilo je to 15oo godina prije Kristova rodjenja. Na toj večeri obično se u svakoj obitelji blagovalo pečeno janje i ona jela, koja su Zakonom bila propisana; osobito beskvasni kruh. (Radi toga se i danas hostije čine od beskvasnog kruha). Ta večera se redovito svršavala pjevanjem religioznih pjesama.

Isus je svoju posljednju pashu blagovao sa svojim učenicima u prostranoj i sagovima prostrtoj dvorani. Za vrijeme te večere Isus je prorekao Judinu izdaju, veleći: "Zaista vam kažem, jedan će me izmedju vas izdati." (Iv. 13, 21).

"Znajući Isus - kaže sv. Ivan - da mu je došao čas, da prijedje iz ovoga svijeta k Ocu, kako je ljubio svoje, koji su bili na svijetu, za - svjedoči im izvanrednu ljubav." (Iv. 13, 1). Njegova ljubav nadahnula mu je djelo, koje čovjek nikada nije ni zamislio, a koje su samo moć i ljubav Božja mogli ostvariti. Isus ustanovi Euharistiju i Svećeništvo.

Uzeo je kruh, blagoslovio ga i dao učenicima svojim, govoreći:

"Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje."

Tada uze kalež, zahvali i pruži ga učenicima i reče:

"Pijte iz njega svi; Jer je ovo krv moja Novoga Zavjeta, koja se prolijeva za mnoge na oproštenje grijeha". (Mt. 26,26-29).

A da se ovo djelo, što ga je sada učinio, bude obnavljalo do svršetka svijeta, odmah iza toga je ustanovio Svećeništvo riječima, kojima je dao svojim apostolima vlast da govore sv. Misu,:

"Ovo činite na moju uspomenu."

Zar je potrebno nadodavati ikakvo tumačenje ovim tako jednostavnim i jasnim Isusovim riječima, što ih donose evandjelisti Matej, Marko,Luka i jedna poslanica apostola Pavla (I.Kor. 11, 23) ?

Riječ Božja je istinita i moćna. Što ona izražava, to i proizvodi.Kad je Isus izgovorio te riječi, riječi pretvorbe, kruh je postao njegovo rijelo, a vino njegova krv. Pod prilikama,kruha bila je prisutna osoba samoga Isusa, Sina Božjega.

Temeljni razlog našeg vjerovanja jest riječ Isusova. Ipak, jer neki protestanti i nevjernici napadaju Euharistiju, važno je sada sa nekoliko opazaka opravdati naše vjerovanje.

2. Tumačenje riječi ustanovljenja.

Riječi Isusove: "Ovo je tijelo moje; ovo je krv moja" Crkva uzima doslovce i treba ih uzeti doslovce,u pravom, a ne prenesenom značenju,jer nas na to sile: a) same riječi; b)onaj koji ih je izgovorio i c) oni koji su ih slušali.

Isus je rekao: "Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja."

Da je Isus htio, da kruh i vino, koje je uzimao, samo označuju njegovo tijelo i njegovu krv, onda ne bi rekao "ovo je tijelo moje", ovo je krv moja", nego bi rekao: "Ovo označuje moje tijelo", ovo označuje moju krv."

Osim toga vidimo, da je Isus govorio o pravome svome tijelu i o pravoj svojoj krvi, jer je rekao, da je to njegovo tijelo, koje će se predati i krv, koja će se proliti za oproštenje grijeha.

b) Naše vjerovanje u stvarnu prisutnost Isusovu u Euharistiji temelji se na riječi Isusovoj, a naše vjerovanje u riječ Isusovu temelji se na vjerovanju u njegovo božanstvo. Bog je sama Istina, koji se ne može prevariti, niti on može drugoga prevariti. I ako je Isus, Bogočovjek, koji se za vrijeme svoga zemaljskoga života nikada nije prevario, niti je

on drugoga prevario, ustvrdio svoju stvarnu prisutnost u Euharistiji,bilo bi nepravedno reći i pomisliti, da nas je u ovoj stvari prevario.

Jednoga dana, kad je sv. Ivanici od Schantal-a bilo tek pet godina,našla se ona u sobi svog oca, dok je on vodio razgovor s nekim protestantskim plemićem, koji nije priznavao Isusovu stvarnu prisutnost u Euharistiji.Slušajući taj razgovor, djevojčica se nije mogla uzdržati, pa reče onom protestantu: "Treba vjerovati, da je Isus Krist u Presv. Sakramentu, jer je on to rekao; i vi ga smatrate lašcem,kad mu ne vjerujete."

Osim toga, Isus je ustanovio Euharistiju uoči svoje muke, kad se opraštao sa svojim učenicima."... Vrlo sam želio da ovu vazmenu gozbu održim s vama, prije nego muku podnesem." (Lk.22, 15). On ih je imao ostaviti, pa je ta Tajna bila kao oporuka njegove ljubavi. A da li obično itko vara svoje prijatelje kad ima umrijeti?

Kad otac sa smrtne postelje govori svome sinu: "Ovo je kuća, koju ti ostavljam, tko bi se usudio teći, da otac o kući govori samo slikovito, a ne stvarno?

c) Suviše su apostoli, kojima se Isus obratio na Veliki Četvrtak, bili priprosti ljudi. Za vrijeme svoga života Isus im je uvijek tumačio svoje priče, koje oni ne bi shvatili ili koje su krivo shvatili. A zar im ne

bi bio protumačio svoje riječi, koje su se odnosile na Euharistiju, da ih je on drukčije shvaćao nego su one zvučile?! I zar bi ih on, koji bijaše savršena Svetost, prevario, i to u času, kad ih je imao ostaviti, a preko njih zar bi on prevario čovječanstvo, pripuštajući najprije da se njegovi apostoli, a za njima da se cijelo kršćanstvo do konca vremena klanja jednostavnom komadiću, kruha vjerujući, da se klanja svome Bogu, koji je u njemu prisutan?

Svi oni, koji su slušali našega Gospodina na Veliki Četvrtak uveče, shvatili su njegove riječi doslovce, kao i mi.

Povijest nam svjedoči, da su isti apostoli nad kruhom izgovarali Isusove riječi: "Ovo je tijelo moje", i nad vinom: "Ovo je krv moja."

Prvi kršćani su vjerovali, da se klanjaju i primaju Isusa u Hostiji. Apostol sv. Pavao u svojoj poslanici Korinćanima, nakon što je prikazao prizor Velikog Četvrtka, dodao je i ovo: "Koji god dakle bude nedostojno jeo kruh ovaj ili pio kalež Gospodnji, griješit će protiv tijela i krvi Gospodnje" (I.Kor.11,17). Ove riječi nemaju drugi smisao, nego da su euharistijski kruh i euharistijsko vino postali tijelo i krv Isusa Krista. I on je, dakle, doslovce shvatio riječ Isusovu.

A tako i bijaše kroz dvadeset vjekova. Kršćani svih vremena, i oni koji su bili najinteligentniji i najkreposniji, uvijek su doslovce shvaćali riječi Isusove i klanjali se, molili, primali i ljubili Isusa u sv. Hostiji. Pače, kršćani svih vremena uvijek su živjeli od Euharistije.

Zaključak.

Pripovijeda se, da su neki ljudi, u srednjem vijeku, došli Šimunu, grofu iz Monforta i rekli mu, da se je Isus vidljivo pokazao u Hostiji i pozvali ga, da dodje i osvjedoči se o tom čudu. Ovaj veliki kršćanin je odgovorio: "Meni nije potrebno ići gledati. Moja se vjera osniva na riječi moga Boga, i to mi je dosta, da vjerujem, da je on u svom Sakramentu."

Riječ Božja je uistinu pravi razlog našeg vjerovanja u Euharistiju. Isus Krist je izričito i jasno govorio na Veliki Četvrtak uveče.

Vjerujem u Isusovu stvarnu prisutnost u Euharistiji i klanjam se sv. Hostiji!

IV.

PRVI VJEKOVI KRŠĆANSTVA VJEROVALI SU U ISUSOVU STVARNU PRISUTNOST U EUHARISTIJI.

Kršćani svih vjekova, i oni najinteligentniji i najkreposniji, davali su Isusovim riječima ustanovljenja Euharistije "Ovo je tijelo moje," "Ovo je krv moja" onaj smisao, koji im i mi dajemo i vjerovali su, kao i mi, u stvarnu prisutnost našega Gospodina Isusa Krista u sv. Hostiji.

Sad ćemo se osvrnuti na vjeru prvih vjekova kršćanstva u Euharistiju, i to: 1) na vjeru kršćana iz apostolskog doba; 2) na vjeru kršćana iz doba katakomba i 3) na vjeru, koja dolazi do izražaja u spisima iz prvih vjekova kršćanstva.

1. Euharistija u apostolsko doba.

a) Apostoli, koji su prisustvovali Večeri Velikog Četvrtka, i svi ljudi, koje su oni učinili kršćanima, vjerovali su, kao i mi, u stvarnu Isusovu prisutnost u Hostiji.

Najstarije pisano svjedočanstvo o toj vjeri jest prva poslanica ili prvo pismo sv. Pavla Korinćanima. Ta poslanica pisana je oko 57 godine, dakle, 20 godina iza Isusove smrti, a prije nego su napisana Evandjelja. U toj poslanici Apostol upozoruje najprije kršćane u Korintu na svetost

Euharistije: "Kalež blagoslova, koji blagosivamo, nije li zajednica krvi Kristove? Kruh, koji lomimo, nije li zajednica tijela Kristova?" (I. Kor. 10, 16).

Nauka o stvarnoj prisutnosti Isusovoj u Euharistiji je tako sigurna za Korinćane, da sv. Pavlu ne pada niti na pamet, da je dokazuje. Pače, sv. Pavao donosi još važnije svjedočanstvo, naime: on spominje, da je Euharistiju ustanovio Isus one noći, kad je imao biti predan svojim neprijateljima; on opširno donosi riječi ustanovljenja Euharistije, koje nam i Evandjelja donose, i, htijući ispraviti zloporabe, koje su se zavukle u kršćansku općinu u Korintu, nadodaje: "Koji god, dakle, bude nedostojno jeo kruh ovaj ili pio kalež Gospodnji, griješit će protiv tijela i krvi Gospodnje. Zato neka čovjek ispituje sam sebe, pa tada od kruha jede i od kaleža pije. Jer tko nedostojno jede i pije, sud sebi jede i pije, jer ne razlikuje tijela Gospodnjega" (I. Kor. 11,27-29).

Koja ozbiljnost u ovim riječima! Zar mislite, da bi se sv. Pavao tako izražavao, da bi se služio tako ozbiljnim načinom govora i tako se prijetio, da se radilo o običnom kruhu ili o jednostavno blagoslovljenoj stvari, a ne o uzvišenoj i strašnoj stvarnosti!?

Riječi sv. Pavla, koje imaju povijesnu neprijepornu važnost, označuju nam, da je naš Gospodin ustanovio Euharistiju; da se Euharistija u Misi obnavlja; da se Pričest mora primiti u milosti i da je zločin svetogrdno se pričestiti. Apostol je očito vjerovao u stvarnu Isusovu prisutnost i izražava vjeru svih prvih kršćana, koji su prema Euharistiji postupali s poštovanjem, koje zaslužuje tijelo i krv Isusa Krista.

b) Osim toga, predaja kaže, da su prvi kršćani zajednički stupali na ono što knjiga Djela Apostolskih više puta naziva "lomljenje kruha", tj., da su se svi zajednički pričešćivali. Oni su blagovali kruh, što bi ga koji apostol ili većenik posvetio izgovarajući nad njim riječi, koje je Isus kod ustanovljenja Euharistije na Veliki Četvrtak nad kruhom izgovarao.

2. Euharistija u doba katakomba.

Nakon toga su nastupila progenstva. Za tri stoljeća kršćani su proganjani kao divlje zvijeri. U Rimu su bili prisiljeni da se skupljaju u katakombama, tj. u mračnim prostorijama ispod zemlje. Pa ipak, što nalazimo u katakombama?

Najprije nalazimo jednostavnih, ali ganutljivih crteža, u kojima dolazi do izražaja vjera kršćana iz prvih vjekova u stvarnu prisutnost Isusovu u Euharistiji.

Tu nalazimo na više mjesta naslikanu ribu. Riba predstavlja našega Gospodina, jer riba na grčkom jeziku znači "IXORE", a slova ove riječi jesu početna slova pet grčkih riječi, koje znače: Isus Krist Sin Božji Spasitelj.

U katakombama nalazimo na više mjesta naslikane košarice pune kruha, koje označuju umnoženje kruha i Sv. Pričest.

U katakombama, zatim, nalazimo na više mjesta naslikanu ribu, koja vodoravno pliva i na ledjima nosi košaricu punu kruha, a u sredini kruha vidi se bočica vina.

U katakombama je Posljednja večera prikazana samo na jednoj slici, jer su se kršćani prvih vjekova bojali, da se odviše izrazitom slikom ne bi otkrila njihova vjera. A uistinu posto-

jala je kod prvih kršćana tzv. disciplina arcani, tj. zakon o čuvanju tajne, po kojemu kršćani nisu smjeli otkriti poganima otajstva svoje vjere, posebno otajstvo Euharistije.

Uza sve to pogani su nagadjali što se dogadja kod kršćanskih sastanaka, pa su ih više puta optuživali, da jedu meso ubijenog djeteta. Ova velika kleveta - makar da je kleveta - ipak je dragocjeni dokaz za vjeru prvih kršćana, jer svjedoči, da su se prvi kršćani klanjali i blagovali živoga Isusa u Hostiji.

Ali u katakombama nalazimo još i drugih dokaza vjere prvih kršćana u Euharistiju: naime, na grobovima mučenika u katakombama služila se Sv. Misa; u katakombe su kršćani dolazili da prime Sv. Pričest i da po Sv. Pričesti dobiju snage, da Isusu ostanu vjerni do smrti; i iz katakomba sv. Kalista je god. 258. dječak Tarzicije ponio Presv. Euharistiju kršćanima, koji su bili u zatvoru. I kad su ga na putu pogani napali i htjeli mu odnijeti Sv. Hostiju, Tarzicije ju je branio i umro kao mučenik svoje vjere u Presv. Euharistiju.

3. Euharistija u spisima prvih vjekova.

Uz krvava svjedočanstva mučenika, imamo također i pisana svjedočanstva o vjeri u Euharistiju, iz prvih vjekova kršćanstva.

a) Postoji knjiga, koja je napisana krajem prvog stoljeća, a koja nosi naslov "Didache" ili "Nauka 12 Apostola". Ona opisuje euharistijsku žrtvu i donosi odlomke euharistijskih (misnih) molitava.

b) Postoji pisano svjedočanstvo Plinija Mladjeg, rimskog poganina, rimskog poganina, koji je god. 112. bio prokonzul u Bitiniji (u Maloj Aziji). On je podnio caru Trajanu izvještaj o kršćanima. U tome izvještaju on spominje, kako se kršćani skupa sastaju i kako za vrijeme svojih vjerskih sastanaka blaguju svoju nebesku hranu.

c) Neobičnom jasnoćom, u svojim spisima, govore o Euharistiji prvi kršćanski pisci, koje nazivamo "Crkvenim Ocima". Tako na pr. sv. Ignacije, antiohijski biskup, koji je umro mučeničkom smrću 107. godine; sv. Justin, koji je umro kao mučenik 163. godine; sv. Irenej, lionski biskup i mučenik u 201. godini; Tertulijan i sv. Ciprijan, afrički pisci u početku trećeg stoljeća, i.t.d.

d) Postoje i dva, dosad nadjena, arheološka spomenika, odnosno nadgrobna natpisa iz drugog stoljeća, u kojima je izražena vrlo jasno vjera u Euharistiju: jedan je Pektorijev, a drugi Abercijev.

e) I liturgijske knjige, tj. knjige, u kojima se nalaze formule i ceremonije po kojima se dijele Sakramen-

ti, jesu izraz vjerovanja Crkve. I baš najstarije knjige, grčke i latinske, upotrebljavale su formule i molitve, koje potvrdjuju vjeru prvih vjekova kršćanstva u stvarnu Isusovu prisutnost u Euharistiji i govore,kako je Euharistija i onda bila najdragocjenije i najveće blago, koje je Crkva čuvala. Ona i sada čuva to blago u srcima svoje djece.

Zaključak.

Iz svega, što sam rekao, proizlazi nesumnjivo i stalno: da su prvi kršćani vjerovali u Euharistiju.

Jedna je stvar kod svega toga posebno zanimljiva, a ta je: krivovjerci iz prvih vjekova su često napadali druge vjerske istine, a istinu prisutnosti Isusove u Euharistiji nikada nisu napadali. U njezinu vjerovanju postojalo je savršeno jedinstvo.

Imamo, dakle, razloga vjerovati u Euharistiju, jer su u nju vjerovali Kristovi suvremenici i svi prvi kršćani. Oni su vjerovali kao i mi, i prije nas.

Jedan stari dokumenat, koji nosi naslov "Apostolske ustanove" kaže,da bi biskup ili svećenik, u prvim vjekovima, kod dijeljenja Sv.Pričesti pokazivao posvećenu Hostiju riječima: "Ovo je tijelo Kristovo", a oni koji su se imali pričestiti odgovorili bi: "Amen", što znači: "Uistinu je to tijelo Kristovo","Mi u nj vjerujemo."

Da, i mi, kao i oni, vjerujemo i klanjamo se tijelu Kristovu u Sv. Hostiji.

V.

INTELEKTUALNA ELITA I EUHARISTIJA

U prisutnost Isusovu u Euharistiji vjerovali su kroz vjekove ne samo obični kršćani, nego i oni koji su bili najinteligentniji.

Kad bismo htjeli iznositi sve velike ljude, ne bismo tako lako došli na kraj, jer ih je silan broj. Ja ću spomenuti samo neke od njih, a čija su imena uglavnom svima dobro poznata i čije su riječi i djela posebno izrazita obzirom na njihovu vjeru u Isusa u Euharistiji.

1. Napoleon I.

Ako je živio koji čovjek, kojega svi ljudi smatraju genijalnim, onda je to sigurno bio car Napoleon I. Njegovo vladanje prema Euharistiji za nas je posebno zanimljivo.

a) Kao dječak car Napoleon je jako gorljivo primio prvu Sv. Pričest. To je milost, koja i te kako utječe na život. Ali strasti, oholost i slava sveli su vjeru u Napoleonovu životu na ništa - ili barem samo na vanjštinu. Velim "na vanjštinu", jer neke okolnosti svjedoče, da je on u dnu

svoje duše ipak sačuvao sjećanje na vjeru i na pobožnost svoga djetinjstva prema Presv. Sakramentu.

Kad je od Pape Pija VII. krunjen za cara, Papa ga je pitao hoće li se tom prigodom pričestiti. Napoleon, koji se nije osjećao dovoljno raspoloženim za Pričest, odgovori: "Ja nisam dovoljno pobožan da se pričestim, ali nisam ni za to, da učinim svetogrdje."

Jednoga dana pred njim se govorilo, kako su utemeljitelji protestantizma, Luter i Kalvin, tumačili riječi, kojima je Isus ustanovio Euharistiju. Napoleon je dubokim uvjerenjem rekao: "Riječi sv. Evandjelja ne pripuštaju nikakovu sumnju u stvarnu prisutnost Isusa Krista u Euharistiji."

b) Ali Napoleonu, kao i mnogim drugim ljudima, je trebalo iskušenje, da ga po križu dovede k Bogu. Iskušenje je uvijek posebna milost za onoga, koji to iskušenje znade shvatiti i iskoristiti.

Za vrijeme svog teškog zatočenja od šest dugih godina na otoku sv. Jelene, svi oni koji su s njim dolazili u dodir, divili su se njegovim religioznim izjavama. Vrlo često je svoju vjeru očitovao riječima: "Ja razmišljam i promatram prirodu i njezine pojave i velim: " Bog!"Ja se divim i dovikujem: "Ima Bog!" Moje pobjede vas prisiljavaju, da vjerujete u me, a mene svemir prisiljava, da vjerujem u Boga. Ja vjerujem radi ovoga što vi -

dim, radi ovoga, što osjećam. Ovi čudesni učinci svemoćnog božanstva zar nisu isto tako pozitivne stvarnosti i rječitije od mojih pobjeda? Što je i najljepši vojnički manevar prema kretanju zvijezda?"

O božanstvu našega Gospodina Isusa Krista, Napoleon je rekao jedinstvene (vanredne) riječi. Naime, jedne večeri je stao uspoređivati Isusa sa sobom i sa svim drugim velikim ljudima povijesti, pa je iznio karakteristične razlike, što postoje izmedju Isusa Krista i čitavog čovječanstva, i završio je riječima:"Ja znam, što su ljudi i ja vam kažem, da Isus Krist nije bio samo čovjek."

Više puta je pisao engleskoj upravi, da mu pošalje svećenika i preporučivao izbor toga liječnika duše, u kojega se, govorio je, mora imati veće povjerenje nego u liječnika za tijelo, a kad su god. 1819. dva vojna svećenika došla na otok sv. Jelene, Napoleon je odmah tražio, da sutradan ima Sv. Misu:"Želim Misu; želim očitovati ono što vjerujem; ja ću ići na Misu. Tako dugo sam bio bez te sreće, pa sada odmah hoću da budem gorljiv u njezinu uživanju."

I oni, koji su bili s carem, gledali su ga, kako u času Podizanja naklanja glavu sa dubokim osjećajem poklona.

A kad je god. 1821. Napoleon osjećao, da ga sile izdaju, htio je, da

svoju savjest pomiri s Bogom. Svome liječniku je govorio: "Ti si atej, a ja vjerujem u Boga. Ja sam kršćanin, rimokatolik. Ja ću izvršiti sve dužnosti, koje mi vjera nalaže, i primit ću sve utjehe i pomoć, koju mi ona daje."

I uistinu, 21. travnja 1821, Napoleon se ispovjedi, a na 3o. travnja se pričesti; 3. svibnja iste godine se ponovno pričesti, a 5. svibnja iste godine izdahne, izgovarajući riječi: "Bože moj; Bože moj!"

2. Pasteur.

Drugi veliki čovjek, pred kojim se svi ljudi klanjaju, gledajući u njemu prvorazrednog učenjaka i neusporedivog dobrotvora čovječanstva, jest Pasteur. I Pasteur bijaše vjernik.

Jednoga dana njegovi učenici su ga zapitali: "Kako to, da vi, koji ste toliko razmišljali i učili, možete vjerovati?" Pasteur im je odgovorio: "Baš zato, što sam mnogo razmišlajo i učio, vjerujem kao Bretonac. Da sam još više razmišljao i učio, vjerovao bih kao Bretonka." -(Napominjem, da su Bretonci poznati kao dobri vjernici).

Na plenumu francuske Akademije, pred Renanom, koji je imao odgovoriti na njegov govor, očitovao je svoju vjeru u Boga i rekao: "Sretan onaj, koji u sebi nosi Boga, Ideal svake ljepote i koji sluša Njega: Ideal u-

mjetnosti, Ideal znanosti, Ideal evandjeoskih kreposti."

I ovaj veliki učenjak i vjernik klanjao se je, kao i mi, Isusu u Hostiji. Kad bi se pješke vraćao iz svog laboratorija, imao je običaj uvijek se svratiti u crkvu sv. Stjepana, gdje bi kleknuo i molio pred Presv.Sakramentom. A kad je umro, njegova gospodja je pričala s kojom pobožnošću bi se on svake godine ispovijedao i pričešćivao.

Ovaj prvak znanosti je umro ljubeći sa svim srcem križ. Križ bijaše i jedini predmet, što su ga njegove iznemogle ruke ponijele s ovoga svijeta, na kojemu je svojim radom i svojim umom toliku slavu stekao.

3. Francois Coppée.

U svjetskoj književnosti dobro je poznat francuski pjesnik François Coppée, koji je umro god. 1908. Njegova poezija je popularna, jer je u njoj otkrio dušu malenih i poniznih i vjerno izrazio njihove osjećaje.

Za vrijeme svog života više je bio zanemario nego prezirao vjeru. Ali došao je dan, kad ga je trpljenje, koje je on nazvao "dobro trpljenje", vratilo katolicizmu. U knjizi, koja nosi naslov "La bonne souffrance", "Dobro trpljenje" opisao je svoj povratak k vjeri. Nakon toga je postao praktični katolik.

"Ah", govorio je on, "moderni odgojitelji ne će nikada reći, koliko je dobra učinila, a zla zapriječila, kroz devetnaest vjekova, ta mala Hostija, gdje ključa, vječni život; oni će uvijek tajiti, da su samo po njoj naši praoci u najtežim vremenima imali nutarnji mir i nadu."

4. Ernest Psichari.

Navest ću još jednu, ali uistinu elitnu dušu. Bio je to Ernest Psichari, unuk Renanov.

Odgojen bez vjere, našao je vjeru u samoći afričke pustinje, gdje je proveo tri godine svog časničkog života. Umro je 22. kolovoza 1914. - za vrijeme jedne krvave bitke (kod Rossignol-a), držeći u ruci krunicu.

Ovaj mladi obraćenik shvatio je, koje mjesto zauzima Euharistija u našem vjerovanju i u našem životu. On je napisao i ovu sjajnu izreku: "Lijepo je ne imati nego samo jednu misao: Euharistiju."

On je toliko cijenio Sv. Pričest, da je, jer se nije mogao pričestiti nego samo nedjeljom, u lipnju 1914. godine pisao: "O Isuse, šest dana zovem nebesku hranu! Šest dana čekam tvoje divno tijelo! Šest dana gladujem! Ja sam kao čovjek koji šest dana potpuno posti za sedmi dan."

Psichari je u svojim retcima krasno izrazio čovječju potrebu od Euharistije: "Mi trebamo samoga Isusa, Isusa,

koji nije samo riječ ili tlapnja, nego hrana; Isusa, koji nije samo Razum ili Ideal, nego Osoba, tj. Isusa Krista Posrednika; Isusa Krista pravog Boga i pravog Čovjeka. Mi trebamo Isusa, koji nam ne samo govori svoju riječ, nego koji nam daje svoje tijelo; ne samo Isusa, koji se nas sjeća, nego Isusa, koji je medju nama."

Zaključak.

Ostanimo na ovim primjerima i na ovim riječima.

Oni nam potvrdjuju, da nema protivnosti izmedju znanosti i vjere. Pače, da se poslužim riječima slavnog matematičara Cauchy-a: "Malo znanje odvodi od Boga, a veliko znanje dovodi Bogu." I, ako su (svi) slavni ljudi vjerovali u Euharistiju, i mi možemo i moramo vjerovati i biti ponosni, da vjerujemo kao i oni; da se s njima klanjamo Isusu, prisutnu u Presvetom Sakramentu.

VI.

USKRSNA PRIČEST

Isus Krist, koji je prisutan i živ u Presv. Euharistiji, jest hrana vrhunaravnog života duše. On je vrlo strogo naredio primanje te hrane kad je zaprijetio: "Ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi..." "Jer je tijelo moje doista jelo, i krv je moja doista piće."

Crkva, koja je nepogrešivi tumač Isukrstove volje i njegovih naredaba, proglasuje svijetu dužnost Pričesti. Ona je označila i vrijeme kad se ljudi ne samo mogu, nego i moraju pričestiti, pa svim svojim članovima, koji su došli na dob razuma izričito veli: "Svake se godine u uskrsno vrijeme pričesti!"

Ja se, evo, obraćam k vama, a preko vas i svima vašim, i velim vam: Obavite svoju uskrsnu dužnost, jer:

1) to od vas traži Bog;

2) to dugujete samima sebi;

3) to od vas traži dobar primjer,

i

4) svi prigovori protiv uskrsne Pričesti ne vrijede.

1. Uskrsnu Pričest traži Bog.

Jedan veliki čovjek (Comte d' Hulst) nije se običavao o Uskrsu pričestiti. Kad je teško obolio, njegova gospodja mu otvoreno reče, da se s Bogom pomiri. On odgovori: "To mi je dosta teško, ali se ne ću protiviti Božjoj odredbi."

Svi oni, kojima je možda teško izvršiti uskrsnu dužnost, moraju znati, da se ne smiju protiviti Božjoj odredbi.

Bog je svačiji gospodar. On ima nad svakim pravo. Mogu se ljudi njemu opirati, njega ne slušati, jer ih je stvorio slobodne, ali će doći čas njegove pravde: i nje se treba bojati.

Volja Božja je jasno izražena. Isus Krist, naš Bog, je u Evandjelju izričito rekao: "Zaista, zaista vam kažem, ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi. "Pričest je za dušu pitanje vrhunaravnog života ili smrti. Bog govori po Crkvi: "Svake se godine o Uskrsu pričesti."

Ovo nije jednostavni savjet, ili želja, ili nešto što se može učiniti ili ne učiniti, nego je ovo izričita zapovijed, zakon, dužnost. I ako Bog ovo traži, nitko se ne smije protiviti.

2. Uskrsnu Pričest dugujemo samima sebi.

A kako je divna Sv. Pričest! Sami Bog se spušta k nama, da nas zagrli svojom ljubavlju; sam Bog nam se daje... A mi i trebamo Boga!

a) Mi smo tako slabi. - Tko će nas ojačati i učiniti boljima, ako ne Onaj, koji je rekao: "Bez mene ne možete ništa učiniti"; "Ja sam Istina i život"; "Ja sam Kruh života"; "Koji jede mene, živjet će kroz mene."

b) Mi smo podložni trpljenju. Tko će nam olakšati teškoće, ako ne onaj, koji je velikodušno nosio svoj križ, da nam bude lakše nositi naš križ?

Mgr. de Ségur pripovijeda,kako je pohadjao nekog teškog bolesnika u jednoj pariškoj bolnici. Nakon dugog oklijevanja bolesnik se ispovjedi i pričesti. - Nakon Pričesti mgr. de Ségur ga upita: "Pa, kako se sada osjećate? Bog vam je jutros veliku milost učinio, zar ne?" - "Oh, da" - odgovori bolesnik -,"sada se osjećam dobro. Dvojica smo, pa više ne trpim sam."

c) Mi ćemo jednom umrijeti. - Tko će nam pomoći u posljednjem času, ako ne Onaj, koji je iskusio strahote najteže smrti i koji hoće da nas po Sv. Pričesti dobrim životom priprema za dobru smrt? Ne budemo li se redovito o Uskrsu pričešćivali,ne ćemo u posljednjim časovima biti mirni, jer nas

ne će prožimati svijest,da smo sve svoje dužnosti izvršavali.

A ostvarenje Isusove prijetnje "Tko ne prizna mene pred ljudima,ne ću ni ja njega priznati pred Ocem svojim Nebeskim" slijedi odmah iza smrti.

3.) Uskrsnu Pričest traži dobar primjer.

Ima katolika, koji su duboko uvjereni, da vjera čini ljude boljima, i koji bi željeli vidjeti kako svi katolici, bez iznimke, za Uskrs stupaju k stolu Gospodnjemu, a oni sami ne će ipak da pristupe.

Ovi nisu dosljedni sami sebi.

Garcia Moreno, budući predsjednik republike Ekvador, bio je na studijama u Parizu. Jednoga dana raspravljao je o vjeri sa svojim sunarodnjacima. Ovaj budući predsjednik je neumoljivom logikom pobijao sve njihove prigovore i sa velikim oduševljenjem isticao ljepotu kršćanstva, tako da mu sunarodnjaci nisu znali odgovoriti. Medjutim, jedan od njih mu na kraju reče ovo: "Ti, moj prijatelju, govoriš vrlo dobro, ali mi se čini da i ti sam tako lijepu vjeru u praksi zanemaruješ. Reci,kad si se zadnji put ispovjedio?" - Ova primjedba bijaše opravdana. Garcia Moreno, zbunjen, spusti za jedan čas glavu, a zatim pogleda u lice onoga, koji mu je govorio, i reče: "Ti si

mi odgovorio dokazom, koji ti vrijedi samo za danas, jer - dajem ti časnu riječ - taj dokaz ti već sutra ne će vrijediti."

Nakon tih riječi naglo ostavi društvo, iste večeri se ispovjedi,a sutradan se pričesti.

Dakle, treba biti dosljedan.Treba biti potpuni kršćanin. Treba primiti uskrsnu Pričest, da se dade drugima dobar primjer.

God. 1868. pitali su slavnog pariškog odvjetnika Berryer-a:"Da li se vi za Uskrs pričestite?" - "Jesam-dva puta", odgovorio je," jedamput u Parizu, u svojoj župi, a drugi put u svom rodnom selu, da dadem dobar primjer svojim mještanima."

4. Prigovori protiv uskrsne Pričesti ne vrijede.

Svi prigovori, koji se navode, protiv uskrsne Pričesti, ne vrijede i nikoga ne opravdavaju.

a) Ima ih, koji, kad im se govori o uskrsnoj Pričesti, kažu: "Ja ću se poslije pričestiti. "A ja one koji tako kažu pitam: "Zašto baš poslije? Ili će vam poslije biti lakše? A osim toga, tko može biti siguran da će biti živ, kad dodje to "poslije"?

b) Ima ih, koji kažu: "Ja nemam običaj o Uskrsu se pričestiti."
- Ako je običaj dobar treba ga čuvati. Ali ako je običaj slab, onda ga treba zabaciti.

c) Ima ih, koji kažu: "Ja bih se pricestio, ali vidim da oni koji se svake godine za Uskrs pričešćuju nisu bolju od onih, koji se ne pri - češćuju."

Kad bi ovaj prigovor bio istinit, oni koji ga stavljaju nemaju pravo. Kad dodjemo na sud Božji, Bog nas ne će pitati: "Zašto se vaš susjed svake godine o Uskrsu pričešćivao, a ipak nije postao bolji?, nego će nas pitati: "Zašto se vi niste svake godine o Uskrsku pričešćivali?"

Osim toga, ja onima, koji ovaj prigovor postavljaju, velim: "Ako ima onih, koji se o Uskrsu pričešćuju, a ipak nisu bolji, vi se pričestite tako da budete bolji. Vi se okoristite uskrsnom ispovijedju i Pričešću, pa u život provedite dobre odluke, koje stvorite kod ispovijedi, i poslužite se milostima, koje po Sv. Pričesti primite!"

d) Ima ih, koji kažu: "Ja bih se pričestio, ali mi je neugodno ispovjediti se."

A ja takovima odgovaram: "Nije skupo izmirenje s dobrim Bogom, kad se ono plaća s malom neugodnošću, koja traje s amo par minuta."

Dodjete li neispovjedjeni na sud Božji, gorko ćete oplakivati što se niste poslužili tako laganim sredstvom da se s Bogom pomirite.

Od mnogih ljudi se nakon ispovijedi čuje govoriti: "Da sam znao, da nije tako teško ispovjediti se, ne bih toliko čekao sa ispovijedju."

Crkva nastoji da olakša taj nužno potrebni korak, pa svakome dozvoljava da se ispovijedi, gdje hoće i kod koga hoće.

Zaključak.

Na kraju čujte dirljive riječi čovjeka, koji se tek iza mnogo godina povratio svojoj uskrsnoj dužnosti:

Bilo je uskrsno jutro. Crkva bijaše puna vjernika, koji su se došli pričestiti. - Starac ostavi svoje mjesto na dnu crkve i probijajući se kroz mnoštvo prispije do oltara. Svećenik je htio, da se drži red, pa reče starcu: "Gospodine, stanite u redu, pa ćete se pričestiti odmah kad na vas dodje red!" - "Oh, pustite me" - neobičnim naglaskom odgovori starac -, "jer me Isus već četrdeset godina čeka!"

Odbacite sve prigovore, koji vas odvraćaju od uskrsne Pričesti! Recite: Pustite me, Isus me zove na Pričest, ja ću ga primiti. On me rado čeka, ja ću se za Uskrs pričestiti!

VII.

POSLJEDNJA PRIČEST

Osim godišnje Pričesti, koju je dužnost primiti o Uskrsu ili kroz uskrsno vrijeme, ima još jedna Pričest, koju je, takodjer, dužnost primiti; koja se mora primiti, kad smo u smrtnoj pogibelji. Ova se još naziva i "Sv. Popudbina", jer se daje duši, koja se sprema na put u vječnost. I o ovoj Posljednjoj Pričesti potrebno je znati:

1. Kako ju je dužnost primiti;
2. Kako ju je dobro primiti,

i

3. Kako se prima.

1. Dužnost je primiti Sv. Popudbinu.

a) Isus Krist je rekao: "Zaista, zaista vam kažem, ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete njegove krvi, nemate života u sebi."

Duši treba božanski, vrhunaravni život uvijek, a osobito onda kad se ima naći na Božjem sudu i u vječnosti. Stoga bogoslovi uče, da se naredba Isusova, sadržana u navedenim riječima, odnosi na primanje uskrsne Pričesti, ali i na primanje posljednje Pričesti, kad se vjernici nalaze u bližoj ili samo vjerojatnoj smrtnoj pogibli.

b) Crkva, kao tumač Isukrstove misli, uvijek je upozoravala na duž -

nost primanja Sv. Popudbine. Evo njezine nauke o toj stvari, izražene u Kodeksu Kanonskog prava:

"U smrtnoj pogibli, s kojega god razloga nastupila, vjernici su dužni pričestiti se. Budu li se toga dana već pričestili, treba veoma preporučiti, da se, ako dodju u pogibao života, ponovno pričeste. Dok traje smrtna pogibao, Popudbina se može i dolično je, da se podijeli više puta, pa i u različite dane, prema razboritom savjetu ispovjednika. Popudbina se ne smije bolesnicima odviše odgadjati. Dušobrižnici imaju brižno paziti, da je bolesnici prime dok su pri potpunoj svijesti. Popudbina se može dijeliti u svako doba dana i noći, bez obzira jesu li natašte ili nisu oni, koji se nalaze u smrtnoj pogibli. "(Kan.864,865,.867)

c) Iz ovoga što sam rekao proizlazi, da je stroga dužnost pričestiti se svima onima koji boluju od smrtonosne bolesti" onima, koji se imaju podvrći zaista teškoj operaciji i onima, koji se za vrijeme rata nalaze u opasnosti života. Ako bi ovi svojevoljno zanemarili primanje Pričesti, smrtno bi sagriješili.

2. Dobro je primiti Sv.Popudbinu.

A kako je dobro primiti Sv. popudbinu!

a) Zamislite bolesnika na smrtnoj postelji. Njegove se tijelo muči,

ali i njegova je duša tužna. Teško mu je kad pomisli, da mora ostaviti svoju kuću, svoja dobra i sve one, koje ljubi. Ali, ako gleda na život u svijetlu vjere, on zna, da je dobrog Boga više puta uvrijedio, pa se boji,da navijeke ne bude od Njega odijeljen.

Ali, ako se sa svojim Bogom pomiri i sjedini po Sv. Pričesti, zraka svijetla, utjehe i nade obasja i prožme njegovo biće, jer ga je pohodio Bog, koji je jedini kadar čovjeka potpuno utješiti i umiriti.

Akademik Legouvé je govorio svome sinu: "Moj sinko, ja sam vidjao, kako su lica umirućih bila obasjana svijetlom nade, dok su primali Sv.Hostiju; vidjao sam, kako je po Sv. Pričesti i tvoja majka nalazila svoj mir i u patnjama bila nasmiješena."

b) Ljudevit Veliki, francuski kralj, je u mjesecu listopadu 1135.g. iznenada teško obolio. Odmah je za - tražio Sv. Popudbinu. Kad je svećenik došao, Ljudevit učini čin vjere u Presv. Euharistiju i završi ovim riječima: "Ja ustima i srcem ispovijedam svoju vjeru u Isusa u Presv. Sakramentu i živo želim, da me Sv. Popudbina osnaži na putu za vječnost protiv svih paklenih sila."

U ovim riječima označena je velika korist Sv. Popudbine. Onda kad se nečija smrt približi, sotona upotrebi sve sile, da dušu upropasti. I

Isus dolazi po Sv. Pričesti, da očisti, osnaži i spasi dušu. Isus je snaga umirućih!

c) Osim toga, Isusova prisutnost u zadnjim časovima oslobadja čovjeka od posljednjeg straha, od straha smrti.

Neki stari mornar je primio Sv. Popudbinu. Svećenik, koji mu ju je donio, ponovno se k njemu naveče vrati. Našao ga je u vrlo teškom stanju, ali ipak sasvim raspoložena. Svećenik ga upita: "Da li si spreman da podješ na veliki put?" - "Potpuno spreman, oče!" "A zar se ništa ne bojiš?" - "Ja?... a zašto bih se bojao?" Pokazujući na svoja prsa, umirući morar se blago nasmiješi i reče: "Pilot je na brodu, pa zašto da se bojim?"

Ove lijepe riječi nisu ništa drugo nego prijevod onih riječi iz dvadeset i drugog psalma, koje glase: "Si ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es" - "Ako i podjem dolinom smrtne sjene, ne bojim se zala, jer ti si sa mnom." (Ps. 22, 4).

Ta ista misao držala je i jednog umirućeg svećenika koji je primivši Sv. Popudbinu, govorio: "Onaj koji će me suditi prepoznat će sebe u meni."

d) A za naše tijelo Popudbina će biti jamstvo njegova uskrsnuća i života. To je obećao Isus kad je rekao: "Tko jede moje tijelo i pije moju krv,

ja ću ga uskrsnuti u posljednji dan." - Tijelo će u zemlji počivati, dok ga Božja moć opet ne podigne na besmrtni život.

3. Kako se prima popudbina.

Crkva je odredila, kako se ima primiti Popudbina.

a) Svećenik dodje u kuću bolesnika. Bilo bi prikladno kad bi soba, u koju dolazi Isus, bila očišćena, uredjena i po mogućnosti okićena, da se iskaže počast Bogu, koji ju pohadja. "Moja djeco", govorio je glasoviti matematičar Cauchy, kad je, dan prije Spasova god. 1857., umirao, "moja djeco, danas je kod nas Božji dan. Idite u vrt, poberite sve svijeće, pospite po putu, kojim će doći dragi Bog; okitite hodnik, stepenice i prag (vrata) moje sobe. Najljepše cvijeće ostavite, da okitite moj krevet, jer je danas moj krevet oltar, a naša kuća crkva."

U sobi bolesnika bi trebao biti stolić, pokriven stolnjakom, a na njemu križ, dvije svijeće, čaša s blagoslovljenom vodom, čaša s običnom vodom, u kojoj će svećenik oprati prste i ubrus. Voda, kojom svećenik opere prste, ima se poslije izliti u vatru.

U času kad svećenik dolazi s Isusom ukućani se ne smiju udaljivati, nego imaju kleknuti i moliti sa svećenikom i s bolesnikom.

b) Ulazeći u sobu, svećenik reče: "Mir kući ovoj." Zatim odloži mali ciborij na stolić, oškropi blagoslovljenom vodom bolesnika i sobu. Kad ga je ispovjedio, zajedno s ukućanima izmoli "Ispovijed", otvori mali ciborij, pokaže Sv. Hostiju i govori: "Evo Jaganjac Božji, koji uzima grijehe svijeta", pa tri puta ponovi ponizne riječi stotnika iz Evandjelja: "Gospodine, nisam dostojan, da udješ pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja."

Dajući bolesniku tijelo Isusovo svećenik govori: "Primi, brate, Popudbinu tijela Gospodina našega Isukrsta, koji te čuvao od zlobnog neprijatelja i doveo u život vječni."

Obred dijeljenja Popudbine završi jednom molitvom, a dužnost je ukućana i bolesnika, da Isusu zahvale na njegovu dolasku.

Zaključak

Na kraju ove propovijedi (pouke) dajem vam ova tri savjeta:

1.) Često molite Boga za milost, da naglo ne umrete, tj. da ne umrete bez Sv. Popudbine i Posljednje Pomasti. Crkva nam u Litanijama stavlja u usta ovu molitvu: "Od nagle i nepripravne smrti, oslobodi nas, Gospodine!"

2.) Kad obolite, ne čekajte dok vas sjetila izdadu, nego što prije tražite Sv. Pričest!

3.) Pobrinite se uvijek, da vaši bolesnici na vrijeme prime Sv. Popudbinu, jer od nje nema ništa važnijega!

VIII.

ČESTA SV. PRIČEST

Govoreći o sv. Pričesti, ja sam već ove dvije stvari naglasio:

a) da se Sv. Pričest mora primiti barem jedamput na godinu, i to kroz uskrsno vrijeme i b) da se mora primiti u smrtnoj pogibli. To je onaj minimum, koji obvezuje pod smrtni grijeh. Ali Kršćani, koji shvaćaju veličinu i korist sv. Pričesti i koji su svijesni potreba svoje duše, oni će se i više puta pričestiti.

Sada govorim o čestoj sv. Pričesti, i to: 1. kako naš Gospodin želi, da se često pričešćujemo; 2. kako sv. Crkva želi, da se često pričešćujemo i 3. kako to mora biti i naša želja.

1. Gospodin želi čestu sv. Pričest.

a) Isus Krist je pri obećanju Euharistije rekao: "Ja sam kruh života, kruh živi, koji sam s neba sišao. Kruh, koji ću ja dati tijelo je moje." (Iv. 6, 48, 51, 52).

Isus, dakle, sebe u Euharistiji naziva kruhom zato, što je na Veliki Četvrtak uzeo kruh i pretvorio ga u svoje tijelo, ali i zato, što je htio naglasiti, da njegovo tijelo pod prilikom kruha mora biti za dušu ono što je obični kruh za tijelo.

Kruh je u ishrani tijela čovječjeg i nužna, i općenita, i zajednička, i svakidašnja hrana. Isto tako i Euharistija, koja je kruh vrhunaravnog života u čovjeku, po želji Isusovoj mora biti nužna, općenita, zajednička i svakidašnja hrana duša. Nitko ne jede kruh samo jedamput na godinu, pa se nitko ne bi smio ni pričestiti samo jedamput na godinu.

Duša, koja se često ne pričešćuje nema u sebi osobite vrhunaravne snage, niti jakog vrhunaravnog života, kao što ni čovjek, koji redovito ne jede kruha, ne može u sebi imati osobite fizičke snage i jakog fizičkog života. - To je Isus posebno naglasio kad je rekao: "Zaista, zaista vam kažem, ako ne jedete tijela Sna čovječjega, nemate života u sebi." (Iv. 6, 53).

b) Svoju želju, da se ljudi često pričešćuju, Isus je izrazio i u molitvi, koju nas je naučio moliti. Ta molitva jest "Očenaš". On je u tu molitvu stavio i prošnju, koju upravljamo Bogu: "Kruh naš svagdanji daj nam danas." Pod tim "kruhom svagdanjim" podrazumijeva se, kako gotovo svi Crkveni Oci uče, ne samo materijalni kruh,

koji je svagdanja hrana, nego i Euharistijski Kruh, koji bi morao biti svagdanja hrana.

c) Da navedene Isusove riječi imamo ovako shvatiti, svjedoči nam i vladanje onih, koji su Isusa slušali, naime, njegovi apostoli i oni, koje su oni učinili kršćanima. U Djelima Apostolskim o prvim kršćanima čitamo ovo: "Ovi bijahu postojani u zajednici bratskoj, lomljenju kruha i u molitvama" (Dj.Ap. 2, 42). Ovaj izraz "lomljenje kruha" označuje sv. Pričest. Znači: kršćani iz apostolskog doba nisu se samo jedamput na godinu pričešćivali, nego svaki put kad bi prisustvovali kod sv. Mise, jer su mislili i znali, da je to želja Gospodina.

2. Crkva želi čestu sv. Pričest.

Čini se, da su kršćani za vrijeme svih prvih pet vjekova uvijek stupali na sv.Pričest kad su prisustvovali sv. Misi.

Pri svršetku petog stoljeća zabilježeno je opadanje sv. Pričesti. To je bez sumnje zato, što se je kod kasnijih kršćana umanjio prvotni žar, ali i zato, što su tada nastupila masovna obraćenja na kršćansku vjeru, pa se nije moglo tražiti od mnoštva ono što se tražilo od elite. Ali sigurno je, da Crkva želi, da se vjernici često pričešćuju.

a) Opći crkveni sabor u Tridentu, održan u 6. stoljeću, proglasio

je, da je za dostojno primanje sv.Pričesti jedini uvjet: biti u milosti Božjoj. Osim toga, isti sabor je izrazio želju, da se kršćani pričeste svaki put kad slušaju sv. Misu.

b) Papa sv. Pijo X. je god. 1905. izdao Dekret o sv. Pričesti, u kojemu moli kršćane, da odgovore želji našega Gospodina Isusa; da često, pače i svaki dan, stupaju na sv. Pričest po uzoru na kršćane iz prvih vjekova kršćanstva.

On je, izmedju ostalog, rekao doslovno i ovo: "Budući da naš Gospodin Isus želi čestu i svakidašnju Pričest, Crkva Katolička je mora učiniti pristupačnom svim vjernicima bez obzira kojemu zvanju ili položaju pripadali, da nikome, tko pristupi k stolu Gospodnjemu u milosti Božjoj, s pravom nakanom i pobožnošću, ne bude uskraćena."

Crkva, dakle, poziva na čestu, pače i na svakidašnju sv. Pričest, sve kršćane uz uvjet, da budu u stanju milosti i da imaju pravu nakanu, tj. da na sv. Pričest stupaju sa željom, da ugode Bogu, da se s njim sjedine, da njega više uzljube, da pobijede svoje zle sklonosti i da napreduju u kreposti.

Ova želja Crkve, izražena na općem saboru u Tridentu i u Dekretu sv. Pija X., ukratko je označena i u Kodeksu Kanonskoga prava ovim riječima: "Vjernike treba poticati, da se često,

pa i svaki dan krijepe Euharistijskim Kruhom prema odredbama Sv. Stolice; da se, slušajući Misu, pričeste ne samo duhovno, nego i sakramentalno" (K.863).

3. Česta sv. Pričest mora biti i naša želja.

aa) Kad bismo imali jaku i živu vjeru, ne bi nam bilo potrebno govoriti, da se pričešćujemo.

Kako? -Bog, koji je naše sve, prisutan je u Euharistiji iz ljubavi prema nama, da se s nama sjedini, da nam se dade, a mi da ne želimo doći k njemu, njega primiti, da mu uzvratimo ljubav za nehaj i nevjeru tolikih siromašnih ljudi!

Jedan sveučilišni profesor, inače slobodni mislilac, pitao je jednom svoje studente katolike, koji su slušali njegova predavanja: "Da li vi vjerujete, da je vaš Bog uistinu prisutan u Hostiji? Da li vi vjerujete, da se vaš Bog s vama sjedinjuje kad vas svećenik pričešćuje, da živite božanskim životom?" - "Da, gospodine, mi vjerujem", glasio je odgovor. "Ah, moja gospodo," -završio je profesor-" ja sumnjam u vaše vjerovanje, jer da vi vjerujete, vi biste se pričešćivali svaki dan."

b) Ali sv. Pričest je milost i pomoć. Ona nam pomaže, da nadvladamo napasti, da se čuvamo grijeha, da ispravimo pogreške i da budemo krepos-

ni. Sv. Franjo Saleški je napisao: "Ako vas tko upita, zašto se često pričešćujete, recite: zato, da se naučimo Boga ljubiti, da nas Bog oslobodi od naših nesavršenosti, da nas utješi u našoj tuzii da nas ojača u našoj slabosti. Dvije vrste ljudi moraju često stupati na sv. Pričest : savršeni, jer su dobro pripravni, i nesavršeni, da postanu savršeni; jaki, da ne postanu slabi, i slabi, da postanu jaki." Obraćajući se, zatim, jednoj svetoj duši, nadodaje : "Pričešćujte se često, pače što možete češće, i vjerujte mi, da ćete, dok se budete klanjali i blagovali samu ljepotu, dobrotu i čistoću u ovom božanskom Sakramentu postati sva lijepa , sva dobra i sva čista")Pobožni život, knj. II, gl. 21).

c) Još jednu stvar želim naglasiti kad govorim o čestoj sv. Pričesti, a ta je, da je česta sv. Pričest posebno potrebna mladosti. Sv. Pri - čest ima moć, da očuva čistoću u mladim dušama. To će vam priznati svi pravi odgojitelji.

Neki engleski ministar se čudio uspjesima, koje je sv. Ivan don Bosko postigao u Torinu u svom zavodu za odgoj siročadi: "Vaši se dječaci jako lijepo vladaju, kojom se metodom vi služite?" Svetac odgovori: "Oni potpuno slobodno stupaju često na sv. Pričest." Zatim je rekao ovo: "Ja ne znam nego za dva odgojna sredstva: za Pričest i za šibu. Šibom se ne služim,

nego samo sa sv. Pričešću odgajam mladež."

Ne čudite se, stoga, da i mi svećenici pozivamo djecu i mladež na čestu sv. Pričest!

Zaključci.

Na kraju evo dva praktična zaključka iz svega što sam rekao:

1. Uskrsna Pričest je onaj minimum, koji se traži, da netko ne učini teški grijeh. Ja želim, da svi stupite na sv. Pričest barem na velike svetkovine.

2. Medju vama ih ima, koji bi mogli i morali još i više: slijediti želju Crkve, a ta je, da se pričeste uvijek kad prisustvuju sv. Misi. Većina vas sluša sv. Misu svake nedjelje, a zašto se ne biste i pričestili svake nedjelje? Ima ih doduše, koji to i čine. Samo bi se morao njihov broj povećati.

Pričest je, kako sam već više puta naglasio, hrana, kruh, život duše. Naš Gospodin je rekao: "Tko jede od ovoga kruha, živjet će do vijeka; živjet će kroz mene" (Iv.6,51, 57).

IX.

DOBRA SV. PRIČEST

Kršćani, koji hoće da imaju dušu lijepu i bogatu krepostima, pričešćuju se često, ali takodjer nastoje,da se pričešćuju i dobro. Pričest, prema tome, mora biti česta i dobra. Medjutim, da nam Pričest bude dobra,moramo nešto učiniti prije, a nešto poslije Pričesti.

I evo, govorim o tome.

1. Prije Pričesti.

a) Da Pričest bude dobra i korisna, prije svega treba da onaj, koji ju prima, bude u milosti Božjoj. Taj uvjet se bezuvjetno traži. Nitko, tko je svijestan teškoga grijeha, ne smije stupiti na sv. Pričest.

Zašto? - Euharistija je za dušu vrhunaravna i božanska hrana. Ako je duša u smrtnom grijehu, ona nema vrhunaravnog i božanskog života u sebi, pa za nju i nije Euharistijski Kruh. Davati kruh jednome mrtvacu bila bi ludost ili gorka ironija, a kad se radi o Euharistijskom Kruhu, bio bi i strašni zločin.

Sam Isus Krist je rekao: "Ne dajte svetinje psima, niti bacajte biserja svoga pred svinje" (Mt.7,6).Nije moguće spojiti smrtni grijeh,koji predstavlja mržnju prema Bogu, i Euharistiju, koja je sam Bog. Stoga bi

onaj, koji bi se pričestio u smrtnom grijehu, učinio svetogrdje. To je jasno izrazio sv. Pavao u svojoj poslanici Korinćanima (I.Kor. 11,27-29), kad je rekao: "Koji god dakle bude nedostojno jeo kruh ovaj ili pio kalež Gospodnji, griješit će protiv tijela i krvi Gospodnje. Jer tko nedostojno jede i pije, osudu sebi jede i pije, jer ne razlikuje tijela Gospodnjega."

Upravo zato je potrebno, da se prije primanja Pričesti ispovjedi i dobije odriješenje od grijeha svaki onaj, koji je svijestan teškoga grijeha.

b) Drugi uvjet za dobru Pričest jest tzv. tjelesna priprava. Ona se sastoji u održavanju euharistijskog posta prije Pričesti. Do nedavno se tražilo, da svaki onaj, koji se misli pričestiti, ne smije ništa jesti ni piti od ponoći, dok se ne pričesti. Papa Pijo XII. je dao u tom pogledu silne olakšice, pa je na blagdan sv. Josipa, 19.III.1957. godine odredio, da se vjernici samo tri sata prije primanja sv. Pričesti moraju uzdržavati od tvrde hrane i od alkoholnih pića, a jedan sat od nealkoholnih pića, dok se voda može piti i do zadnjega časa prije Pričesti.

Dajući ove silne olakšice za primanje sv. Pričesti, sv. Otac je imao samo jedan cilj pred očima, a taj je: omogućiti vjernicima primanje česte, pače i svakidašnje sv.Pričesti.

c) Treći uvjet za dostojno primanje sv. Pričesti jest: čednost u odijevanju. Ovaj uvjet se ponajčešće odnosi na ženske osobe, u ljetnim mjesecima. Nije dolično, da stupaju na pričesnu klupu one, koje se nečedno odijevaju. Ali ne samo da nije dolično, nego je i grešno. Svećenici su dužni uskratiti sv. Pričest onima, koje dolaze na pričesnu klupu dekoltirane ili kratkih rukava.

d) Uz ova tri nužna uvjeta (milost posvećujuća, tjelesni post i čednost u odijevanju) za dostojno primanje sv. Pričesti preporuča se i što bolja priprava.

Sv. Pijo X. je u svom dekretu o čestoj sv. Pričesti, rekao i ovo: "Budući da sv. Sakramenti proizvode toliko više milosti, koliko je netko pripravniji za njihovo primanje, treba nastojati, da sv. Pričesti prethodi ozbiljna priprava."

Za Pričest se dobro pripravlja onaj, koji se čuva grijeha ne samo smrtnoga nego i lakoga; koji nastoji, da ispravlja svoje pogreške; koji savjesno vrši svoje dužnosti i živi kršćanski. Osim toga se preporuča, da se prije Pričesti po mogućnosti sluša sv. Misa; probude čini vjere, ufanja, ljubavi i želje. A za sve je to od velike koristi upotreba molitvenika.

2. Poslije Pričesti.

a) Svaka sv. Pričest je dobra, koja se primi u milosti Božjoj, jer po svakoj takvoj Pričesti se daju milosti Euharistije. Ali koliko korist od tih milosti ima duša, ovisi o raspoloženju onoga tko se pričešćuje.

Da zadjete u polje, vidjeli biste iste zemlje, koje sunce Božje jednako grije, ali biste vidjeli, da na svakoj nisu jednaki plodovi. To ovisi i o onima, koji su zemlje obradjivali: Gdje su vješti i radišni poljodjelci marljivo radili, tu su usjevi bujniji, a gdje se nije na vrijeme i vješto radilo, tu su usjevi slabiji.

Isto tako sunce Euharistije daje svoju toplinu, svoj život, svoju milost svima, koji ga bez smrtnoga grijeha primaju. Ali Bog je stvorio čovjeka slobodna i on poštuje čovjekovu slobodu. I ako on po milosti sv. Pričesti dolazi da pomogne njegovu slobodu, on je ipak ne diže. Izmedju Boga, koji po sv. Pričesti djeluje u duši, i čovjeka, koji prima sv. Pričest, treba da bude suradnja. Plodovi Pričesti ovise o toj slobodnoj suradnji čovjeka.

Stoga glavna naša briga iza Pričesti mora biti, da se što više okoristimo milostima, koje nam sv. Pričest donosi.

b) Radi toga je prikladno, da se iza sv. Pričesti najprije zahvalimo.

Stog a ne valja izaći iz crkve odmah iza Pričesti. Treba ostati u crkvi još koji minut, po mogućnosti četvrt sata u molitvi.

Dragocjeni su časovi iza Pri - česti. Gospodin nas je pohodio. Nas - tanio se u našemu srcu. Treba se s njim porazgovoriti, kao što se prijatelj razgovara sa svojim prijateljem; kao zaručnica sa svojim zaručnikom. Treba mu izraziti poklon, zahvalnost, ljubav. - Poklon, jer je on neizmjerni Bog, pun neizmjernog veličanstva; zahvalnost, jer se udostojao sići k tako bijednome stvoru... I ljubav, jer je on onaj jedini koji nas ljubi, koji je došao da nas obogati i usreći svojom ljubavlju, i da se s nama sjedini. Treba mu upraviti molbe za se, za druge, za sv. Crkvu. On je bogat, dobar i i milosrdan, pa nam ne će ništa uskratiti, ako ga iskrenim srcem i s ljubavlju molimo - samo ako je to, što molimo, za naše veće dobro i na njegovu slavu. Treba mu ponuditi ono što mu je drago, a on ništa drugo ne će nego naše srce, treba mu nešto konkretno obećati u znak zahvalnosti. I njega, koji je pun neizmjernog blaga i ljepote, svaki naš, pa i najmanji, poklon i dar veseli, samo ako je s ljubavlju darovan. I svako naše obećanje, s čvrstom željom i odlukom, da ćemo ga ostvariti. A obećanje, koje on voli, je jedino - da ćemo ga ljubiti!

Ako netko ne zna sam probuditi svoje osjećaje, dobro je, da se služi molitvenikom, moleći molitve iza Pričesti. Veoma se preporuča, da se iza sv. Pričesti izmoli i ona molitva "O dobri i preslatki Isuse", kojom se postiže potpuni oprost, a može se namijeniti i za mrtve, nadodavši toj molitvi barem "Očenaš", "Zdravomariju"i "Slava Ocu", na nakanu sv. Oca Pape, kako je to sv. Stolica od 2o.IX. 1933. god. propisala.

c) Ali zahvala iza sv. Pričesti ne smije završiti samo u crkvi. Ona se mora pokazati i u svim našim djelima. Isus dolazi u naše srce, da se pokaže i u našem životu. On dolazi u našu dušu, ali ne da u njoj bude sakriven kao u ciborju, nego da se vidi kao u pokaznici.

Pravi kršćanin će iza Pričesti nastojati, da izbjegava grijeh, da ispravi pogreške, da bude ljubezan u svojoj obitelji, da se pokaže velikodušan prema drugima i da, u jednu riječ, ostvari na sebi riječi sv. Pavla: "Ne živim više ja, nego živi Krist u meni; (Gal. 2,2o).

Sv.Ivan Arški još za života svoga bio je na daleko poznat. K njemu su hrlili ljudi sa svih strana, da ga vide. - I jedan čovjek iz Savoje podje, da ga vidi. Kad se je povratio u svoje mjesto, opkolili su ga susjedi sa raznim pitanjima: "Je si li ga vidio?", "Što ti je rekao?", "Kakvu

si uspomenu od njega ponio?" itd. Čovjek je na sva ta pitanja dao jednostavan, ali uzvišen odgovor: "Vidio sam Boga u čovjeku." Uzvišene li definicije za jednog sveca!

Kamo sreće, da se to može reći i o svima nama, koji često stupamo na sv. Pričest! Kamo sreće, da po sv.Pričesti usvojimo misli, kreposti i duh Isusov, da drugi mogu vidjeti i prepoznati Boga u nama!

Zaključak.

Samo dobra Pričest čini ljude boljima. Samo dobra Pričest daje duši život i kreposti Isusove. Samo dobra Pričest osigurava život u nebu, koji ne će biti ništa drugo nego vječno jedinstvo "communis unio", sjedinjenje s Bogom!

Ž R T V A S V E T E M I S E

I.

ŽRTVA UOPĆE

Osnovavši svoju Crkvu Isus Krist nam je u njoj uz ostala dobra u redu milosti ostavio i dragocjeno blago — presvetu Euharistiju. Euharistija se predstavlja trojakim vidom:

a) Euharistija je Isus Krist, koji živi s nama svojom stvarnom prisutnošću u Svetotajstvu. Dokazi za ovu prisutnost opsežno su utvrdjeni.

b) Euharistija je Isus Krist, koji nam se daje u svetoj pričesti.

c) Euharistija je Isus Krist, koji se žrtvuje za nas na oltaru.

Euharistija, dakle, nije samo sakramenat, u kojem se Bog daje nama. Ona je žrtva, koju mi prikazujemo Bogu - žrtva svete mise.

Čini se, da su mnogi kršćani slabo upućeni - ili su već zaboravili - što je sveta misa. Mnogi je takodjer olako propuštaju. Mnogi joj opet pribivaju kao nekom sastanku molitava i obreda, a da im nije dovoljno uvijek razumljiv njihov smisao. Medjutim, postoji li na svijetu nešto tako uzvišena i veličanstvena kao ćto je sveta misa?

Sv. Franjo Saleški, biskup i izvrstan učitelj duhovnoga života, u

uvodu svoga opsežnoga djela "Pobožan život" (La vie devote), II. knj., 19 gl., piše oduševljeno: "Sveta misa je sunce duhovnoga života, žarište kršćanskoga vjerovanja, kraljica pobožnosti, neizreciva tajna, kojom nam Bog čudesno dijeli svoje milosti i blagodati".

Pobožni msgr. de S e g u r volio je kazati: "Misa je najbožanstveniji čin, koji se vrši na zemlji".

Ova izjava nije nimalo pretjerana. Misa je žrtva našega Gospodina Isusa Krista, koji je nazočan na oltaru pod prilikama kruha i vina i u kojoj se On prikazuje Bogu za nas onako - kako je to učinio jednom na križu.

Neka nam presveta Djevica, kojoj je žrtva svete mise neizmjerna radost, pomogne, da vam svetu misu prikažem tako-kako ćete je razumjeti i ljubiti. To je ono, što iz svega srca želimo.

Tumačenjem izraza "žrtva" svete mise - naše dnevne i mile dužnosti u službi oltara - pa razmatranjem o žrtvi i o njezinu položaju u vjeri, lakše ćemo razumjeti našega Gospodina Isusa Krista na križu i na oltaru.

1) Pojam, bit i cilj žrtve.

Sveti je Augustin u raspravi protiv krivovjerca Fausta napisao i ovo: "Bila neka vjera istinita ili važna, žrtva je njezin bitni eleme-

nat". Žrtva je čin, kojim svećenik prinosi Bogu neku vrijednost, kcja se žrtvuje ili uništava u znak priznanja vrhovne Božje vlasti, zatim da se njegovu Veličanstvu dade zadovoljština radi grijeha, da se isprosi milosti i da budemo s njim u vezi.

Povijest vjera nas uči, da su ljudi svih vremena i svih narodnosti, u težnji da zadovolje privatnoj dužnosti žrtvovanja Bogu, prinosili žrtve, i to: plodove zemlje i odabrane životinje (ovce, janjad, golubove...). Žrtvovane su stvari prinosom Bogu gubile profani karakter i postajale svete stvari. Odavle vuče korijen riječ ž r t v a (sacrificium), koja je u latinskom jeziku složena od dvije riječi "sacrum facere", što znači "Prikazati, posvetiti žrtvu."

Svaka žrtva uključuje dva osnovna čina: prikazivanje Bogu stvari ili životinja odredjenih za žrtvu i samo žrtvovanje ili uništenje. U slučaju da je žrtvovani dar bila životinja, ona bi se zaklala i spalila djelomično ili čitava. U slučaju da je žrtvovani dar bio koji drugi predmet, i on bi se spalio.

Kod nekih se žrtava ostavljao po strani jedan dio (žrtve). Ljudi su to uzimali kao jelo, da se u zajednici s tijelom žrtvovane životinje, koja je žrtvovanjem postala nešto božanstvena, sjedine s Božanstvom, kako bi putem te veze stekli jamstvo dobrohotnosti i oproštenja.

Koji je cilj žrtve? Žrtvom se Bogu iskazuje klanjanje i ljubav. "Sve, što posjedujemo, dolazi nam od Boga. U znak priznanja, da je On naš vrhovni gospodar i u znak klanjanja dobrovoljno mu žrtvujemo ono što je najbolje".

Ali cilj žrtve nije samo priznavanje i klanjanje (adoracija). Njezin je cilj i ekspijacija ili zadovoljština.

Grijeh vrijedja dobrog Boga; smrt je kazna za grijeh, a trpljenje, koje nas snalazi, postaje sredstvom zadovoljštine.

Čovjek, osjećajući se krivcem, prinosi žrtve u cilju oduzimanja svoje grešnosti. Prinosom žrtvenoga dara u isti mah priznaje, da zaslužuje trpljenja i - s m r t .

Svrha je žrtve, nadalje, zahvala Bogu na primljenim dobročinstvima, prošnja za pomoć i jedinstvo s njim.

U vezi s navedenim razlozima ž r t v a postoji u vjeri svih naroda. Egipćani, nekoliko godina prije Krista, prinose žrtve svome božanstvu. Jednako čine i stari Grci, pa i naši pradjedovi - Slaveni. Žrtve su i danas u običaju kod neznabožaca. Nerijetko se dešavalo, da su se za žrtve prinosila i ljudska bića. Ova užasna zabluda poganstva potvrdjuje zabrinutost, strah i neku tajnu neizvjesnost, da li je dovoljno učinjeno za Boga,

da li su prinesene žrtve dostojne njegova veličanstva? ...

2. Žrtva kod Židova

Uzimajući u razmatranje žrtvu u židovskom vjerozakonu, mora se istaknuti, da su Židovi, medju ostalim narodima, prije Isusa Krista, posjedovali pravu vjeru - monoteizam. Kod Židova je žrtva bitni čin njihova vjerskog kulta. Uspomena iz djetinjstva, kad smo uz majčino ili bakino koljeno slušali starozavjetne biblijske priče, dozivlju nam u svijest žrtve, o kojima se tamo čita. A b e l , sin Adamov, žrtvuje Bogu prvence svojega stada. N o a, izlazeći iz pretpotopnog kovčega, žrtvuje najodabranije životinje u zahvalu što je ostao živ.

Melhisedek, kralj salemski, prinosi kao žrtvu kruh i vino.

Abraham je spreman žrtvovati sina Izaka. Mojsije, 1500. godine prije Krista, uredjuje vjerski kult (bogoštovje) kod Židova. Potanko odredjuje žrtve za prinos i obrede, koji se moraju vršiti. Postojale su nekrvne i krvne žrtve. Nazivlju se različito - prema svrsi, za koju su odredjene.

Holokaust je žrtva, koja se potpuno spaljivala u znak priznanja, da je Bog vrhovni gospodar i da njemu pripada sve što postoji.

Žrtva zadovoljštine prinosila se u cilju ublaživanja srdžbe Božje i kao naknada za grijeh. Žrtva se u ovom slučaju djelomično spaljivala, a djelomično su je trošili svećenici.

Žrtva pomirenja prikazivala se u zahvalu. S njom bi se redovno izvršio kakav zavjet, ili se molilo za milost. Jedan se dio žrtve spaljivao, jedan se rezervirao za svećenike, a jedan dio bi pripao onima, na kojih se želju prinosila žrtva.

U jeruzalemskom hramu, koji se ubrajao u "čudesa svijeta", a dao ga izraditi Salamun, redovno se o izlazu sunca prinosilo j a n j e kao jutarnja žrtva. Zatim bi svećenik ušao u svetište i spalio mirise na oltaru. Kroz to vrijeme narod bi ostao u predvorju hrama i molio. Uveče bi se ponovio isti obred - žrtvovalo bi se drugo janje. Svećenici su u razmacima prinosili različite žrtve, što su ih tražili pojedinci kao zadovoljštinu za grijehe, ili da dobiju odredjenu milost, ili u zahvalu za primljena dobročinstva.

U subotu bi se kod jutarnje i večernje žrtve mjesto jednoga prinosila dva janjeta. Na blagdane i u osmini blagdana prinosi su bili brojniji.

Sve žrtve u židovskom vjeroza - konu predstavljaju samo i navještaju onu neizmjernu žrtvu, koja je nadvisila i dokinula sve druge žrtve. To je:

3.) Žrtva našega Gospodina Isusa na drvetu križa.

O Kristovoj žrtvi na križu govore židovski proroci staroga zavjeta nekoliko stotina godina prije njegove pojave na svijetu. David, Izaija i Danijel prikazuju u tančine Kristovo trpljenje, kojemu se predao kao dobro - voljna žrtva za čitavo čovječanstvo.

Danijel živi za izraelskoga kralja Joakima. Kao mladić odveden je u Babilon 605.god. prije Krista. Za vlade perzijskoga kralja Kira, 535.godine prije Krista, kaže ovo: "Od vremena kad izadje riječ, da se Jeruzalem opet sazida, dok ustane p o m a z a n i k, k n e z, proći će sedam godišnjih sedmica i šezdeset i dvije godišnje sedmice. Poslije šezdeset i dvije godišnje sedmice bit će p o m a z a n i k pogubljen i u polovini godišnje sedmice ukinut će žrtvu zaklanicu i prinos" (Danijel, 9, 25-27).

Prorok Malahija je mladji od Danijela. Živio je oko 515. godine prije Krista. Slavan je ne kao navjestitelj žrtve na križu, već kao navjestitelj žrtve s v e t e m i s e, koja će nastaviti žrtvu križa i dokinuti sve druge žrtve. "Ne mogu žrtve iz vaše ruke, veli Gospodin. Od istoka sunca do zapada njegova veliko će biti ime moje medju narodima, i posvuda će se žrtvovati imenu mojemu i prinosit će se čist prinos"(Malahija, 1, 10-11).

Ovo je proročanstvo ostvareno. U svim stranama svijeta se "od istoka sunca do zapada njegova" prinosi žrtva svete mise.

Prelazom na izlaganje žrtve Gospodina našega Isusa Krista na križu i u svetoj misi najžarče pozdravljamo k r i i ž, na kojemu je pred 2o stoljeća izvršeno djelo našega otkupljenja.

Zahvalnim i slatkim srcem pozdravljamo o l t a r, na kojemu se svakoga dana nastavlja žrtva - križa kao čista i nekrvna ž r t v a s v e t e m i s e ...

II.

ŽRTVA GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA

Promotrimo kako je naš Gospodin Isus Krist prikazao samoga sebe na križu - za žrtvu - i kako istu žrtvu prikazuje na našim oltarima.

1.) Kristova žrtva na križu

Adamovim se padom grijeh uvukao u svijet, i uvredom, koja se nanijela Bogu, uništio se život milosti u duši čovjeka. Kako da se zadovolji uvredi, koja se grijehom nanijela Bogu? Da li je moguće ponovno zadobiti božanski život duše?

Množina žrtava, koje je čovječanstvo prinosilo Bogu prije dolaska Isusova, nije bila u stanju da postigne

ovaj dvostruki cilj. Sv. Toma Akvinski nalazi razlog u tome, što se težina uvrede ocjenjuje prema dostojanstvu uvrijedjenoga Boga. Zadovoljština treba da bude proporcionalna uvredi - treba da bude neizmjerna kako je i Bog neizmjeran. Čovjek nije u mogućnosti da to pribavi, a nadnaravno dobro, božanski život milosti, koji je grijehom upropašten, može se osvojiti samo cijenom, koja je jednaka izgubljenoj vrijednosti, znači, cijenom neizmjerne vrijednosti. Gdje se to može naći?

Ovdje dolazi do izražaja veličanstvena uloga Isusa Krista u svijetu. Bog je, čudom svoje ljubavi, sam preuzeo da isplati zadušnicu grijeha. On će sam zadovoljiti svojoj pravednosti. "Bog je tako ljubio svijet, da je predao svoga jedinorodjenoga Sina" (Iv.3, 16).

Vječna Riječ, Sin, druga osoba Presv. Trojstva, toliko se ponizio, da je uzeo dušu i tijelo slično kao što i mi imamo i pred dvadeset stoljeća se pojavio na zemlji.

Krist u svojoj osobi ujedinjuje božansku i čovječansku narav, u isti je mah Bog i čovjek, Bogočovjek. Kao takav On je savršeni posrednik medju Bogom i čovjekom. Kao čovjek trpi jednako kao i mi da isplati naš dug. Kao Bog daje svojim patnjama i svome djelovanju neizmjernu, božansku vrijednost, i tako prinosi Ocu savršenu zadovoljštinu za grijehe svijeta.

Sv. Pavao stavlja u usta Isusa Krista, koji ulazi u svijet, ove značajne riječi: "Žrtva i darova i paljenica i žrtava za grijeh nisi htio. Tada rekoh: Evo dolazim da činim volju tvoju, o Bože!" (Heb. 10,8-9).

Krist se pojavio u svijetu. Život žrtve počinje u betlehemskoj štalici, nastavlja ga u progonstvu u Egiptu i u siromašnom, radinom životu u Nazaretu. Neumorni apostolat Judejom i Galilejom nije drugo nego neprekidni život žrtve. - Samo jedna Isusova suza, samo jedna njegova molitva, samo jedno djelo njegova javnoga života mogli su potpuno zadovoljiti za grijehe svijeta, jer je i najneznatnije njegovo djelo predstavljalo neizmjernu, božansku vrijednost. Ali - da Bogu pribavi što savršeniju zadovoljštinu, da nam ulije odvratnost prema grijehu i da nam dokaže svoju bezgraničnu ljubav "Isus je htio da Ocu prinese žrtvu, koja jedina može dati odgovarajuću zadovoljštinu za kojom je čovječanstvo prinosom svojih žrtava vjekovima uzlaud tragalo. Gomile ispraznih žrtava označivale su samo nemoć i zaklinjanje Onome, koji će jednoga dana doći i postati kamen ugaoni" (De la Taille: Esqusse du Mustere de la Foi, str. 58, 59). Isus se predaje mjesto nas. On uzima na sebe grijehe svijeta. On se penje na križ da na njemu bude svećenik i žrtva za izgubljeno čovječanstvo. On umire neizmjerno bolnom smrću žrtvujući sebe Ocu kao zadovoljštinu za grijehe ljud-

skog roda, kojemu vraća nadnaravni - božanski život milosti.

Kad se ovo zbilo, djelo je otkupljenja - dovršeno. Bog se proslavio tako kako se nikad prije nije proslavio. Zadužnica grijeha je isplaćena. Milosti, koje su život duše, bogato su zaslužene. Krv Boga-Čovjeka otvorila je put u nebo svakoj duši dobre volje.

Ovdje postaje razumljiva misao učenoga Bossueta: "U svemiru nije ništa tako veliko kao Isus Krist, a u Isusu Kristu nije ništa tako veliko kao njegova žrtva"...

Kalvarija sa Isusovim križem znači vrhunac povijesti ljudskoga roda, znači neiscrpljivo vrelo života. Isusu i njegovu križu dugujemo zaklad milosti, koje su naša snaga u borbi protiv zla i naša utjeha u iskušenjima života. Ako smo vjerni, ove milosti daju bogatstvo, čast, ljepotu i dostojanstvo našoj duši, da nas već za života sjedinjuje s Bogom i "stiču na p r a v o" da ga vječno posjedujemo u nebu.

Materijalna dobra, koja koristimo i napredak, kojim se ponosimo, imaju svoj osnov u Isusovu križu, jer sva dobra i sav napredak nisu drugo nego plodovi kršćanske civilizacije, koja je izravno potekla iz Kristova križa na Kalvariji. U jednu riječ: Križ je izmjenom moralnih smjernica na području duha i srca izmijenio lice zemlje.

Slijedeći primjer naših otaca duboko častimo i štujmo sveti križ.

Ustupimo mu časno mjesto u našim stanovima. Još časnije u našim srcima. Promatrajmo ga puni vjere i ljubavi. Cjelivajmo ga često i čuvajmo na svojim grudima. Molimo žarko pred njim. I nosimo ga sobom ...

Križ nas uči poznavati vrijednost duše, koja je stajala krvi Bogačovjeka. Neka nam pogled na križ uklijeva stalnu odvratnost prema grijehu, a duboko probijene Kristove rane neka nam prije svega govore o bezgraničnoj ljubavi, kojom nas je ljubio.

Ljubav, koja je položila život da spasi čovjeka, kao uzvrat traži našu potpunu ljubav.

2.) Žrtva svete mise .

Kristova žrtva na križu ne znači samo povijesnu činjenicu. Ona je trajno nazočna stvarnost. Isus Krist je tako udesio da se njegova žrtva na križu protegne na v r i j e m e i i na p r o s t o r, da se u toku stoljeća obnavlja u svim stranama svijeta i da lično pogadja svakog Adamova potomka - do posljednjega na zemlji. Krist je u tu svrhu ustanovio novu žrtvu - s v e t u m i s u - koja će prema njegovoj zamisli trajati do svršetka svijeta u cilju obnove i predstavljanja njegove žrtve na križu.

Bio je Veliki Četvrtak. Predvečerje njegove muke. Prema židovskom običaju Isus je ove večeri blagovao vazmeno janje sa svojim učenicima u dvorani neke kuće u Jeruzalemu. Na svršetku blagovanja uze kruh u svoje svete i časne ruke, u ruke, koje su proizvele nebrojena čudesa: vraćale vid slijepima, ozdravljale bolesnike svake vrsti i množile kruh u pustinji. Razlomivši kruh dade ga apostolima govoreći: "Uzmite i blagujte, ovo je tijelo moje, koje će se predati za vas." Tako isto uzevši kalež, u kojemu bijaše vino, zahvali, blagoslovi i dade apostolima govoreći: "Uzmite i pijte iz njega svi, jer ovo je kalež krvi moje novoga zavjeta, koja će se proliti za mnoge na oproštenje grijeha."

Ono, što je sam toga časa izvršio, zapovjedi apostolima, da i oni čine: "Ovo činite meni na spomen".

Ove je nezaboravne večeri u Jeruzalemu služena p r v a sveta misa, a služio ju je sam Isus Krist. Apostoli su na Veliki Četvrtak primili Prvu svetu Pričest. Primili su i sveti red svećenički - misa bijaše ustanovljena.

Ove nam nezaboravne večeri Isus Krist ostavlja divan sakrament -presvetu euharistiju, kojom će se u pričesti hraniti duše, ali ove nam iste večeri ostavlja i drugo neisporedivo otajstvo: čudesnu žrtvu svete mise.

Da li je misa doista žrtva?

Misa je doista p r a v a ž r t v a. Ona je to radi toga što kao svaka žrtva ima svoga s v e ć e n i k a, svoj oltar i svoj žrtveni dar.

Misa je prava žrtva. Ona je od osnutka Crkve smatrana kao takova. Misa je prava žrtva. Crkva je to nepogrešivo izjavila. Na tridentinskom je saboru izrečena ova osuda: "Ako bi netko tvrdio, da se u svetoj misi ne prinosi Bogu prava i čista žrtva - ili - da ovo prikazivanje sastoji jedino u tome, što nam je Isus Krist dan kao hrana, neka bude proklet" (Sess.XXII, cap. IX, Can.I.).

Tridentinski sabor nas izvješćuje i o naravi mise.

"Ako misa svojom formom sadrži naročitu i izvrsnu žrtvu, ova je žrtva u osnovu istovjetna (identična) s krvavom žrtvom, koja je izvršena na križu".

"U božanskoj žrtvi svete mise - nastavlja Sabor-Krist, koji je sadržan i žrtvovan bez prolijevanja krvi, isti je Krist, koji se na križu žrtvovao s prolijevanjem krvi" (Sess. XXII, cap. II.).

Stvarno je samo jedna žrtva, i to žrtva Isusa Krista, koji je, dok se žrtvuje na križu i dok se žrtvuje na oltaru, sam svećenik i sam žrtva.

Predmet svojstven žrtvi svete mise jest da nastavlja žrtvu križa.

Misa nije drugo nego žrtva križa predočena, obnovljena i primjenjena. Ona se može definirati ovako: Misa je stvarna, vidljiva žrtva, koju je ustanovio Isus Krist u cilju da nastavlja i obnavlja žrtvu križa, da ovjekovječuje spomen i da nam primjenjuje zasluge.

"Sveta misa! To je sadržaj svih starih žrtava, kojima je čovječanstvo nalazilo vezu s Bogom. Ona je preizvrsna žrtva, u isti mah holokaust, žrtva pomirenja i žrtva za grijehe".

"Sveta misa! To je žrtvovanje samoga Boga, koji nam se -tako reći- daje u ruke da sudjelujemo onako, kako nam pripada u vremenu, u prilikama, u mjeri i u cilju, koji je odredila providnost."

"Sveta misa! To je žrtva križa, koja nam dolazi blizu da našoj vjeri prištedi istraživanje daleke prošlosti i napora, koji bi vrlo lako podlegli slabosti nemarnosti".

"Sveta misa! To je Bog, koji se klanja, koji zahvaljuje, koji trpi, koji moli".

"Sveta misa znači najviše savršenstvo našega vjerskoga kulta".

(Monsabré, korizma, 1884.)

III.

ŽRTVA SVETE MISE I ŽRTVA NA KRIŽU

Misa je najvažniji čin katoličkoga kulta. Ona je nešto najbožanstvenije u redu zbivanja na zemlji. Važno je da se o njoj steče ispravan pojam, da se može ocijeniti njezina visoka vrijednost i da joj se može pribivati onom pobožnošću, koja dolikuje njezinoj svetosti.

Ljepotu i veličanstvo svete mise smo uočili, kad smo naglasili, da je ona ista žrtva kao i žrtva na križu, da nije drugo nego križ, koji se nastavlja.

Isus Krist se na Kalvariji prikazao kao žrtva. Ustanovom euharistije u predvečerje muke, na Veliki Četvrtak, ustanovio je drugu žrtvu, svetu misu, u cilju da postojanjem do svršetka svijeta stalno obnavlja i uzdiže žrtvu križa.

Produbljivanjem odnosa medju žrtvom svete mise i žrtvom na križu, točnije ćemo utvrditi misli, koje su sadržane u izjavi tridentinskog sabora:

Misa predstavlja, obnavlja i primjenjuje žrtvu križa (Sess.XXII, cap. I.)

1.) M i s a predstavlja žrtvu križa.

a) Ništa se ne može oteti zaboravu. Povijesno zbivanje i najistaknutiji dobrotvori čovječanstva nestaju kao žrtve zaborava.

U cilju da u pameti i u srcu ljudi sačuva trajno sjećanje svoje pregorke muke, Isus je htio da sveta misa predstavlja žrtvu na križu. On je to jasno kazao svojim apostolima za Posljednje večere -na Veliki Četvrtak. - Pošto je pretvorio kruh u svoje tijelo, a vino u svoju krv, dodao je : "Ovo činite na moju uspomenu" (Lk.23, 19). Ovim je riječima ovlastio apostole da posvećuju njegovo tijelo i njegovu krv. Ujedno im nalaže kao dužnost da se sjećaju njega. Na koji se način imaju njega sjećati?

Sv. Pavao objašnjuje ovako:"Kadgod budete jeli kruh ovaj i pili kalež, smrt Gospodnju ćete navješćivati" (I.Kor. 11, 26). U svetoj se misi,dakle, treba sjećati raspetoga Isusa. Ustanovivši presvetu euharistiju, božanski je Spasitelj kazao, da je tijelo, koje nam daje, njegovo tijelo , koje će se predati za nas; a njegova krv, koja će se proliti za oproštenje grijeha. Ove se izjave odnose na njegovu smrt. Sveta misa je u prvome redu uspomena, ili d n e v n i k njegove muke.

b) Crkva se brine da nam to predstavi u liturgiji.

Doista! U svetoj nam misi sve govori o muci našega Spasitelja. Sve molitve i obredi smjeraju samo na to. Oltarom vlada križ. Posvećeni kamen, na koji se polaže kalež i hostija, označen je sa pet križeva. Znak križa urezan je u hostiju i u korice misala.

Križ je izvezen na naglavniku, na manipulu, na štoli, na misnici. Podnožje kaleža resi križ - svuda samo k r i ž ...

Svećenik počinje svetu misu u znaku križa. Za vrijeme svete žrtve označuje sama sebe križem šesnaest puta. Nad kaležom i hostijom čini taj znak dvadesetdevet (29.) puta. Njegove su ruke, dok moli, raširene u obliku križa. Pripazite, što govori! Kod prikazivanja moli Presveto Trojstvo da primi prinos kruha i vina "na uspomenu muke" - "ob memoriam passionis". Pretvorba završava riječima: "Koliko-god puta budete ovo činili, činit ćete meni na spomen". Iza poklona Gospodinu, koji je živ nazočan na oltaru, svećenik - prema Isusovoj želji - vrši akt ljubežljive predanosti: "Da, Gospodine, mi sluge tvoje i tvoj sveti narod sjećamo se blažene muke istoga Krista, tvojega Sina".

Misa predstavlja žrtvu križa...

2.) Misa obnavlja žrtvu križa.

Misa, pa bila uspomena ne znam kako izražajna, nije samo uspomena žrtve na križu. Ona je spomenik, koji oživljava žrtvu križa. Ona je, što više, žrtva, koja se stalno obnavlja i prikazuje na svim točkama globusa i u svako vrijeme.

Naglaskom sličnosti i razlika medju žrtvom svete mise i žrtvom na križu osvijetlit ćemo ovu tako važnu istinu.

A) Sličnosti: Žrtva svete mise je ista kao i žrtva na križu.

a) Krist je stvarno nazočan na oltaru jednako kao i na križu. Vjerom mu se klanjam pod euharistijskim prilikama onako kako su se na Kalvariji klanjali njegovom božanstvu sakrivenom u čovječanstvu.

b) Krist se na oltaru prikazuje kao žrtva za spasenje ljudskog roda jednako kao i na križu. U misi baš tako kao i na Kalvariji Isus iskazuje Bogu klanjanje, zahvalnost i ljubav kao dug čitavog čovječanstva. On prinosi zadovoljštinu pravdi vječnoga Oca, koju traži za grijehe svijeta. Ova je zadovoljština neuporediva, jer je sastavljena od njegovih suza, njegovih poniženja, njegovih bolova, njegove agonije; njegove smrti. On moli za grešni svijet zazivajući na nj milosti i blagoslov.

c) Krist je na oltaru svećenik u vlastitoj žrtvi jednako kao i na križu. Isus Krist se žrtvuje posve svojevoljno. "Nitko ne otima život od mene, ja ga sam od sebe polažem" (Iv. 10,18). Vi možda mislite, da je svećenik, koji služi misu, jedini žrtvovatelj. Varate se. Čovjek - svećenik je samo instrument, kojim se Krist služi. Stvarno je tako, da u času pretvorbe svećenik ne kaže: "Ovo je tijelo Kristovo", već kaže: "Ovo je tijelo moje". Služeći se svećenikom Isus je, koji to izgovara, jer je Isus

onaj, koji se prikazuje kao žrtva, a njegovi svećenici su sekundarni žrtvovatelji, koji Ga prikazuju samo "s njime, po njemu i u njemu". Isus u svetoj misi ostaje svećenik u vlastitoj žrtvi jednako kao i na Kalvariji.

Isus je "sacerdos et hostia" - "svećenik i žrtva" kako na križu tako i na svim oltarima.

B) Razmatrajući razlike medju žrtgom svete mise i žrtvom na križu istaknut ćemo troje: Ulogu svećenika u žrtvi svete mise, način prikazivanja žrtve i učinke svete mise.

a) Ako Krist u žrtvi svete mise jednako kao i na križu prinosi sebe sama kao žrtvu, On se u misi služi "svećenikom-službenikom". U času kad se Isus prikazuje, prikazan je rukama svećenika, koji čita svetu misu i koji na oltaru važi kao predstavnik svete Crkve. Misne molitve nisu vlasništvo svećenika, već su to javne molitve, koje se vrše u ime čitave crkve i u ime kršćanskoga puka, koji u zajednici s Isusom Kristom i sa svećenikom prinosi svetu žrtvu.

b) Žrtva svete mise i žrtva na križu razlikuju se načinom prinosa žrtve. Isus je na križu trpio, prolio presvetu krv i umro. Njegova je žrtva bila krvava ...

Isus na oltaru ne trpi , ne umire, jer živi slavan u nebu. On živi s nama stvarno nazočan u presvetoj euha-

ristiji, gdje više ne može trpjeti ni umrijeti. O tome nas uvjerava sv. Pavao kad piše Rimljanima: "Krist uskrsnuvši od mrtvih više ne umire. Smrt više ne vlada njime" (Rim. 6,9). Medjutim, Isus je trajno žrtva na oltaru, ali njegovo žrtvovanje nije krvavo kao što je to bilo na Kalvariji. Ovo je o s n o v n a razlika medju žrtvom svete mise i žrtvom na križu. U čemu, dakle, sastoji žrtvovanje, stanje Isusa - žrtve u svetoj misi? O ovome Crkva nije dala nikakve definicije. Evo tumačenja učitelja bogoslovlja:

a) U svetoj misi Isus obnavlja prikazivanje žrtve, koju je prinio na Kalvariji. Iako na oltaru ne trpi i ne umire, On prikazuje Bogu trpljenje, koje je podnio, krv i suze, koje je prolio i smrt, koju je prihvatio.

b) Isus se u svetoj misi žrtvuje jednakim raspoloženjem, koje je imao dok se žrtvovao na križu. Ovo raspoloženje čini njegovu žrtvu junačkom. On posjeduje uvijek isto božansko htijenje da proslavi Boga i da spasi duše.

"Ono što sačinjava naročit i izrazit karakter euharistijske žrtve jest nepromjenjiva Kristova misao, nepromjenjiva njegova nakana i istovjetna volja za prinosom klanjanja, zahvale, zadovoljštine i molbe. Ovim je činima Krist ispunio vječni nacrt Riječi. Ovi su čini osvajali sve ča -

sove njegova zemaljskoga života. Ovi su čini obnovljeni u teškoj duševnoj stisci na Maslinovcu, a dovršeni na križu u neprolaznoj vrijednosti pred Ocem nebeskim. Ovi se čini i danas dosljedno očituju i potvrdjuju u novome obliku, u euharistijskoj šutnji". (Euharistija, Blond et Gay, str. 686).

c) Razmotre li se prilike kruha i vina, može se utvrditi, da je pod ovim "posudjenim" prilikama Isus stavljen u neko izvanjsko stanje smrti, koje predstavlja Muku. Premda je Isus čitav nazočan pod prilikama kruha i vina, odijeljene prilike (kruh i vino) predstavljaju za čovječje oko i srce potresno rastavljanje tijela i krvi u času njegove bolne smrti.

d) Isus je na oltaru, tako reći, u stanju jačega žrtvovanja i uništenja nego na Kalvariji. Na križu bijaše poslušan svome nebeskome Ocu; na oltaru je poslušan svećeniku, svome stvorenju. Na Kalvariji bijaše poslušan sve do smrti na križu. Na oltaru je poslušan do mističnoga, još ponizujućega umiranja. Mi ovo "umiranje; nazivljemo "pohrana sakramentalnih prilika". Na Kalvariji je žrtvovao život, na oltaru se odriče posjedovanja (uživanja dobara). Isus je na križu žrtva, na oltaru je hostija, a hostija dublje zahvaća granicu uništenja nego žrtva (Buathier: Le sacrifice).

"Samo Bog na križu bješe oku skrit,
Ovdje je i čovjek tajnom obavit ..." (Himna:"Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš"!).

Promatrajmo hostiju! Kolika opreka naravi Boga u sjaju nebeske slave i njegova stanja u euharistiji. On je Riječ, a šuti. On svijetlo, a sakriven je. On ljepota, a poljski cvijet je vanjštinom sjajniji. On bogatstvo, a nema većeg siromaštva. On svemogućnost, a uzima tako nemoćan izgled. On neizmjernost, a najmanja čestica sadrži ga čitava. On život, a prividno je bez života. Pod velom prilika počiva mirno kao nekad u grobu. Vladar je vjekova, a zarobljen je sakramentalnim prilikama. Bez sustezanja se predaje ljudima, kao sastavnim djelovima (elementima). On je napokon Bog i čovjek, ali božanstvu i čovječanstvu nema traga. Ostaju samo prilike kruha i vina i to bez substancije. Što se, dakle, krije pod ovim poniznim velom? ... Pitajmo vjeru i ljubav. Substancija - bit je tijelo i krv Kristova. Tu je njegovo srce, njegova duša, njegovo božanstvo. Tu je Krist čitav, ali u stanju nedohvatnog uništenja. Zar to nije isto što i smrt?

Posljednja razlika medju žrtvom svete mise i onom na križu stoji u učincima (efektima).

Učinak žrtve na križu jest o t k u p l j e n j e l j u d s k o g a r o d a.

Učinak žrtve svete mise jest primjena K r i s t o v i h z a s l u g a . Ovo ćemo razmatrati u daljnjem izlaganju.

3.) Sveta misa primjenjuje žrtvu križa.

Žrtva na križu je takve vrijednosti, da je potpuno zadovoljila strogim zahtjevima božanske pravde. Budući je vrijednost božanske žrtve neizmjerna, bila bi bogohulna pretpostavka, da Kristova muka jednom pretrpljena nije bila dovoljna da zadovolji za grijehe svijeta. Sv. Pavao ovako poučava vjernike najstarije Crkve: "Isus je žrtvom, koju je prinio na Kalvariji, spasio sve ljude i dovršio djelo otkupljenja svijeta" (Hebr. 7,27; 9,25-28; 1o,1o-14).

Iako misa predstavlja i obnavlja žrtvu križa, ona se ne može nazvati "novim otkupljenjem". Ona ništa ne dodaje zaslugama i zadovoljštini križa. Ona ne znači novi izvor milosti, što izbija do onoga na Kalvariji. Misa je "kanal milosti". Prema nauci tridentskoga koncila Isus je ostavio Crkvi žrtvu svete mise radi toga "da može primjenjivati spasonosna svoj - stva žrtve na križu" (Trident, Sess, XXII, cap. I.).

Otkupljenje na Kalvariji izvršeno je općenitim načinom, a pojedinci (ljudi) primaju njegove blagodati prema stepenu duhovno-razvojnog života. Isus Krist svetom misom predstavlja

žrtvu na križu svim pokoljenjima redom i primjenjuje im svoje zasluge. S pravom zato tvrdi otac Condren: "Žrtva na križu je žrtva otkupljenja i zasluga, jer sve zaslužuje, ali niti što daje niti primjenjuje. Žrtva svete mise je žrtva primjene i posvećivanja, jer sve daje i primjenjuje, ali ne zaslužuje ništa" (De Condren: "Ideja svećeništva i žrtve Isusa Krista"). Sve je zasluženo na Kalvariji. Milosti, koje su zaslužene smrću Kristovom, primjenjuju se pojedincu molitvom i sakramentima, a sveta je misa najsposobniji kanal da nam sve milosti pribavi. Zašto? - Pod svetom misom dolazimo u neposrednu blizinu križa, a sveta pričest nas tjesnije sjedinjuje sa žrtvom svete mise.

Žrtva svete mise uzdiže žrtvu križa, jer nam omogućuje da se svetom misom, kojoj pribivamo i svetom pričesti, koju primamo, sjedinimo sa žrtvom božanskoga Spasitelja i da usvojimo blagodati otkupljenja.

B o s s u e t izvršno primjećuje: "Svi smo na Veliki Petak duboko potreseni. To je smrtni dan našega Spasitelja. Dodjite! Veliki Petak se obavlja svakoga dana na našim oltarima. Na svetom oltaru je dnevno uzdignuta Kalvarija."

Poštujmo ovo visoko mišljenje o svetoj misi. Ljubimo ju i nastojmo da joj vjerno pribivamo. Sveta misa je druga Kalvarija. Ne povodimo se

za mnoštvom, koje je ravnodušno pratilo Isusovo razapinjanje. Sjedinimo se kod svete mise sa osjećajima sv. Ivana i svete Marije Magdalene, a nadasve sa osjećajima Bl. Djevice Marije. Slijedeći njihov primjer prionimo uz svetu žrtvu čitavim bićem, da nas prožme potresno zbivanje na oltaru. Ostanimo uz raspetoga Isusa čuvstvima klanjanja, molitve, zahvalnosti i ljubavi ...

IV.

BLAGODATI SVETE MISE

A) Sveza misa slavi Boga.

Promotrimo li blagodati svete mise, one su iste kao i blagodati žrtve na križu. Ukratko se mogu označiti kao slava Božja i posvećenje duša.

Što znači: misa slavi Boga?

Poznato su vam dužnosti, koje čovjek ima prema Bogu. Čovjek dolazi od Boga i treba da mu se klanja. To znači: treba da ga prizna i časti kao svoga Stvoritelja i kao svoga vrhovnoga gospodara. Čovjek je sve, što ima, primio od Boga, pa treba da kaže: hvala! Čovjek grijehom vrijedja Boga, pa treba da moli oproštenje. Čovjek ne može da postoji bez Boga, zato treba da od njega traži što mu je potrebno. U jednu riječ: čovjek je Bogu dužan poklon, zahvalu, pomirbu i prošnju.

Sveta misa je najuspješnije sredstvo da Bogu iskažemo sve ove dužnosti.

Sv. Margareta Kortonska, grešnica i pokornica, živjela je u 13. stoljeću. Njezin životopisac kaže, da je obuzeta Božjom ljubavi i željom da ga proslavi, često ponavljala: "Moj Bože, htjela bih posjedovati toliko srdaca i toliko jezika koliko je lišća na drveću, atoma u zraku, kapi u oceanu, da te ljubim i da ti zahvaljujem tako kako zaslužuješ. Zašto nemam u vlasti

sve stvorove da ih predam tvojoj službi, da se svi istroše iz ljubavi prema tebi?" Jednoga joj dana odgovori nutarnji glas:"Utješi se! Jedna sveta misa, kojoj pobožno prisustvuješ, dovoljna je da mi iskažeš svu čast, koju želiš i neizmjerno više..."Stvarno tako stoji. U svetoj misi sam Isus Krist mjesto nas iskazuje Bogu čast, što mu je dugujemo kao stvorovi.

1) Na oltaru jednako kao i na križu Isus prinosi uzvišenom veličanstvu Oca čine klanjanja, zahvale i ljubavi, koji su njega dostojni. Na oltaru je Bog, koji se klanja, koji zahvaljuje, koji ljubi. On ovim načinom iskazuje Bogu više časti nego svi andjeli, svi sveci, vše nego ista Bl. Djevica Marija.

"Sva čast - piše sv. Alfonso Liguori - koju su andjeli ikada Bogu iskazali svojim štovanjem i ljudi svojim krepostima, svojim dobrim djelima, ne može se izjednačiti s onom čašću, koja se Bogu iskazuje samo jednom svetom misom. Zašto? Zato, jer su stvorovi pojedinačno i kao zajednica o g r a n i č e n a i k o n a č n a bića dok čast, koju Krist iskazuje Ocu u svetoj misi, posjeduje beskonačnu vrijednost."

2) Na oltaru kao jednom na križu Isus moli oproštenje za grijehe ljudskoga roda. Na križu je trpio u zadovoljštinu za grijehe svijeta. Na oltaru više ne trpi, ali Ocu žrtvuje trpljenje, koje je jednom prinio na Kalvariji. Prinosi svoje suze, svoja poniženja, svoju agoniju i svoju smrt. On za nas, grešnike, ponavlja riječi zaklinanja, što ih je jednom izgovorao na svom križu: "Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine."Misom se, to je sigurno, ne otpuštaju teški grijesi. Ona direktno ne može očistiti dušu grešnika kako to čini sakramenat pokore, ali misom se, snagom Kristovih zasluga, postizava milost kajanja i obraćenja.Grešnik, pokajnik, žrtvom svete mise stiče djelomično oproštenje vremenitih kazna, koje radi grijeha mora izvršiti u ovome ili u drugome životu.

Osvjedočeni kršćani trpe, kad vide kako se Bog vrijedja. Gomile užasnih grijeha oko nas, u našem gradu, u našoj zemlji, u čitavom svijetu ispunjaju nas strahom. Bujica blata udara na duše da ih obeščasti. Kako to da se srdžba Božja tako dugo ne svaljuje na izopačeno čovječanstvo? O, to je stoga, što se Isus neprekidno žrtvuje na oltaru. Njegova krv ne viče "Osveta, osveta"! On vapije "oproštenje, oproštenje"! Njegove su ruke upravljene prema nebu kao privlačiva sila, koja spasava svijet od udaraca božanske pravde. "Što se mene tiče - govorio je sv. Leonardo iz Porto- Maurizia - osvjedočen sam, da bi svijet, kad ne bi bilo žrtve svete mise - u vrijeme kakvo je naše - već davno iz-

ginuo u ponoru opačina".

3) Na oltaru konačno, kao i na križu, Isus moli za nas. Molitva,koju On u svetoj misi prinosi Ocu (za nas), nadvisuje svojom vrijednošću molitve svih andjela i svetaca, napose naše - siromašne i bijedne.

U svetoj misi je ostvarena Isusova riječ: "Štogod zaištete od Oca u ime moje, dat će vam". - Za vrijeme svete mise ne molimo samo u Isusovo ime, već Isus moli zajedno s nama - za nas. Kad on prinosi svoju molitvu Ocu, koji je i naš Otac, uslišani smo - radi božanskoga molitelja - jer je Isus Krist naš posrednik i zagovornik.

Sa izvora križa, u žrtvi svete mise, naviru milosti, sastavljajući moćan doprinos posvećivanju duša.

Na kraju razmotrimo veličanstveni prizor, koji je sposoban da ojača našu vjeru. Kao što sunce stalno obasjava izvjesne dijelove svijeta, tako i Crkva katolička ima svuda svećenika i oltara. Žrtva svete mise prinosi se neprekidno u čitavom svijetu.

Kad misa svršava u našim crkvama, započinje u krajevima koji leže za - padno od nas. Kod nas je podne. Na strani globusa, na kojoj je Amerika, granulo je jutro: svećenici se redaju sa svetim misama. Kad nestane sunca na našem nebu, ono izlazi u Oceaniji.Svete mise i tamo slijede jedna za dru - gom. Kod nas nastupa tamna noć, a u

Kini, u Japanu i na dalekom Istoku otkucavaju jutarnji satovi i počinje se služiti sveta misa. Prikazivanje žrtve svete mise na zemlji nema prekida. Tako će biti do svršetka svijeta.

Dok s jedne strane navaljuje na Boga psovka i bljutava kaljuža grijeha, dotle se s druge strane prema nebu diže molitva i krv Kristova da proslave Boga. Neprekidna himna ljubavi, koja sa svih strana svijeta izlazi iz božanskoga Srca Isusova, zaglušuje buku hula i pogrda i Onome, koji kraljuje u nebu, prinosi više časti, nego mu opačina može nanijeti sramote.

Divna i veličanstvena uloga svete mise zauzimlje prvorazredno mjesto u pojedinačnom i društvenom životu. Misom se slavi Bog. Ovo naročitim naglaskom izrazuje svećenik dok se u toku svete žrtve obraća Bogu, govoreći o Isusu:"U njemu i s njime i po njemu jest Tebi Bogu, Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava po sve vijeke vjekova"...

B) Sveta misa posvećuje duše.

Misa časti Boga i posvećuje duše. Na oltaru Isus Krist moli za nas i stječe nam milosti. Blagodati svete mise su neizrecive i nije ih lako sve nabrojiti.

1) Svi su ljudi pozvani da iskoriste blago, što ga sadrži sveta misa. Krist je umro za sve bez razlike i želi spasenje svih. Svećenik, koji čita svetu misu, ulazi u Božje planove, jer kad prinosi kalež govori: "Prinosimo Ti, Gospodine, kalež spasenja za spasenje naše i svega svijeta".

Braćo kršćani, imajmo velikodušno i široko srce kakvo bijaše Kristovo. Kad pribivamo svetoj misi, molimo za čitavo čovječanstvo, posebno za duše, koje su se udaljile od Boga.

2) Medju one, koji uživaju osobite blagodati svete mise, ide u prvome redu s v e ć e n i k - c e l e b r a n t. Tako je i pravo.

3) Posebne blagodati svete mise uživa ministrant, ako svoju ulogu kod oltara vrši pravim duhom, to jest, ako zna, da aktivno sudjeluje kod svete žrtve. Odrasle osobe i omladinci, koji kršćanski osjećaju, ne gledaju na posluživanje kod svete mise kao na čin male vrijednosti, koji pristaje samo djeci, već to smatraju velikom čašću i blagodati.

T o m a M o r u s, kancelar britanske države, poginuo je na stratištu za vlade Henrika VIII., a proglašen je svecem 1935. godine. Za života je često i rado poslužival kod svete mise. Jednoga je dana dobio ukor da zlorabi svoj položaj dok vrši službu "korskoga dječaka". Odgovorio je: "Smatram pravom časti, što ovu slabu uslugu mogu iskazati najvišemu Suverenu."

4) Blagodati svete mise osigurane su, nadalje, onima, za koje svećenik čita svetu misu. Nema molitve, koja bi svojom vrijednošću mogla zamijeniti svetu misu. Nema molitve nad Isusovom molitvom. Vrlo je korisno da dademo čitati svetu misu, kad želimo dobiti kakvu posebnu milost (ustrajnost u dobru kojoj mladoj duši, obraćenje dragih grešnika, zdravlje bolesnika - ili - sretnu smrt). Nadasve je spasonosno i hvale vrijedno, kad se daje služiti sveta misa, da se ublaže čistilišne muke našim milim pokojnicima.

a) Istina je, da duše u čistilištu ne mogu više stjecati milosti i oproštenja grijeha, ali misa, koja se za njih čita, donosi im mnogo utjehe i olakšanja. Žrtva svete mise ublažuje i skraćuje oštrinu njihovih muka. Sv. Monika je u času umiranja ostavila svome sinu, svetome Augustinu, ovu zna čajnu oporuku: "Nije važno gdje ćeš sahraniti moje tijelo. Jedino, što vruće molim, jest, da me - s v a g d j e k a m o p o d j e š - ne zaboraviš pred našim Gospodinom na oltaru". "Svagdje kamo podješ, spomeni se mene na oltaru". Evo hitnoga vapaja naših milih pokojnika. Od nas očekuju da požurimo njihov ulaz u nebo. Uzvratimo im zahvalnim znakom ljubavi -moleći za njih. Prije svega, dajmo za njih čitati svete mise.

Ne povodimo se za nezahvalnim baštinicima, koji, primivši imetak, za-

boravljaju dušu darovatelja. Vladajmo se prema našim dragim pokojnicima onako kako bismo htjeli, da se drugi vladaju prema nama, kad ostavimo o - vaj svijet.

b) Činjenica je, da se m r t vi brzo zaboravljaju. Uredimo svoje poslove tako, da sebi svete mise, koje će se čitati nakon naše smrti, osiguramo već za života. Najsigurnije će biti, ako -dok smo živi - dademo služiti svete mise za mir i pokoj vlastite duše ("iza smrti"). Iznenadjuje li vas ovaj savjet?... Dopustite, da ga opravdamo. Papa Bendekt XV., u apostolskom pismu od 31.V.1921., kaže ovo:"Ima mnogo, mnogo osoba, koje iz zaboravi ili iz nemara ne misle na ono, što duguju svojim dragima, pa, nažalost, ne daju za njih služiti svete mise kad ih više nema na životu, Još je veći broj onih, koji iz predrasuda ne će da znaju, da je u njihovu vlastitom interesu, ako za sebe već u životu daju čitati svete mise na račun zagrobnoga života.Rodbini i prijateljima prepuštaju, da ih spasavaju svetim misama - kad su se već preselili u vječni život".Oni, koji prema savjetu pape Benedikta XV. daju služiti svete mise za sebe već u ovome životu, mogu biti sigurni,da su mise već čitane i da su zaštićeni od nemarnosti svojih baštinika.

- Već na zemlji isplaćuju dugove, kojima su, radi svojih pogrešaka, zaduženi kod božanske pravde.

- Ispravno koristeći blagodati s svete mise, mogu probuditi raspoloženje, koje je potrebno za ispravno korištenje milosti, koje daje sveta misa. Ukratko rečeno: Vrlo je dobro dati milostinju za čitanje svete mise iza svoje smrti. Još je bolje dati ih služiti za života u svrhu pomoći i olakšanja u čistilištu.

c) Pitanje misa za sebe ili za druge, žive ili mrtve, pruža nam priliku da vas sjetimo, da honorar, koji se daje za svetu misu, ne može se nikako uzeti kao cijena, kao ucjena svete žrtve na oltaru, jer se ona uopće ne može pretvoriti u novčanu vrijednost. "Honorar" je neki prilog ili dar, koji se doprinosi prilikom mise, a odredjen je za uzdržavanje svećenika. Tarifu misnog honorara odredjuje dijecezanski biskup.

d) Zar su siromasi, koji nemaju (novčanih) sredstava da si priskrbe čitanje svete mise - zar su oni isključeni od blagodati sve mise? Nikako. Crkva se u materinskoj dobroti i za to pobrinula. Svećenik u svakoj misi moli za žive i mrtve vjernike.U svakoj svetoj misi moli za mrtve: "Spomeni se, Gospodine, sluga i službenica svojih, koji spavaju u snu mira."

U mnogim se župama vjerno vrši običaj, da se sveta misa služi i za beskućnike, koji su sahranjeni na trošak općine. Kanonsko pravo (kan.339. i 466.) obvezuje župnike, da svake ne-

djelje i o izvjesnim blagdanima čitaju svetu misu na nakanu svojih župljana. Ovu obavezu papa može reducirati za pojedine biskupije, ali ona nije nikada dokinuta.

5) Vjernici su, konačno, vrst duša, koje obilno koriste blagodati svete mise. Ovo je posve shvatljivo. Vjernici, naime, svojom prisutnošću u crkvi očituju više revnosti i gorljivosti za Božju čast. Vanjskim činom klanjanja dokazuju, da su uže povezani za svetom žrtvom na oltaru, a Crkva također zahtijeva, da se svećenik kod "prikazanja" posebno sjeća nazočnih vjernika. On moli: "Spomeni se, Gospodine, svih prisutnih, kojih ti poznaš vjeru i pobožnost". Ovo znači, da vjernici u svetoj misi primaju milosti prema načinu sudjelovanja i prema stepenu pobožnosti.

Jasno je, da misu više koristi duša, koja je u stanju posvetne milosti, nego duša koja je u stanju teškoga grijeha, Više je koriste oni, koji joj pobožno pribivaju, nego oni koji su rastreseni i slabo pažljivi na ono što se zbiva na oltaru ... Više je koriste oni, koji primanjem svete pričesti za vrijeme svete mise potpuno sudjeluju sa žrtvom na oltaru, nego oni koji to ne čine.

Neki je stari pisac nazvao svetu misu: "Rudnikom zlata". Sve što smo dosad rekli o svetoj misi opravdava ovaj izraz. Misa je doista najveće blago svijeta.

Ona je zlatni rudnik duša.

ISPOVIJED

I.

ISPOVIJED JE POTREBNA

Katolička vjera udovoljuje najdubljim potrebama ljudske duše.

Ona našem razumu pruža nužno svijetlo; našoj volji daje moralnu snagu; našemu srcu daje pravu utjehu, a našoj savjesti Božje oproštenje. Ovo posljednje dobro daje nam preko sakramenta sv. Ispovijedi, što ga je naš Gospodin ustanovio, da briše grijehe učinjene poslije Krštenja.

Mi smo grešnici. Mi padamo pred noge svećenikove, otkrivamo mu svoje grijehe, a on nam ih, u ime Kristovo, oprašta. Priznavanje, ispovijedanje grijeha jest prvi elemenat sakramenta Pokore ili Ispovijedi.

Zato ćemo progovoriti o potrebi priznavanja grijeha.

I.

Grijeh je uvreda Bogu. Jasno je, da samo Bog može oprostiti stvorenju, koje ga je uvrijedilo. To su u svoje vrijeme Židovi sami po sebi shvaćali, pa su zato i pitali našega Gospodina: "Tko može opraštati grijehe osim jednoga Boga?" (Mk. 2,7). Nijedan čovjek, sam po sebi, ne bi imao smjelosti, a ni prava, da reče drugome čovjeku: "Oprošteni su ti tvoji grijesi, tj. uvrede, koje si ti Bogu nanio."

II.

Isus Krist, Bog, koji je postao i Čovjekom, za vrijeme svog javnog života od tri godine često se služio moću opraštanja grijeha. Svim svojim djelima, kao i svakom svojom riječju trajno je pokazivao, kako veliko blago dobrote, milosrdja i praštanja nalazi se u Njegovu Božanskom Srcu prema svakom grešniku, koji se kaje za svoje grijehe. On, Dobri Pastir, izjavio je, da je došao na svijet ne radi pravednih, nego radi grešnika; da je spreman ostaviti dobre ovce samo da potraži izgubljene, i da je veća radost u nebu) a isto tako i u Njegovu Srcu) radi obraćenja jednog grešnika, nego radi ustrajnosti devedeset i devet pravednika. Bolesnicima, koji su ga u velikom broju susretali na svim njegovim putovanjima, uvijek je prije opraštao grijehe, a onda im dijelio tjelesno zdravlje. On im je govorio: "Idite u miru, opraštaju vam se vaši grijesi."

Tu istu riječ opraštanja upravio je sv. M.Magdaleni, velikoj grešnici, koja je dala dokaz živog i iskrenog kajanja svojim suzama i svojim poniznim vladanjem. Jednim pogledom Isus je oprostio Petru, kad ga je zanijekao. On bi bio oprostio i Judi, kojega je u času njegove bezdušne izdaje nazvao i "svojim prijateljem", da Juda nije sumnjao u neizmjerno milosrdje Isusova Srca. - A prije nego je izdahnuo na križu, na koji su ga prikovali naši grijesi i njegova ljubav, oprostio je

skrušenom razbojniku i otvorio mu put u nebo i u vječni život.:"Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk. 23,43).

III.

Da, i ovu sasvim božansku moć opraštanja grijeha Isus je predao svojim Apostolima. On, kao Bog, mogao je postaviti bilo koji uvjet za oproštenje grijeha. Pogotovo je mogao odrediti , da će On opraštati grijehe preko posrednika, koje on izabere.

a) Za vrijeme svoga naučavanja, malo poslije preobraženja na gori Taboru, Isus je rekao svojim Apostolima: "Štogod svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu i štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu" (Mt. 18, 18_.

To bijaše obećanje.

b) Sakramenat Ispovijedi Isus je ustanovio nakon svoga uskrsnuća. Evo kako:

Apostoli se, zbog straha od Židova, bijahu zatvorili u Cenakulu, tj. u dvorani Posljednje Večere, u Jeruzalemu. Najednom se Isus pokaže među njima. "Mir vama", reče. I kako je Njegov glas mogao ne biti dovoljan, da ga Apostoli prepoznaju, on im pokaže znakove svoje Muke na rukama, probodenim od čavala i na prsima, probodenim kopljem. Učenici se, prepoznavši ga, razvesele. A Isus im

ponovno reče:"Mir vama! Kao što je Otac poslao mene, i ja šaljem vas." Rekavši ovo, dahne u njih i nadoda: "Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani" (Iv. 20,19-24).

IV.

Iz navedenih riječi razabiremo dvije stvari:

a) Isus je obećao, da će ljudima opraštati grijehe, ali ne neposredno, nego posredno: preko Apostola i njihovih nasljednika, biskupa i svećenika. Ali nije samo obećao, nego je tu vlast opraštanja grijeha i dao svojim Apostolima; takodjer i njihovim nasljednicima,

I, evo, kroz dvadeset vjekova Crkva se služi tom vlašću. Sakramenat Ispovijedi je nužno, prijeko potrebno i obvezatno sredstvo, da od Boga dobijemo oproštenje grijeha.

Be sumnje, savršeno pokajanje, tj. žalost što smo uvijedili Boga, koji je dobar i koji mrzi grijeh, samo po sebi briše grijehe. Stoga ne bismo smjeli nikada zaboraviti učiniti čin savršenog pokajanja nakon što smo svijesni da smo učinili koji teški grijeh, osobito naveče, prije nego podjemo na počinak, i kad se nalazimo u kojoj velikoj pogibelji. Ali savršeno pokajanje, makar da samo po sebi

briše (oprašta) grijehe, uključuje u sebi tešku dužnost da grijehe ispovjedimo netom nam to bude moguće.

b) Suviše, iz navedenih riječi Isusovih je jasno, da smo obvezani ispovijedati (priznavati) grijehe svećeniku, jer je Isus rekao: "Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani. "Da sv ećenik vidi, kome može oprostiti, a kome ne može, mora poznavati grijehe. A ne može ih poznavati, ako mu ih netko sam ne kaže. Dakle, naš Gospodin je ustanovio ispovijeaanje (priznavanje) grijeha, kako je to Crkva uvijek učila. To nisu svećenici izmislili, nego je Isus htio da priznavanje grijeha bude obvezatno i nužno sredstvo za njihovo oproštenje. Zato se treba ispovijedati. Zato je ispovijed nužna. Isus je htio ispovijed, a Crkva, kao tumač misli i volje Božje, proglasuje tu dužnost, veleći: "Svake se godine najmanje jedamput ispovijedi!"

V.

Kad smo baš na tome, onda se moramo diviti veličini i ljepoti svećeništva. - Predstavite sebi jednog mladića, koji završava svoj bogoslovski studij ... Izvjesnog dana on klekne pred svog biskupa, da ga redi za svećenika. Srce mu je puno uzbudjenja; oči pune sjaja. On se daje Bogu, da zauvijek bude njegov svećenik; on se predaje Crkvi i spasenju duša.

Izvana se na tom mladiću, a sada mladom svećeniku nije ništa promijenilo, ali u njemu se zbilo veliko otajstvo: njegova duša se pod utjecajem sv. Reda potpuno preobrazila. Njegovo svećeništvo ga uzdiglo iznad andjela, do samoga Boga. Odsada će duše dolaziti tom mladom svećeniku, da mu povjeravaju svoje tajne i svoje boli! O nemojte u njemu gledati samo čovjeka. Nemojte reći: što ću se ja njemu ispovijedati, kad je i on čovjek kao i mi. On u svojim rukama ima ono što vi nemate: on ima Božju moć. Ako oprašta, opřašta ne zato što je čovjek, nego zato, što je on drugi Krist i što govori u Božje ime. On za vrijeme Sv. Mise veli:"Ovo je tijelo moje", kao da je on sam Bog koji govori, i na njegovu riječ Isus Krist silazi na oltar. On grešniku u ispovijedaonici veli: "Ja te odrješujem od grijeha tvojih", kao da je on sam Bog koji govori, a na njegovu riječ Bog udjeljuje grešniku oproštenje.

Pripovijeda se, da je na početku Prvog svjetskog rata (za vrijeme povlačenja sa Marne) jedan vojni svećenik l'Abbé Dubreuil na bojnom polju bio nagnut nad nekim siromašnim i ranjenim vojnikom, da ga ispovijedi. Ali dok mu je on davao odriješenje, neprijateljska kugla naidje i probije mu ruku, koju bijaše digao za odriješenje. S riječima odriješenja padnu na umirućega i kaplje svećenikove krvi.

Ovaj dogadjaj nam slikovito prikazuje što se zbiva svaki put kod ispovijedi. Uvijek kad svećenik diže ruku i izgovara riječi odriješenja, na otajstveni način kaplje krv, a ta krv jest krv Boga-Čovjeka, koja pere duše, to je krv s Kalvarije. Odriješenje nam primjenjuje zasluge Kristove krvi.

Oh! Kako je veliko svećeništvo! Kako je lijepo svećeništvo! Ali kako je velika i sveta stvar i sama Ispovijed! Ona je nužni uvjet oproštenja, što nam ga Bog daje preko svećenika.

Ispovijedajte se uvijek dobro, a dok se ispovijedate, ne gledajte u svećeniku čovjeka, nego gledajte u njemu Boga, gledajte Isusa Krista. Ispovijedajte se svećeniku kako bi se ispovijedali samome Bogu, pa ćete uvijek pristupati svećeniku s poštovanjem, ponizno i iskreno - kako Bog od vas i traži!

II.

ISPOVIJED JE LAKA

U prošlom smo predavanju vidjeli, kako je ispovijed potrebna. Naš Gospodin Isus Krist je htio, da ona bude obvezatno sredstvo oproštenja.

Sada nadodajemo: ispovijed je laka.

Da vam pokažem, kako je ispovijed laka, reći ću vam: kada i kome se moramo ispovijedati. Usput ću vam od-

govoriti na neke prigovore, što se ponajčešće stavljaju protiv ispovijedi.

1. Kada se moramo ispovjediti?

Crkva, kao tumač misli i volje Božje, stavila nam je za tešku dužnost, da se moramo svake godine najmanje jedamput ispovjediti. To je ona odredila još na Četvrtom lateranskom Saboru, 1215. godine. Najnoviji Crkveni Zakonik postavlja to pravilo i u 9o6. kanonu veli:"Svaki vjernik, koji je došao u dob razuma, dužan je najmanje jedamput na godinu vjerno ispovjediti svoje grijehe." - Ali to je onaj minimum, što obvezuje pod smrtni grijeh. Pravo pravilo glasi: "Treba se ispovjediti uvijek kad osjećamo potrebu." Liječniku idemo uvijek kad smo bolesni. A isto tako svećeniku, koji je liječnik duša, moramo ići uvijek kad nam je duša uslijed grijeha bolesna.

Kad je sv. Toma Akvinski ležao na smrtnoj postelji, onda su se njegova braća oko njega okupila. Jedan od braće ga upitao: "Oče, reci nam, što te je najviše čudilo na zemlji?" On je odgovorio:"Ono, što ja nikada nisam mogao shvatiti, jest, da ima ljudi, koji se usudjuju zaspati sa smrtnim grijehom na duši."

Smrtni grijeh je tako veliko zlo, da onaj koji ga na svoju nesreću učini, mora ići za tim, da mu ga Bog što prije oprosti, tj. mora se što prije za nj savršeno pokajati, a onda ga što prije ispovjediti.

Što se tiče osoba, koje kršćanski osjećaju i žive i koje dobrog Boga teško ne vrijedjaju, njima je korisno da se često ispovijedaju, jer na taj način u sebi povećavaju milost Božju i postaju kreposnije.

2. Kome se moramo ispovjediti?

a) A kome se moramo ispovjediti? Odgovor glasi: svećeniku.

Ima ljudi, koji kažu: "Ja se ispovijedam Bogu." Oni, koji tako govore ne žele se ispovjediti ni Bogu ni svećeniku. U stvari, oni se ne ispovijedaju nikome.

Što se tiče nas, mi znademo, da je Isus dao svojim apostolima i njihovim nasljednicima božansku vlast opraštanja grijeha i da od svećenika moramo tražiti oproštenje.

Čiitao sam kako je pisao Maurice Barrès objavio u novinama pismo pukovnika Driant-a, u kojemu piše, da je kugla ubila jednog časnika, koji se nalazio u rovu blizu njega, i da je on nad njim izgovorio riječi odriješenja: "Ego te absolvo a peccatis tuis" - "Ja te odriješujem od grijeha tvojih". Dobri pukovnik Driant nije znao, da Sakramenat ispovijedi nije kao Sakramenat krštenja, kojega u slučaju potrebe može svatko podijeliti, i da prema tome njegovo odriješenje nije vrijedilo. Samo svećenik može odriješiti od grijeha.

b) Istina, Crkva nam ne zapovijeda, da se moramo kod ovoga ili onoga svećenika ispovjediti. Ona nam daje na volju - da se ispovjedimo kod svećenika, kojega sami izaberemo. - Drugim riječima, Crkva, da nam ispovijed učini što je moguće lakšom, ne obvezuje da se moramo ispovjediti kod župnika ili njegova pomoćnika. Svatko se može ispovjediti u svojoj župi ili izvan svoje župe. Svatko može izabrati ispovjednika po volji. Ova okolnost svakako olakšaw ispovijed.

c) Osim toga, ima još jedna druga okolnost, koja olakšava ispovijed. To je znanje, da je svaki svećenik obvezan na držanje ispovjedne tajne.

Bez izričite dozvole penitenta (pokornika) svećenik ne može i ne smije očitovati grijehe, što mu ih netko kaže na ispovijedi: ni dok je penitent živ ni kad umre; ni u privatnom razgovoru ni na sudu; ni da spasi druge ni da spasi sebe. On ni sa samim penitentom ne smije o tome govoriti izvan ispovijedaonice.

Kad bi koji svećenik prekršio zakon ispovjedne tajne, on bi teško sagriješio, njemu bi vlast oprštanja grijeha bila oduzeta i on bi potpao pod teške crkvene (kanonske) kazne.

Povijest bilježi imena velikog broja svećenika, koji su mnogo trpjeli zbog čuvanja ispovjedne tajne.

Ispovjedna tajna imala je i svoje mučenike. Najglasovitiji je sv. Ivan Nepomuk, koji je živio u 14. vijeku u Pragu. On bijaše caričin ispovjednik. Jedne večeri, dok je išao ulicom, opazi ga sa prozora svoje palače car Venceslav. Pozove ga u svoju sobu i stane od njega tražiti, da mu kaže, što mu je carica ispovjedala. Svetac nije htio da kaže. Car odluči, da ga baci za to u rijeku. Svetac radije prihvati i to, nego da oda ispovjedn tajnu. Po naredbi carevoj, uistinu, svezali su mu ruke i noge i bacili ga u rijeku. On je umro kao mučenik i žrtva ispovjedne tajne, žrtva svoje svećeničke dužnosti. Bilo je to 16. svibnja 1383. godine.

d) Ima osoba, koje ne dolaze na ispovjed, jer se boje,: "Što će svećenik misliti o meni, kad čuje moje grijehe? Što će mi reći?"

A ja im odgovaram: Makar vaši grijesi bili ne znam kako brojni i teški, svećenik će o vama misliti jako dobro, kad vidi vašu poniznost, iskrenost i volju da se pomirite s Bogom.

Kad se u obitelji nadje koje dijete slabunjavo i bolesno, zar majka baš prema njemu ne pokazuje najviše nježne pažnje i brige? Zar ona ne goji baš prema njemu najveći osjećaj ljubavi zato, što je ono bolesno?

Svećenik je otac, što kažem, majka duša. On ima veću samilost i pažnju prema onima, koji se nalaze u te-

žem duševnom stanju.

O sv. Franji Saleškom zabilježeno je i ovo: Jednoga dana imao je ispovijedati nekog velikog grešnika. Svetac mu najprije čestita na njegovoj odluci, pripravnosti i raspoloženju. "To vi govorite, nadoda grešnik, da me utješite, ali zar vi možete u svojoj duši cijeniti jednog tako velikog grešnika?" - Svetac odgovori:"Ja bih bio pravi farizej kad bi vas ja iza odriješenja više smatrao grešnikom. Iza odriješenja vi ćete biti bjelji od snijega. Jer dok gledam ljubav i povjerenje, koje vam je Bog dao prema meni, ja vas smatram svojim sinom, u čijem srcu Isus Krist hoće da se preko moje službe formira i nastani. Bog vidi, kako ja ljubim vaše srce, koje sada doista ljubi Boga."

Filozof Klemens Brentano bio je izdao Krista. Lutao je od jedne krive nauke do druge. Na kraju nije više mogao izdržati.

Jedne večeri klekao je pred mladu djevojku, književnicu Luise Hänsel. Počeo je ispovijedati grijehe.

Djevojka ga je prekinula:

- Sramota! Vi katolik ispovijedate se meni, protestantskoj djevojci. A imate toliko svećenika, koji imaju vlast opraštati grijehe! -

Kao ofuren ustao je i bez riječi pošao u crkvu svete Hedvige. U ispovjedaonici je sjedio župnik Tauber.

Filozof je klekao i ispovjedio se. Župnik je ustao, izišao iz ispovijedaonice, podigao rasplakanog filozofa, zagrlio ga, kao što je učinio onaj otac rasipnog sina iz Evandjelja kad mu se sin povratio, i tada mu je dao odriješenje od grijeha. S kakvom se tek neizmjernom ljubavlju sagiba Nebeski Otac, da primi raskajanu dušu u svoj zagrljaj!

Zaključak.

Oh! Ne bojte se svećenika! On je učenik dobrog Boga, on je svećenik onog Isusa, koji je oprostio Mariji Magdaleni, skrušenom razbojniku i koji je u času Judine izdaje rekao Judi: "Prijatelju!" Svećenik će uvijek imati sućuti prema vama! Ne bojte se ni toga, što će svećenik misliti o vama ili što će vam reći. On će vam reći oproštenja, utjehe i ohrabrenja.

Veća je radost u nebu, rekao je božanski Učitelj, a isto tako i u svećeničkom srcu, radi obraćenja jednog grešnika, nego radi devedeset i devet pravednika!

Ispovijed je vrlo laka. Bog nam ju je dao, da budemo sigurni u njegovo oproštenje. Znajte se njome služiti, pa se ispovijedajte uvijek dobro očitujući iskreno i skrušeno svoje grijehe.

III.

ODGOVORI NA NEKE PRIGOVORE

Glasoviti duhovni pisac P. Faber u jednom poglavlju svojih duhovnih konferencija na pitanje "zašto su tolike naše ispovijedi donijele tako malo koristi?"veli: "Odgovor je kratak, ali potpun. Nismo imali pred očima Boga, jednostavno Boga, samo Boga i uvijek Boga."

Ovaj odgovor doziva nam u pamet osnovnu istinu? da se netko dobro ispovjedi, mora na ispovijed gledati kao na Sakramenat, tj. kao na sredstvo kojim uspostavljamo vezu s Bogom i ispovijed obavljati s poštovanjem, ozbiljno i brižno. Drugim riječima: mora dobro ispitati svoju savjest, iskreno se pokajati za svoje grijehe i ozbiljno obećati popravak; za vrijeme ispovijedi mora ponizno, pravo, potpuno i jasno očitovati vrstu, broj i otežavajuće okolnosti smrtnih grijeha, a nakon ispovijedi lijepo izvršiti pokoru.

Jedna umiruća osoba rekla je svećeniku, koji se našao kod nje u njezinim posljednjim časovima: "Oče, ja se ne bojim suda Božjega. Ja sam uvijek svaku svoju ispovijed obavljala tako kao da će mi ona biti posljednja u životu."

U ovim riječima nalazi se divan primjer i pouka za svakoga od nas!

I.

Ali, da! Ima ljudi, koji kažu: "Što? Ja da se ispovjedim? Ne treba vam o tome ni govoriti!"

Ove možemo upitati: zašto se vi ne biste ispovjedili? Ispovijedate se odvjetniku i povjeravate mu tajne stvari u vezi vaše parnice; ispovijedate se liječniku i povjeravate mu tajne stvari o vašem zdravlju. A zašto se ne biste ispovjedili i svećeniku i povjerili mu stanje i zdravlje svoje duše? Zar ne znate, da je to i teška obveza: Naš Gospodin je naredio Apostolima i svećenicima, njihovim nasljednicima, da opraštaju grijehe i odredio, da priznavanje (ispovijedanje) grijeha bude bitni i nužno potrebni uvjet za njihovo oproštenje.

II.

Ima drugih, koji kažu: "Ali zašto b[illegible]povijedao? Ja nisam nikoga ubio, nisam nikome ništa ukrao. Ja nemam što ispovjediti!"

Ovima drugima možemo odgovoriti: Vi ne govorite ozbiljno. Ako niste ubili ni ukrali, ipak nije istina da nemate što ispovjediti. Osim ubistva i kradje ima još i drugih grijeha.

Dobro promislite: Da li se molite Bogu? Da li ga psujete? Da li redovito idete na Misu? Da li nastojite što bolje upoznati istine svoje vjere? Da li ste se stidjeli svoju

vjeru pred drugima priznati? Da li ste izvršili svoju uskrsnu dužnost? Da li ste pristojni u razgovoru? Da li čitate što je zabranjeno? Da li dajete drugome slab primjer? Da li ste koga uvrijedili? Da li vodite računa o odgoju svoje djece? Da li ih šaljete na vjeronauk? Jeste li krivi, da vaši roditelji suze prolijevaju? Da li izvršavate točno svoje bračne dužnosti, napose vjernost i ljubav? Da li živite kao da Boga nema? Da li živite kao da niste uopće kršteni, itd.

Zar zbilja nakon ovih i nakon mnogo drugih pitanja, što bi se mogla postaviti, još uvijek odgovarate: "Ja nemam što ispovjediti!"?

Vjerujte - možemo odgovoriti svima koji kažu, da nemaju što ispovjediti, - i vi ste griješili. I vama je potrebno od Boga oproštenje, dakle, potrebna vam je i ispovijed.

III.

Ima opet nekih koji kažu: "Budite vi mirni, ja ću se ispovjediti na smrti!" Ovima možemo odgovoriti: "Vi ostavljate ispovijed prije smrti, ali što će biti od vas, ako Bog odredi smrt prije ispovijedi?

Da li ste sigurni, da ne ćete umrijeti prije nego se ispovijedite? Tko može biti siguran i za ono što će se sutra dogoditi? Zar nema i nenadanih slučajeva smrti? A onda, zar nije

nerazborito i ludo ostavljati svoje obraćenje za konac svog života? Pretpostavivši, da će vam Bog i dati vremena za obraćenje, vjerujete li, da ćete biti sposobni učiniti dobru ispovijed kad budete od visoke temperature izmučeni i od bolesti iscrpljeni? Ne shvaćajte tako ležerno, na laku ruku, najvažniji posao svoje duše! Ispovjedite se! Ispovijedite se, i što prije!

Ima takodjer nekih, koji kažu:

"Ali, ja nemam naviku, običaj da se ispovjedim. Ima dugo vremena da se nisam ispovjedio. Ja ne znam ni kako bih se ispovjedio. A onda opet, što bi drugi rekli o meni?"

I za ove postoji odgovor: Ne bojte se! Svećenik će vam pomoći, da se ispovjedite, a kad se ispovjedite, mislit ćete, kao što su i toliki drugi mislili prije vas: "Ah, da sam znao, da se je tako lako ispovjediti, ja bih se i prije ispovjedio."

A ako vas od ispovijedi odvraća prigovor "što će drugi reći o meni?" znajte, da ne morate drugima kazivati, da ste se ispovjedili, pa im nemojte ni kazivati, a svećenik isto tako ne će poći, da drugima priča o vašoj ispovijedi. A ako bi (slučajno) vaši susjedi i doznali, pa što za to? Budite odvažni i ponosni, što izvršujete svoju dužnost i onda kad je drugi možda ne izvršuju.

Čujte, što sam čitao na jednom mjestu ovoj stvari!

Svećenik pitao čovjeka: "Zašto ti ne bi pošao na ispovijed?"Čovjek, koji se "zapustio" i vjerojatno više od 2o godina nije bio na ispovijedi, odgovori: "Evo, ja bih pošao. A svijet će upirati prstom u mene!" "Čo - vječe, odgovori svećenik, već 2o godina upiru prstom u tebe i govore,da ne valjaš! Neka jednom pokažu i obratno: da valjaš!"

Pogodilo je. Ispovijedio se. Otada je redovito svakog mjeseca na ispovijedi i Pričesti.

V.

"Ali - vele neki - ja sam počinio strašno velike grijehe?"

Što da ovima odgovorimo? - Evo što:

Bili vaši grijesi i stoput veći, još nije kasno da ih ispovjedite i da od njih dobijete oproštenje. Milosrdje Božje mnogo je veće nego naša bijeda. Bog nas ljubi ... sigurno ljubi. Isus je umro na križu za naše grijehe. On je rekao, a to čitamo u Evandjelju sv. Ivana: "Ne ću odbiti nikoga, koji dolazi k meni. " (Iv. 6,37).

Sv. Terezija od Maloga Isusa, koja se bila potpuno predala i povjerila Božjoj dobroti, napisala je i ovo: "Oh, ja osjećam, da ne bih izgubila ništa od svog pouzdanja ni onda kad

bih na savjesti imala i sva zločin - stva, koja se mogu počiniti; ja bih pošla srcem punim tuge i pokajanja i bacila bih se u ruke svog Spasitelja: Ja znam, da on ljubi rasipnog sina, ja sam čula njegove riječi, koje je On upravio sv. Magdaleni, ženi preljubnici i ženi Samaritanki. Ne, mene nitko ne može prestrašiti, jer ja znam, koliko me on ljubi i koliko je milosrdan prema meni. Ja znam, da bi sva sila tih uvreda u tren oka isčezla kao što isčezava kaplja vode kad ju bacimo na žarki oganj."

Neka ovakovi budu i naši osjeća - ji! Neka ovakovo bude i naše pouzdanje, pa se uvijek ispovijedajmo is - kreno i ponizno. Bog će nam oprostiti. Bog je milosrdan. On ne će smrti grešnika, nego hoće da se grešnik obrati, popravi i živi.

Ne budimo kao oni koji uzdišu: "Ah, da se nije ispovijedati?!"Nego budimo zahvalni Bogu, što je ustanovio ispovijed. "Gospodine, hvala ti, što se smijemo i možemo ispovijedati!" "Gospodine, tvoja ljubav, tvoje milosrdje i tvoje oproštenje dolazi do izražaja baš u ispovijedi! "

"Gospodine, mi ćemo se rado is - povijedati!

IV.

BLAGOTVORNI UČINCI ISPOVIJEDI

Govoreći o ispovijedi, rekli smo, da je ona potrebna i laka. Danas ćemo vidjeti, kako je ona i dobra. U tu svrhu iznijet ćemo blagotvorne učinke ispovijedi, a to će biti i najbolji odgovor onima koji kažu: "Ah, što će ti ispovijed?"

Ispovijed nam daje Božje oproštenje i dragocjene milosti da pobijedimo zlo i živimo kreposno.

1. Ispovijed nam daje Božje oproštenje,

Prvi i glavni učinak ispovijedi jest, da nam daje Božje oproštenje. Da li ste ikada mislili na to, koliko vrijedi Božje oproštenje? Da li shvaćate, što znači ta riječ? Božje oproštenje! To je bez sumnje oproštenje grijeha, ali i pomilovanje od smrti, u kojoj se nalazi duša, koja je po grijehu odijeljena od Boga, koji je naš život i na9 še sve.

Božje oproštenje! To je oslobodjenje od vječnog pakla, što ga zaslužu - je i samo jedan smrtni grijeh. Božje oproštenje! To je i još nešto mnogo više: to je ponovno vraćanje sviju duhovnih dobara, sviju zasluga, što smo ih po grijehu izgubili. Božje oproštenje! To je zdravlje, dostojanstvo, ljepota, što se ponovno daje duši; to je milost

Božja, koja se ponovno vraća u našu dušu, to je sam Bog, koji ponovno stanuje u nama. Božje oproštenje! To je mir, veselje, što se povraća duši; to je bratstvo s andjelima, prijateljstvo s Presv. Djevicom Marijom i sa Svecima.

Kad je Isus, viseći na križu, čuo molitvu skrušenog razbojnika: "Isuse, sjeti se mene, kad dodješ u kraljevstvo svoje!", Isus mu je oprostio ovim riječima: "Danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk. 23,43). - Božje oproštenje! To je jedinstvo s Bogom, to je nebo.

I to Božje oproštenje nama se tako lako i uvijek, kad hoćemo, daje u ispovijedi.

Da Bog nije ustanovio Sakramenat ispovijedi, nikada ne bismo bili sigurni, da nam je on oprostio. A to bi za nas bila još i u ovom životu silno velika muka.

"Nekada" - piše pisac Rettè u svojoj knjizi DU DIABLE À DIEU ("Od djavla k Bogu") - "me je obuzimao strah na pomisao da idem k ispovjedniku ... Ali, kad bih se ispovjedio, poskakivao sam od veselja idući ulicom! Sam sam sebi govorio: Meni je oprošteno! Meni je oprošteno! Koja sreća. Stotinu Alleluja pjevalo mi u srcu i činilo mi se da sam se pomladio na lo godina!"

Izobražene i dobro odgojene duše, koje ne pripadaju Kat. Crkvi i nemaju na

raspolaganje Sakramenat ispovijedi, žale što se ne mogu ispovjediti:"Ja plačem, pisao je Littrè pred konac svog života, ja plačem zato što sam griješio i što ne znam, kod koga bih pitao oproštenje." -Protestantkinja, gdja Staël je pisala: "Ja ne znam što bih dala da mogu kleknuti u katoličku ispovijedaonicu!" - Drugi protestant Ernest Naville je pisao: "Tko nije bacio zavidne poglede prema sudištu pokore? Tko u gorčini grišnje savjesti, u nesigurnosti Božjeg oproštenja nije želio, da čuje riječ s usana, koje mu Kristovom moću govore: "Idi u miru ! Oprošteni su ti grijesi!"

2. Ispovijed nam daje dragocjene milosti, da nadvladamo zlo i živimo kreposno.

Kad nam ispovijed ne bi davala ništa drugo nego Božje oproštenje,ona bi već i po tome bila vrlo korisna. Ali ona nam daje i drugih dobara, što su od koristi ne samo grešnicima nego i pravednicima.

a) Već time što nas ispovijed obvezuje da ispitivamo svoje pogreške, prisiljava nas, da upoznajemo svoju dušu, da vodimo računa o svom životu i čuva nas da ne padamo u nepromiš - ljenost i da ne dočekamo čas smrti bez ičega što smo za Boga, za svoj moralni napredak i za vječnost učinili. "Upoznaj samoga sebe", bijaše mudra izreka starih. Upoznavanje samoga sebe kršćaninu je zajamčeno preko sv. is-

povijedi.

b) Ispovijed nas nadalje čini poniznima. Oholost je veliki neprijatelj naše duše i zapreka Božjem kraljevstvu u nama. Lijek protiv oholosti jest poniznost, koja osigurava duši Božju naklonost, jer se "Bog protivi oholima, a poniznima daje svoju milost. "A baš ispovijed nas utvrdjuje u poniznosti.

O tome nam govori i ova kratka, ali lijepa crtica:

U jednoj, dosta kršćanskoj župi, neki čestiti vinogradar išao na ve - černjicu. Neki njegov prijatelj, sa vrata svoje kuće, pozove ga, da se svrati i popije čašu vina. "Hoću, od - govori, ali uz uvjet, da to ne bude dugo, jer idem na večernjicu,a onda ću se ispovjediti." "Ti ćeš se ispovjediti?! Pa ti si velik za ispovijed!"

"To je istina, odgovori vinogradar, da sam velik, ali ja ću kleknuti." Bio je to lijepi odgovor.

Ispovijed nas čini poniznima! A Božanski Spasitelj je rekao, da će svaki, koji se ponizi kao dijete,biti velik u kraljevstvu nebeskom.

c) Dušama, koje nemaju teškoga grijeha, ispovijed povećaje milost posvetnu , tj. čini ih još povezanijima s Bogom, još vrhunaravno ljepšima, a svima daje djelujuće milosti, tj. posebne pomoći, da odole napastima, da napreduju u krepostima i da u sebi usavrše Isusov duh.

Silvio Pellico je napisao ovu divnu izreku: "Kršćanstvo nije ništa drugo nego vječni polet za usavršavanjem duše. "Taj polet kršćanin nalazi u svetim Sakramentima.

Ispovijed u Crkvi katoličkoj jest jedan od glavnih izvora moralnog uzdignuća. Ona uči dijete, da ispravlja svoje pogreške i da se čuva od grijeha. Ona pomaže mladosti, da ostane na pravom putu u času napasti. Ona podiže ljude, koji su pali. Koliko ljudi misli:"Ja kolebam izmedju grijeha i kreposti; ja sam prigušen od slabosti i bijede, a želio bih biti dobar; želio bih imati živu vjeru, a ne mogu. Nemam snage ni pomoći da se dignem."

Dragi moj brate! Ne zaboravi, da tvoja slabost ima na raspolaganje samu Božju snagu: milost, ali ta se milost daje samo preko od Boga odredjenih sredstava: molitve, ispovijedi i Pričesti. U to su se uvjerile mnoge duše. Neki mladić, koji bijaše duboko pao, pa se opet preko ispovijedi digao, govorio je:"Meni ne treba drugi dokaz da vjerujem u božansku moć ispovijedi nego moje iskustvo. Nikada po mojim odlukama ja ne bih mogao biti čist. Ja sam to postao preko ispovijedi i Pričesti."

Jednoga dana glasoviti župnik sv. Ivan Arški opazi, da u njegovu sakristiju ulazi jedan "svjetski čovjek". S poštovanjem se približi, a Sluga Božji mu odmah pokaza klupicu, na koju su obično klicali njegovi pokornici.

"Gospodine župniče", brzo odgovori čovjek s lijepim manirima," ja nisam došao da se ispovjedim, nego sam došao da s vama nešto raspravim."

"Moj dragi prijatelju", odgovori sv. Župnik," niste pogodili. Ja ne znam raspravljati, nego, ako vam treba kakova utjeha, tu kleknite. Mnogi su i prije vas tu klečali, pa se nisu pokajali.

"Ali, Gospodine župniče, već sam imao čast da vam rečem, kako nisam došao da se ispovjedim, a to zbog važnog razloga: jer ja ne vjerujem. Ne vjerujem u ispovijed kao ni u ostalo."

"Vi ne vjerujete? Ah, kako vas žalim. Samo tu kleknite. Ispovjedite se, i kad se ispovjedite, vjerovat ćete kao i ja."

"Ali, gospodine župniče, to je smiješno, što me svjetujete!"

"Ma, Bože moj, kažem vam, kleknite."

Na ponovno nagovaranje i blagu riječ živog Sveca čovjek je kleknuo - iako gotovo na silu. Prekrstio se,što inače nije odavno to učinio, i počeo kazivati svoje grijehe. Digao se ne samo utješen nego i kao savršeni vjernik.

Ispovijed daje vjeru; ispovijed jača dušu; ispovijed vodi do najveće - kreposti.

Zašto je sv. Ljudevit bio tako ponizan i čist? -Zato, što se je ispovijedao svake sedmice. Zašto je život sv. Karla Boromejskog, sv. Franje Salešk̆og, sv. Vinka Paulskog bio tako lijep i plodonosan? -Zato, što su se ti veliki Sveci ispovijedali svaki dan, zato što su puno cijenili vrijednost milosti i snagu, koju daje ispovjedno odriješenje.

3. Odgovor na jedan prigovor.

Postoji i jedan prigovor, koji inače često čujemo: "Ima kršćana, koji se ispovijedaju, a ipak nisu ništa bolji od drugih."

Kako da na ovaj prigovor odgovorimo? -Evo kako:

a) Doista, može biti kršćana, koji se ispovijedaju, a ipak nisu bolji od drugih; a da li to što govori protiv ispovijedi? - Ne. To je samo dokaz, da se ti kršćani ne ispovijedaju dobro.

Bilo sjeme ne znam kako dobro, ako se ono baci u slabo pripravljenu zemlju, ne će donijeti ploda. Najzdravija i dobro spremljena hrana neke ljude hrani i jača, a drugi od nje stradaju. Ispovijed nije neki fatalni lijek, nego ona traži sudjelovanje naše volje, traži pokajanje, čvrstu odluku i samosvladavanje, da se dodje do pobjede nad samim sobom i da se postane bolji, i ona - samo uz ove uvjete i uz ovu cijenu - proizvodi svoje učinke.

b) Osim toga, ima kršćana koji se ispovijedaju, a ipak nisu bolji, ali oni bi bili još gori, da se ne ispovijedaju, da ne vjeruju i da ne vrše kršćanske dužnosti. Onaj, koji se ispovijeda, a ipak upada u pogreške, imao bi iste i još veće pogreške, kad se ne bi ispovijedao.

Kažu, da su nekom starom, inače vrlo pobožnom generalu prigovarali, što je naprasit i što se često ljuti: "Kako to da vi, koji se često ispovijedate i pričešćujete, upadate u takove pogreške?" Stari general je odgovorio: "A kakav bih ja bio kad se ne bih ispovijedao ni pričešćivao? Onda bih ja bio i stoput gori."

Tako je on odgovorio, i s pravom. Očita je činjenica, da je čistiji onaj koji se brižno i često pere, nego onaj koji se nikako ne pere. Isto tako, bolji je onaj koji se dobro i često ispovijeda, nego onaj koji se nikako ne ispovijeda, jer koji se često i dobro ispovijeda postaje iz dana u dan bolji.

Zaključak.

Na kraju dodajmo još i ovo: Iza dobrog života ispovijed nam osigurava dobru smrt. Ona čini, da pravednici umiru u miru Božjemu, a grešnike čuva od očaja, jer po ispovijedi postaju sigurni, da im je grijehe Bog oprostio. Jednima i drugima pokazuje nebo otvoreno, nad glavama njihovim gdje ih će-

ka neizmjerna ljubav. Ispovijed daje neizrecivi mir onima koji umiru.

Sve u svemu: Ispovijed nas oslobadja od grijeha, a vodi kreposti; ona nas čuva od zla i od pakla, a vodi Bogu. Njezini su učinci blagotvorni.

I.

POSLEDNJA POMAST

Ima jedan čas u našemu životu kad ćemo, više nego ikada, trebati vrhunaravne pomoći, utjehe i snage: to je čas smrti.

I za taj zadnji i odlični čas Isus se je pobrinuo svojom milošću ustanovivši sakramenat Posljednje Pomasti. Taj Sakramenat briše sa duše sve ostatke grijeha, budi u duši nadu, ublažuje tjelesne boli, čini da se one strpljivo podnose i olakšava prelaz iz ovoga života u vječni. I evo, govorit ću vam o sakramentu Posljednje Pomasti.

1. Ustanova

Posljednja Pomast, ili, kako obično kažemo, Sv. Ulje jest Sakramenat kojim se mažu različiti dijelovi bolesnikova tijela, uz izgovaranje odredjenih molitava, za tjelesno i duševno olakšanje samog bolesnika.

Ne znamo točno kad je Isus ustanovio ovaj Sakramenat. Mnogi misle, da ga je Isus ustanovio onda kad je Apostolima naredio, da idu Palestinom i

da ozdravljuju bolesnike, jer nam Evandjelje govori o tome, kako su Apostoli "mazali uljem mnoge bolesnike i liječili ih" (Mk. 6,13). Medjutim, za nas nije važno znati, kad je Isus ustanovio Posljednju Pomast. Glavno je, da se u Sv. Pismu Novoga Zavjeta govori vrlo jasno o ovom Sakramentu, i kako su ga prvi kršćani primali.

Najznačajnije je o toj stvari ono što apostol sv. Jakov veli u svojoj Poslanici: "Boluje li tko medju vama? Neka dozove svećenike crkvene, i neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje. I molitva vjere spasit će bolesnika, i podignut će ga Gospodin; i ako je učinio grijehe, oprostit će mu se" (Jak. 5,14-15).

U ovim riječima sv. Jakova nalazimo sve elemente, što sačinjavaju pravi Sakramenat, tj. nalazimo: primaoca, djelitelja, tvar, oblik i učinke,

2. Sačinjavajući elementi.

a) Najprije u riječima sv. Jakova nalazimo "primaoca" Posljednje Pomasti.-On veli: "Boluje li tko medju vama?..."

Odatle je jasno, da je ovaj Sakramenat ustanovljen za bolesnike, ali ne za bolesnike, koji boluju od obične i lagane bolesti, nego za bolesnike, koji boluju od teške i opasne bolesti, kako to još bolje slijedi iz grčkog teksta Jakovljeve Poslanice.

Stoga se sakramenat Posljednje Pomasti može podijeliti samo onoj osobi, koja je krštena, i koja ima ili koja je za neko vrijeme imala upotrebu razuma, odnosno, koja je mogla sagriješiti i nalazi se teško bolesna.

Dosljedno tome, sakramenat Posljednje Pomasti ne može se dati onima, koji nisu kršteni, niti krštenoj djeci, koja nisu došla do upotrebe razuma, niti onima koji su ludi od rodjenja, jer oni koji nikada nisu imali upotrebu razuma nisu mogli ni sagriješiti. Suviše, ovaj Sakramenat se ne može dati onome tko je zdrav, premda se zna, da brzo ima umrijeti, na pr. onima koji su osudjeni na smrt -ili vojnicima, koji idu u rat i sl., jer ovi, premda se nalaze u smrtnoj pogibelji, ipak nisu bolesni.

Ipak se može dati onima koji se nalaze u smrtnoj pogibelji zbog staračke iscrpljenosti (Kan. 940).

Posljednja Pomast je ustanovljena samo za bolesnike, čiji je život u smrtnoj pogibelji. Ako onome, koji je primi, pogibelj smrti miñe, pa se opet povrati bilo zbog iste ili druge bolesti, može mu se i mora opet iznova dati.

b) U riječima sv. Jakova označen je takodjer i djelitelj Posljednje Pomasti. "Boluje li tko medju vama? Neka dozove svećenike crkvene."

Samo svećenici mogu podijeliti

ovaj Sakramenat, ali ne samo da mogu, nego im je to i dužnost. Ako bi jedan župnik, na pr., bio pozvan od bolesnika, da mu podijeli Posljednju Pomast (Sv. Ulje), a on, ili iz straha, da se ne zarazi od bolesti, ili iz lijenosti, ili zbog kojeg drugog razloga ne bi htio da to učini, teško bi sagriješio.

Ali redovito nije krivnja na župniku, ako netko na vrijeme ne primi Posljednju Pomast, jer župnik mora to učiniti, pa ne znam od koje bolesti bolesnik bolovao, nego je redovito krivnja na onima, koji na vrijeme ne će da obavijeste i zovnu župnika.

Velim "župnika", a ne običnog svećenika, jer -osim u slučaju nužde- redoviti djelitelj Posljednje Pomasti jest župnik, a drugi svećenik utoliko ukoliko ga župnik ili Biskup za to ovlasti.

c) U navedenim riječima sv. Jakova označena je i tvar Posljednje Pomasti:" ... mažući ga uljem u ime Gospodnje".

Tvar Posljednje Pomasti jest ulje, koje biskup na Veliki Četvrtak blagoslovi. I kad se svećenik nadje kod kreveta bolesnikova, zamoči palac u sv. ulje i zatim u obliku križa bolesnika na očima, ušima, usnama, nosnicama, rukama i nogama, prateći svako pomazanje odgovarajućom molitvom, kojom moli od Boga oproštenje onih grijeha, koje je bolesnik možda počinio pomazanim sjetilima.

Ako svećenik predvidja da ne će biti vremena da pomaže sva spomenuta sjetila, jer bolesniku prijeti smrt, tada on pomaže samo na čelu, izgova - rajući molitvu, da mu Bog oprosti sve grijehe:"Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrdjem oprostio ti Gospodin štogod si sagriješio."

d) I baš ova molitva, odnosno molitve, što prate mazanje sjetila, sačinjavaju formu (oblik) sakramenta Posljednje Pomasti:"I molitva vjere spasit će bolesnika."

Tako na pr. kod mazanja očiju svećenik govori: "Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrdjem oprostio ti Gospodin ćtogod si sagri - ješio gledanjem. Amen."

Ove riječi, ponovljene kod mazanja različitih sjetila, sačinjavaju formu (oblik), koja se ne može bitno promijeniti, da sakramenat Posljednje Pomasti proizvede svoje učinke.

Zaključak

Ovo što sam rekao i što ću još reći o sakramentu Posljednje Pomasti ide za tim, da svi budete o njemu dobro poučeni. Sakramenat Posljednje pomasti može nekome biti i jedino sredstvo spasenja, na pr. bolesniku, koji je svijestan teškoga grijeha, a nije bilo s kojega razloga u stanju da se ispovjedi.

Svi moramo odbaciti predrasudu, da dolaskom svećenika u kuću boles -

nika dolazi i smrt u kuću. Umiru i oni, koji ne zovu svećenika. Pa ako, konačno, iza dolaska svećenikova pokuca i smrt na vrata, treba se tješiti, da je svećenik odagnao od boles - nika vječnu smrt i otvorio mu vrata u novi život.

Cijenimo sakramenat Posljednje Pomasti i molimo Boga, da ne umremo bez Njega.

II.

UČINCI POSLJEDNJE POMASTI

Apostol sv. Jakov u svojoj Poslanici označio je elemente koji sači - njavaju sakramenat Posljednje Pomasti, ali je takodjer označio i učinke, koje ovaj Sakramenat proizvodi.

I govorit ćemo najprije o tome, koje učinke proizvodi sakramenat Posljednje Pomasti, a zatim, kakovim raspoloženjem treba primiti ovaj Sakramenat.

Koje učinke proizvodi Posljednja Pomast?

Odgovor se nalazi u riječima sv. Jakova, koji o tome kaže ovo: "I molitva vjere spasit će bolesnika, i podignut će ga Gospodin; i ako je učinio grijehe, oprostit će mu se."

1. Znači: jedan od učinaka,koje proizvodi Posljednja Pomast, jest,da daje i tjelesno zdravlje bolesniku, koji ju prima.

Dakako, to je drugotni i podredjeni učinak, jer je glavna svrha Sakramenata, da daju zdravlje duše, a ne tijela. Ali ipak sigurno je, da su molitve, koje prate dijeljenje ovog Sakramenta, odredjene da od Boga isprose i tjelesno zdravlje - ako je to duši na korist. I često se puta događja, da se bolesnici, nakon što prime Posljednju Pomast, bolje osjećaju i da im se povrati prijašnje zdravlje.

Istina je i to, da se i nakon Posljednje Pomasti zdravlje uvijek ne povraća. A znate zašto? -Prije svega zato, što se redovito mnogi kasno utječu ovom vrhunaravnom lijeku i primaju ga tek onda kad su više mrtvi ne go živi, a tada bi trebalo čudo, da im se povrati zdravlje. U naravi Posljednje Pomasti nije da tvori čudo. - A onda zato, što sami bolesnici, koji ju primaju, stavljaju zapreku slabom vjerom i slabim raspoloženjem. Ali ako se ona na vrijeme primi s potrebnim raspoloženjem i pravom vjerom, opazit će se i ovaj njezin učinak: povraćanje zdravlja.

U svakom slučaju, ponavljam,tjelesno zdravlje jest drugotni i uvjetni učinak" dok prvotni i neminovni učinak uvijek, kad nije po srijedi zapreka, jest zdravlje duše pomoću posebnih milosti, odredjenih za to -da se bolesnici očuvaju od pogibelji u zadnjim časovima i da postignu svetu i dragocjenu smrt pred Bogom.

2. I baš prva duhovna blagodat, koju će nam pružiti Posljednja Pomast, jest, da će nam podignuti duh u tjeskobama strašnoga časa smrti i da će nas očuvati od pogibelji za spasenje duše, u koje bismo tada mogli upasti.

A tko bi mogao predočiti tjeskobe i pogibelji, koje će u zadnjim časovima prouzrokovati duši muku,tjeskobu i nemir?

Prva muka jest strah od smrti. Sve do tada smo umišljali, da je smrt još daleko, i nismo se nje ni bojali: ali kad ju budemo imali pred očima, kad se uvjerimo, da život prolazi i da se približuje zadnji čas, ukoliko budemo svijesni svoga stanja, vjerujte, da će naše srce obuzeti strašna i neopisiva muka.

Druga će muka biti sjećanje na tolike počinjene grijehe, koji će nam se tada pokazati bez ikakove privlačivosti, koju su u životu imali; bez izgovora, kojim ih sada nastojimo opravdati. I oni će nam se pokazati u svojoj veličini i grozoti, ispunjujući dušu strašnim razočaranjem, tugom, strahom, koji, ne daj Bože, može graničiti s nepouzdanjem.

Treću će muku zadavati pomisao na sud Božji, na kojemu se moramo naći,i bojazan, da bismo mogli biti osudjeni.

Napokon još jedna muka, ili bolje, velika pogibelj u zadnjim časovima dolazit će od djavla. Naime, djavao,zna-

jući da još ima malo vremena, zadnji će pokušaj učiniti, da zagospodari našom dušom stvarajući u njoj pravu baru osjećaja, čuvstava, zlih sklonosti, sumnja protiv vjere, misli nepouzdanja i očaja, htijući da ju upropasti.

A Posljednja Pomast je upravo uspješno sredstvo, kojim ćemo moći nadvladati tu najtežu kušnju. Ovaj Sakramenat ima moć, da ulije u dušu slatku utjehu; da umanji strah od smrti; da podigne slatku nadu u milosrdje Božje; da nam dade veliko pouzdanje i smirenost duha i da poveća u nama snagu, kako bismo odoljeli nasrtajma paklenog neprijatelja.

3. Treći učinak Posljednje Pomasti jest, da briše grijehe i ostatke, tj. posljedice grijeha.

I ovaj učinak je jasno izražen u riječima sv. Jakova: "i ako je bolesnik u grijesima, oprostit će mu se."

To ne znači, da Posljednja Pomast ima moć da neposredno oprašta smrtne grijehe, jer to može proizvesti samo sakramenat Ispovijedi. Nego to znači, da Posljednja Pomast ima moć, da neposredno oprosti sve male grijehe, a u pojedinom slučaju da oprosti i smrtne grijehe.

Ovu stvar moram bolje razjasniti.

Netko je, na pr., ispovijedajući se zaboravio kazati koji smrtni grijeh. To se u bolesti može vrlo lako dogoditi. I baš Posljednja Pomast ima moć, da ga oprosti.

Drugi je opet iznenada izgubio upotrebu sjetila, ali je sačuvao svijest, i ne može nikako da se ispovjedi: i u ovom slučaju Posljednja Pomast naknadjuje Ispovijed, ukoliko se dotični kaje za grijehe.

Dakle, Posljednja Pomast, makar da je Sakramenat živih, ustanovljena da poveća milost posvećujuću, ipak u pojedinim slučajevima može biti Sakramenat mrtvihm tj. može oprostiti grijehe i povratiti izgubljenu milost. Dakako, onaj koji se može ispovjediti, treba da se prije primanja Posljednje Pomasti ispovjedi; ali kad se netko ne bi mogao ispovjediti ili kad bi mu bez osobne krivnje ispovijed bila manjkava, naknadjuje ju Posljednja Pomast.

Još više: Ona diže, potpuno ili djelomično, ovisno o raspoloženju, i ostatke grijeha, a to su zle sklonosti, koje grijeh ostavlja na duši i iza kako bude oprošten; a nadasve - Posljednja Pomast diže, potpuno ili djelomično, vremenite kazne, koje od Boga za grijeh zaslužujemo i koje bismo svakako na drugome svijetu morali izvršiti.

Vidite li, kako velike i dragocjene učinke proizvodi sakramenat Posljednje Pomasti i kako je korisno i potrebno ga primiti!

III.

RASPOLOŽENJE POTREBNO ZA PRIMANJE POSLJEDNJE POMASTI

Da se postignu svi plodovi sakramenta Posljednje Pomasti, treba ga primiti sa odgovarajućim raspoloženjem.

1. Naime: Treba ga, prije svega, primiti s dušom u milosti, tj. bez grijeha.

Zatim je potrebno kod svakog Sakramenta, jer bez vjere ne možemo se približiti Bogu. Ali kod ovog Sakramenta vjera je nadasve potrebna, jer je to posljednji Sakramenat, kojega primamo i koji će odlučiti i dovršiti naše spasenje. Mnogi bolesnici nemaju toliku korist od ovog Sakramenta baš zato, što ga primaju sa slabom vjerom.

I napokon, treba ga primiti pobožno i sabrano, prateći što bolje obred ovog Sakramenta i molitve, koje svećenik moli, pobudjujući kod svakog mazanja Sv. Uljem čin pokajanja Sv. Uljem čin pokajanja za grijehe.

2. Posebno treba naglasiti jedan uvjet za dobro primanje Posljednje Pomasti, a taj je, da se ne smije čekati s primanjem do zadnjega časa, kad sjetila već izdaju, nego ga treba primiti odmah netom se pogibelj pojavi i dok smo još pri svijesti.

Općenito govoreći, u ovoj stvari vlada velika predrasuda. Naime, mnogi misle, da iza primanja Posljednje Pomasti treba odmah seliti sa ovoga svijeta. Zbog ove predrasude mnogi odugovlače sa primanjem ovog Sakramenta sve dotle dok ne nastupi agonija. Zbog ove predrasude i sami roditelji i prijatelji - koji se nalaze uz bolesnika - boje se na vrijeme govoriti o ovom Sakramentu ili ne će da zovu svećenika, koji bi ga podijelio. Na taj način mnogi umiru bez ovog Sakramenta ili ga prime, kad već nisu svijesni, s malom ili nikakvom korišću.

Krivo, uistinu krivo je mišljenje, da moraju umrijeti oni koji prime Posljednju Pomast. Naprotiv istina je, kako sam već jednom rekao, da ovaj Sakramenat, kad se dobro i na vrijeme primi, koristi i za tjelesno zdravlje. I onda, zar nije okrutnost prema sebi biti lišen tolikoga dobra? A sa strane roditelja, ukućana i prijatelja, zar nije pravo izdajstvo uvijek šutjeti, uvijek odugovlačiti i priječiti, da bolesnici prime ovaj Sakramenat, izlažući ih pogibelji, da umru bez velike vrhunaravne pomoći?

Dobro zapamtite, da je sveta dužnost onih koji dvore bolesnika bdjeti i - ako zbilja ljube svoje bolesnike - raditi oko toga, da na vrijeme prime ovaj Sakramenat.

I ovo još zapamtite! Dogodi li se slučaj, da netko naglo umre, i tada jednako treba zvati svećenika, da

mu podijeli Posljednju Pomast pod uvjetom. Izmedju prave i prividne smrti redovito biva jedan, duži ili kraći, vremenski razmak, koji ovisi o uzroku smrti. (Neki kažu, da prava smrt nastupa tek onda kad se tijelo počinje raspadati). Stoga i u takovom slučaju treba umirućemu dati Sakramente, koje nije primio, a može ih primiti.

Zaključak.

Prije nego završim, postavljam ovo pitanje: Što drugo, jedan kršćanin, kad teško oboli, može tražiti nego -ili da mu se povrati zdravlje, ili da sveto umre?

A jedno ili drugo postiže se upravo lijepo primljenim sakramentom Posljednje Pomasti.

Zašto bi sě, dakle, ustručavao i bojao primiti ga? Zar ne bi morao, u slučaju potrebe, željeti i tražiti da mu se podijeli?

Čitao sam, kako se je , u Lionu, na smrti nalazio francuski general De Linniers. Tom prigodom ga posjetio prijatelj, takodjer general, De Galliffet, koji je postao glasobit onda kad je god. 1914. branio Pariz od njemačkog napada. I De Galliffet otvoreno reče bolesnom prijatelju generalu:

- Prijatelju, ti si ozbiljno bolestan. Treba pozvati svećenika.

- Ja nemam ništa sa svećnikicima, odgovori, bolesnik.

- Tim više, odgovori general De Galliffet, treba ga zvati: general ne smije umrijeti kao pseto... -

I ode po svećenika. Kad ga je doveo, general De Gallifet ostavi svećenika uz bolesnika veleći mu: "Vama povjeravam svoga prijatelja, koji je na smrt bolestan. On vas mnogo treba, i zato Vas ne želi."

Jedan sat nakon toga, general, miran i zadovoljan, kao što nikada dosada nije bio, primi Sv. Pričest i Posljednju Pomast.

Vjernici! Ne odbijajmo od sebe Božje utjehe! Molimo već unaprijed Boga, da nas učini dostojnim na vrijeme primiti Posljednje Sakramente, koji će nam osigurati vječni život! Amen.

SV. RED

I.
SAKRAMENAT SV. REDA

Sakramenat Ženidbe ustanovljen je za zajedničko, opće dobro Crkve. Ali ima još jedan Sakramenat, koji je ustanovljen za zajedničko, opće dobro Crkve, a to je Sv. Red.

Ovaj Sakramenat je od osnovne važnosti za Crkvu, jer je, možemo reći, izvor svih drugih Sakramenata. Kad ne bi bilo Sv. Reda, ne bi bilo ni biskupa ni svećenika, a ne bi bilo ni drugih Sakramenata. Jer tko bi onda dijelio vjernicima druge Sakramente? Tko bi za njih prikazivao božansku Žrtvu Sv. Mise? Tko bi ih poučavao u duhovnim stvarima? Tko bi ih vodio putem spasenja?

Ne će biti uzalud, da vam u nekoliko navrata progovorim i o sakramentu Sv. Reda i o onome, što je s njime u vezi.

I. Što je Sv. Red?

Sv. Red je Sakramenat, koji daje nove svećenike. Drugim riječima: On je Sakramenat, koji izvjesnim osobama "daje vlast, da vrše svete čine, koji se odnose na Presv. Oltarski Sakramenat i na spasenje duša."

1) Riječ "red" općenito znači postavljenje svake stvari na njezino mjesto; a kad se odnosi na osobe, on-

da označuje odnos koji postoji između jedne i druge osobe, obzirom na službu ili dužnost, koju vrše.

Ipak riječ Sv. Red" ne smijemo uzimati u ovom smislu, jer Sv. Red označuje jedan posebni Sakramenat, što ga je Isus ustanovio, a koji onome, koji ga primi, utiskuje u dušu neizbrisivi biljeg; neopozivo ga posvećuje Bogu; daje mu vlast, da vrši crkvene službe i milost, da ih sveto vrši.

2) I ovaj Sakramenat je nužno potreban Crkvi. Isus Krist, došavši na svijet da prosvijetli duše svijetlom svoje istine i da ih posveti svojom milošću, morao je, prije nego je pošao sa ovoga svijeta, izabrati one, koji će nastaviti Njegovo djelo, ako je htio, da ono bude uvijek na svijetu.

I uistinu je izabrao svoje apostole, i njima povjerio svoju službu i dao im svoju vlast.

Ali i apostoli su morali jednom umrijeti. A da je s njima umrlo i svećeništvo, zauvijek ne bi bilo onih, koji će učiti, voditi i posvećivati vjernike, i tako bi vjera Isusova i Crkva, koju je ustanovio, s njima zajedno umrla. I da je tako bilo, malo pomalo bi iščeznula i svaka uspomena na Isusa; svijet bi opet ostao bez Isusove istine i milosti, i od otkupiteljskog djela Isusova ljudi ne bi imali nikakvu korist.

I baš ovdje se ukazuje potreba ustanovljenja jednog Sakramenta, pomoću kojega će pojedini ljudi moći postajati svećenici, tj. pomoću kojega će pojedini ljudi dobivati onu vlast i službu, koju je jednom Isus vršio na zemlji; vlast i službu, naime, da uče i posvećuju ljude.

Taj Sakramenat je upravo Sv. Red, pomoću kojega je Isus prenio na svoje apostole ne samo veleništvo, nego i puninu svećeništva, tj. biskupstvo, a ono u sebi sadrži moć, da neprekidno stvara druge biskupe i svećenike. I kako se god Crkva širi i vjernici se množe, tako se po sakramentu Sv. Reda množe i službenici, koji imaju zadaću, da Crkvom upravljaju i posvećuju duše.

3) I kao što jedno društvo ne može opstojati bez onih, koji njim upravljaju i vrše njegove pojedine službe, tako ni Crkva ne može opstojati bez biskupa i svećenika, koji upravljaju i vrše službu Crkve.

II. Božanska ustanova.

A kako i kada je Isus ustanovio sakramenat Sv. Reda?

Obzirom na to pitanje moramo znati, da je Crkva uvijek učila, da je Isus ustanovio Sv. Red. Tu nauku je Tridentinski Sabor proglasio i člankom vjere, a tu nauku potvrdjuje sva kršćanska predaja, i jasno je izražena i u Sv. Pismu.

Uistinu čitamo u Sv. Evandjelju, kako je Isus dao Apostolima iste vlasti, koje je On primio od Oca s naredbom, da ih oni drugima prenose do svršetka svijeta, sa svrhom da stvaraju, posvećuju i vode vjernike.

Na posljednjoj Večeri, prije nego je počela Njegova Muka, a iza kako je ustanovio božanski sakramenat Euharistije, predao je Isus Apostolima vlast, da posvećuju Njegovo Tijelo i Krv riječima: "Ovo činite na moju uspomenu" (Lk. 22, 19). Iza uskrsnuća, kad im se je opet javio u istoj dvorani Posljednje Večere, dao im je vlast, da po svijetu propovijedaju Njegovo Evandjelje, da dijele druge Sakramente i da opraštaju grijehe, govoreći: "Kao što je mene poslao Otac, i ja šaljem vas ... Idite i učite sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga ... Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani" (Iv.2o, 23).

I baš u ovim prigodama Isus je ustanovio sakramenat Sv. Reda, dajući Apostolima iste vlasti, koje je On primio od svog Nebeskog Oca. I iz Evandjelja i iz drugih knjiga Novoga Zavjeta znamo, da su se Apostoli služili ovim vlastima i da su ih polaganjem ruku davali drugima. Sv. Pavao piše Timoteju, efeškom biskupu: "Zato te opominjem, da ponovno raspiriš milost Božju, koja je u tebi polaganjem

mojih ruku." (II. Tim. 6). - Nema, dakle, sumnje, da je Isus i ovaj Sakramenat ustanovio.

III. Učinci, koje proizvodi ovaj Sakramenat.

A koje učinke proizvodi sakramenat Sv. Reda?

Sakramenat Sv. Reda proizvodi tri glavna učinka.

1) Najprije utiskuje u dušu jedan neizbrisivi duhovni znak, kojeg nazivamo biljeg (karakter). Radi ovog biljega i ovaj Sakramenat, kao i Krštenje i Krizma, može se primiti samo jedan put.

Ovaj biljeg čini svećenika službenikom Božjim. Po njemu se svećenik razlikuje od drugih ljudi. Po njemu se, kako i kaže apostol Pavao, "svaki svećenik od ljudi uzima i za ljude se postavlja na službu Bogu, da prinosi darove i žrtve za grijehe." (Žid. 5,1).

I onaj, kojiga jedamput primi, ne može ga više nikada izbrisati sa duše. I kad bi onaj, koji ga je primio, postao otpadnik, on bi ipak uvijek ostao svećenik.

2) Zatim sakramenat Sv. Reda daje onome, koji ga primi, vlast, da može vršiti svete čine, a ti čini jesu: dijeljenje Sakramenata, prikazivanje Sv. Mise, propovijedanje Evandjelja, poučavanje i upravljanje vjernicima.

3) Treći učinak sakramenta Sv. Reda jest, da onome, koji ga primi, daje posebnu milost, da svete čine može dostojno i sveto obavljati, na korist svoju i drugih. Dakako, da se ovaj treći učinak primi, potrebno je stanje milosti posvećujuće, jer je i Sv. Red Sakramenat živih, odredjen da poveća, a ne da udijeli tu milost, a onda je potreban i Božji poziv (zvanje), bez kojega nije dozvoljeno ući u tako sveti i odgovorni stalež, pun silne odgovornosti.

Zaključak

Budimo zahvalni Bogu, što je ustanovio i ovaj veliki sakramenat Sv. Reda, po kojemu se pobrinuo za spasenje naših duša, stvarajući u svojoj Crkvi vječno svećeništvo.

Molimo Boga, da se udostoji svojoj Crkvi uvijek davati dobrih, svetih i revnih svećenika, koji će uspješno raditi oko spasenja duša.

Na tu molitvu poziva nas sv. Crkva više puta kroz crkvenu godinu, osobito u dane kvatara, jer Crkva zna, da svećenici moraju biti svijetlo svijetla i sol zemlje i zna, kako baš od svećenika ovisi ili spas ili propast naroda. Crkva zna za riječi sv.Pavla, koji je rekao, da su "svećenici postali za gledanje svijetu i andjelima i ljudima." (I. Kor. 4,9). I zato traži, da se molimo trajno za svećenike.

II.

SVEĆENIK - DRUGI KRIST

U ovoj katehezi raspravljat ćemo o pitanju: Što je svećenik? - Sv.Ivan Vianey, arški župnik, je napisao:"Oh, kako je velika stvar biti svećenik ! Kad bismo to shvatili, plakali bismo ne od straha, nego iz ljubavi. Iza Boga svećenik je sve."

Ovu riječ sv. Župnika iz Arsa potvrdjuje sva kršćanska predaja.

Kad sv. Oci govore o svećeništvu, onda upotrebljavaju najuzvišenije izraze i najjače usporedbe. Sv. Ivan Krizostom je rekao: "Svećenike moramo poštovati više nego zemaljske kraljeve i vladare."

1. Dostojanstvo svećenika.

Dostojanstvo sv ećeničko veće je od dostojanstva andjela.

Jer, makar da narav andjeoska nadvisuje čovječju narav, ni svi nebeski andjeli ne mogu, kao svećenik, posvetiti Hostiju, niti odriješiti jednog grešnika. Svećenicima je dano ono što Andjelima nije dano. Baš radi toga je govorio naš sv. Franjo Asisški: "Kad bih ja susreo andjela i svećenika, ja bih prije pozdravio svećenika."

Još više: Sv. Bernardin Sijenski, koji je veoma ljubio Bl. Djevicu Mariju, usudio se reći, da "svećenik ima veću moć nego Ona. "Veliki svetac

je to rekao u lijepoj formi izvinjavanja: "O dobrostiva Djevice, oprosti mi, ja ne govorim protiv Tebe; ali svećenikova moć je veća od Tvoje."

Uistinu, mi se ne bismo usudili reći, da je svećenik iznad Presvete Djevice. Jer, koliko je nebo iznad zemlje, toliko Bezgrešna Djevica po svetosti i po veličini nadvisuje sve što nije Bog.

Ali, ako se radi o moći, koju ima Presv. Djevica i koju ima svećenik, onda je svećenikova moć veća nego Njezina.

Doista: Marija nam je samo jedamput dala Isusa, a svećenik nam ga daje svaki dan.

Marija nam je dala trpećeg i umrlog Isusa; svećenik nam daje slavnog i besmrtnog Isusa.

Marija nam je dala Isusa, kojeg se moglo vidjeti, čuti i doticati; svećenik nam daje Isusa, kojega možemo blagovati i s kojim se možemo sjediniti.

Kad bi Marija opet došla na svijet, Ona ne bi mogla posvetiti Sv. Hostiju; ne bi mogla Isusa dozvati na oltar. Ona bi iz svećenikovih ruku,kao nekoć iz ruku sv. Ivana, primila svoga Božanskoga Sina.

Svećenik je, po svom dostojanstvu, nad Andjelima; on, na neki način, ima veću moć od Presv. Djevice. - Ima jedan adekvatan način, da se izrazi veličina svećenikova, a taj je poznat iz

kršćanske predaje, koja kaže: "Sacerdos alter Christus" - "Svećenik je drugi Krist". - Katoličko svećeništvo je dioništvo u vječnom svećeništvu Sina Božjega. Svećenik je trajno živi Isus Krist na zemlji, koji nastavlja svoje djelo.

I stvarno, misija svećenikova jest misija Kristova: proslava Boga i otkupljenje duša.

Uloga svećenikova jest uloga Kristova: On je bitno, kao i Krist, posrednik izmedju Boga i ljudi.

Riječ svećenikova je riječ Kristova. Naš Gospodin je rekao: "Tko vas sluša, mene sluša." - Moć svećenikova je moć Kristova. Isus ne daje svećeniku svoje božanstvo" svećenik ostaje ono što jest: čovjek. Ali, čineći ga dionikom svog svećeništva, daje mu nešto od svoje božanske moći: moć, da dijeli milost, da oprašta grijehe, da posvećuje Hostiju, moć da kaže (jer je Krist, koji govori i radi u njemu i po njemu): "Ja te odrešujem" - "Ovo je tijelo moje."

O svećeniku se, dakle, ne može što više reći, nego kad se kaže, da je svećenik drugi Krist.

Isus Krist je Spasitelj, Učitelj i Posvetitelj ljudskih duša. I svećenik je to isto.

Isus Krist je Spasitelj, jer je posrednik izmedju Boga i ljudi. I svećenik je posrednik izmedju Boga i

ljudi - po molitvi, po žrtvi Sv.Mise.

Da vidimo najprije Isusovo i svećenikovo posredništvo.

2. Isusovo i svećenikovo posredništvo.

A) Isus.

a) Bog je stvoritelj, kralj i apsolutni gospodar svih bića. Sva bića imaju opstojnost od Boga, i njihova opstojnost govori i Božjim savršenostima: zvijezde svojim sjajem i svojim redom govore o Božjoj slavi; svijetlo, voda i biljke govore o Božjoj ljepoti; ptice pjevaju Bogu hvalu, a i sva druga bića slijede Božje zakone. Što kažem? Jedno se samo biće opire: a to je čovjek! Čovjek je remek-djelo i kruna Božjeg stvaranja. Bog ga je učinio na svoju sliku, jer je čovjeku dao razum i slobodu, da svom Stvoritelju služi svijesno i da ga štuje svojevoljno.

Ali!? Čovjek često zaboravlja svog dobrog Gospodara, koji mu je dao sve: i život, i dobra, i besmrtno odredjenje. Još više! Čovjek se je digao protiv svoga Stvoritelja; pobunio se protiv njega i poslužio se svojom slobodom ne da čini dobro, kao što je morao, nego da čini zlo. I čovjek je učinio grijeh, i po grijehu je ušao nered na svijet. Bog bijaše teško uvrijedjen.

b) I da popravi nepravdu čovječju, da povrati čovjeku po grijehu izgub-

ljenu milost, da dade Bogu dostojnu čast, druga Osoba Presv. Trojstva je došla na svijet. "Riječ je tijelom postala i prebivala medju nama."

Isus, koji je i Bog i čovjek, molio je. Sa njegovih usana je izlazila uzvišena molitva: "Oče naš, koji koji jesi na nebesima, sveti se ime Tvoje."

Himna ljubavi dizala se iz Njegova božanskog Srca prema nebu, zaglušujući bezbroj psovki, i dajući Bogu više časti nego što mu sva zlodjela ljudi mogu nanijeti uvreda.

A Isus Krist je pošao i na križ i dao je svoj život, da svome Ocu dade najsavršeniju zadovoljštinu, a nama da pokaže svoju ljubav. On je umro raširenih ruku, da u svoj zagrljaj primi i oprosti svim ljudima, pače i svojim neprijateljima. On je do posljednje kapi prolio svoju krv, da dade Bogu zadovoljštinu za uvrede, koje mu grijeh nanosi.

B) Svećenik.

Isus Krist je napustio zemlju, ali je ostavio svećenike, da nastavljaju njegovo djelo. Svećenik je, kao i Isus Krist, posrednik izmedju Boga i ljudi.

a) Kao i Isus Krist i svećenik moli. To je njegova poglavita služba. Crkva mu stavlja u ruke brevir (časoslov), knjigu molitve, i obvezuje ga,

da svaki dan moli. Po molitvi svećenik u ime čovječanstva iskazuje Bogu štovanje, koje čovječanstvo duguje Bogu, i zaziva na duše milosrdje Božje. I to je velika služba, koju svećenik vrši u ime čovječanstva.

"Ja vjerujem, "pisao je Donoso Cortès," da oni koji mole više čine za dobrobit svijeta nego oni koji ratuju, i ako svijet ide na gore, to je zato, što se više ratuje nego moli."

b) I kao što je Isus Krist prinio žrtvu svoga života na kruži, tako svećenik prikazuje istu žrtvu na oltaru.

Kako je uistinu uzvišena nauka Crkve o Presv. Euharistiji! Da ostane s nama i da bude hrana našim dušama, da kroz vjekove nastavlja veliku molitvu i zadovoljštinu s Kalvarije, Isus Krist je ustanovio Presv. Euharistiju. Prisutan na oltaru, u Sv. Hostiji, Isus za nas moli kao na križu. On se tu klanja i moli oproštenje za nas. On više ne trpi, ali on prikazuje Bogu, svome Ocu, boli svoje Muke. On nam se u Sv. Hostiji čini još ponizniji i bjedniji nego na križu. Baš stoga Crkva uči, da je sv. Misa ponavljanje Žrtve križa. Da, svakog časa, svakog sata dana i noći, sv. Misa se prikazuje ili na jednoj ili na drugoj polutki naše zemlje. Svakog časa Krist se postavlja izmedju rasrdjenog (uvrijedjenog) Neba i grešnog svijeta.

Ali da Krist kroz vjekove nastavlja svoju poklonstvenu žrtvu, da bude

prisutan u Presv. Euharistiji, on treba svećenika, treba njegova glasa kojim izgovara riječi posvećenja. O čuda! Svećenik na oltaru ima božansku moć. Ono što je Isus učinio uoči svoje Muke, kad je ustanovio Presv. Euharistiju, svećenik to isto sada čini. Isus je uzeo kruh: svećenik uzima kruh; Isus je blagoslovio kruh: svećenik blagosivlja kruh. Isus Krist je rekao apostolima: "Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje": svećenik ponavlja te riječi, dao da je on sam Isus Krist, pa ne govori: "Ovo je tijelo Isusa Krista", nego govori: "Ovo je tijelo moje."

I to nije svećenik, koji govori, nego je to Isus Krist, koji govori na njegova usta. Na oltaru nema razlike izmedju svećenika i Isusa Krista. Oh, kako je velik na oltaru svećenik i kako veliko i spasonosno djelo na oltaru vrši!

Dakle, svećenik je čovjek molitve i žrtve. On je čovjek brevira i Mise. On je posrednik izmedju Boga i ljudi. Ako je to dio njegove manje poznate zadaće, ali nije dio manje potrebne zadaće. Moliti, prikazivati Sv. Misu svećenikov je prvi i najkorisniji -iako ne jedini- posao.-

III.

SVEĆENIK - UČITELJ I POSVETITELJ

Isus Krist je došao na zemlju, da proslavi Boga, svoga Oca, ali je došao na zemlju i da prosvijetli duše.

Prosvijetljenje i posvećenje duša je druga svrha Isusova dolaska na zemlju. Zato i kažemo: "Radi nas i radi našega spasenja sidje s nebesa."

I svećenik, kao drugi Krist, je na zemlji da prosvjetljuje i posvećuje duše.

Veliki govornik Lacordaire je rekao: "Svećeništvo je žrtva čovjeka nadodana onoj žrtvi Sina Božjega, i u svećeništvo je puzvan onaj koji u svome srcu ćuti vrijednost i ljepotu duša."

I baš u podizanju, prosvjetljivanju, oplemenjivanju i spasavanju duša stoji sva ljepota svećeničkog poziva. Velim, ljepota, ali i odgovornost svećeničkog poziva. Zamislite, moralna vrijednost čovječanstva ovisi o svećeničkom radu. I jao svećenicima; ako toga nisu svijesni, odnosno, ako nisu revni i gorljivi u radu oko spasavanja duša. Sv. Ivan Vianey, arški župnik, običavao je govoriti: "Strašno je sa jedne župe poći na sud Božji."

Dva su načina svećeničkog rada oko podizanja i spavanja duša: pouča-

vanje (propovijedanje) i dijeljenje Sakramenata.

Oba načina je najprije Gospodin upotrebljavao, pa je onda oba načina i svojim svećenicima povjerio. Onaj Gospodin, koji je najbolje poznavao vrijednost ljudske duše i koji je rekao: "Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet dobije, a dušu svoju izgubi? Ili kakvu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju?" (Mt. 6,26), kroz tri godine nije prestajao govoriti, učiti, niti je prestajao grešnicima opraštati grijehe, a prevednike činiti još pravednijima.

1. Svećenik - učitelj.

Nauka, koju svećenik uči, nije ljudska nauka, nego Božja. To je nauka, koju je Bog dao ljudima kao životnu mudrost, a koju je sam Isus Krist učio. Stoga je sv. Pavao već prvim kršćanima naglašavao: "Nemojte se zavaravati, jer vam ja ne propovijedam svoje djelo mi svoje Evandjelje, već Božje" (II.Kor.7). Svećenik, kad propovijeda i uči, može ponoviti riječi starozavjetnih proroka: "Čujte, čujte, riječ Gospodnju... Ovako veli Gospod... ovako veli Gospod Bog vojska!... "On je tada poslanik mjesto Krista i Bog opominje po njemu.

Nauka, koju svećenik uči, jest hrana za ljudsku dušu. Nije bez razloga Krist rekao: "Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi, što izlazi iz usta Božjih" (Mt. 4,4). I tu hranu ima čovječanstvo primati za-

uvijek: "Nebo će i zemlja proći, ali riječi moje ne će proći" (Mt. 24, 35), rekao je Isus Krist, a za tu se hranu pobrinuo, naredjujući svojim učenicima, da ju neprestano dijele: "Idite, učite sve narode, učeći ih, da drže sve što sam vam zapovjedio" (Mt. 28, 2o).

I kroz dvadeset vjekova katoličko svećenstvo govori i uči: uči, da ima Bog, da ima duša, da ima vječnost; da je izvršavanje dužnosti sveta stvar; da je grijeh najveće zlo; da se ljudi medjusobno moraju ljubiti i da treba poštivati i cijeniti moralnu ljepotu, koju Bog hoće da gleda u ljudima.

Kad je umro glasoviti crkveni govornik Bossuet, onda je jedan seljak u društvu rekao: "Šteta, da je tako veliki čovjek umro. On je tako lijepo govorio a radio cijeli život."

A kad je Lacordaire, također veliki vrkveni govornik, umirao, onda je jedan redovnik pitao liječnika: "Od čega on umire?" - "Od propovijedanja", odgovorio je liječnik." Svi organi, koji služe za govor, kod njega su istrošeni."

Bog ne daje svim svećenicima dar govora jednog Bossueta ili jednog Lacordaire-a, ali Bog traži od svih svojih svećenika, da govore, da šire istinu, da poučavaju duše.

2. Svećenik - posvetitelj.

Nauka, koju svećenik uči, prosvjetljuje, ali sama po sebi ne posvećuje duše. Ona samo privlači duše, da dodju do posvećenja, a posvećenje se postiže samo po Sakramentima. Ali djelitelj tih Sakramenata jest opet -svećenik. Da, svećenik, u čije je ruke Isus Krist postavio sve blago stečeno Njegovim križem: pomirenje, oprošte - nje grijeha i prijateljstvo s Bogom.

Svećenik po sv. Krštenju otvara ljudima nebo. On im potpisuje povelju, po kojoj postaju baštinici neba, prava djeca Božja.

Svećenik usrećuje ljude božanskim darom, kad im pruža prvu Sv. Pričest.

Svećenik, kao milosrdni Samaritanac, po sv. Ispovijedi ulijeva ulje i vino u rane ljudskih duša; oslobadja ih od ropstva najljućeg neprijatelja, pomiruje ih s Bogom i vraća im pravo na nebesku baštinu - kad u njihovoj duši nestane milosti posvećujuće, kad im se zatvori nebo, a otvori pakao, i kad im sotona, strast i svijet izrane dušu.

Svećenik blagosivlje vjenčani prsten i ženidbenu vezu, da zaručnici mogu sveto živjeti i u svojoj djeci biti blagoslovljeni.

I kad se ljudima približi posledna ura, svećenik ih tješi, čisti i pripravlja na smrt posljednjim sakramentima.

U španjolskom gradu Valenciji počiva u katedrali tijelo nadbiskupa toga grada, tijelo sv. Tome od Vila - nove. I u katedralu dolazio je često jedan otmjeni gospodin, pa bi znao dugo plakati na Svečevu grobu. Jedamput ga upit a sakristan za razlog njegovih suza, a gospodin mu odgovori: "Ovaj me sveti biskup oslobodio od pakla,u koji sam u svojoj ludosti išao. Pa zar da zaboravim na njegovo dobročinstvo?"

Svećenik po Sakramentima unosi u duše oproštenje, mir, prijateljstvo s Bogom; on dušama zatvara pakao; a o - tvara nebo.

3. Društvena uloga svećenikova.

I upravo stoga, što je svećenikov rad usmjeren na podizanje, pro - svjetljivanje, oplemenjivanje i spasavanje duša, jasno je, da je njegov rad od osobite važnosti za podizanje, prosvjetljivanje i oplemenjivanje društva, naroda i uopće čovječanstva. Nitko, tko imalo misli i plemenito osjeća, ne će zanijekati blagotvornost svećeničkog rada, niti će obescijeniti društvenu ulogu katoličkog svećenika.

Pokojni francuski biskup Dupanloup je god. 187o. rekao u Francuskoj Narodnoj Skupštini, izmedju ostalog, i ovo: "Kad bismo se mi (tj. svećenici) udaljili, i kad bismo se povukli u pustinju noseći sobom Deset zapovijedi Božjih, Evandjelje i križ, vi

biste ostali zaprepašteni od tame, u kojoj biste se nalazili. I kad bi kršćanska civilizacija s nama propala, vi biste postali strah i trepet civiliziranog svijeta."

A sv. Ivan Vianey, arški župnik, je govorio: "Ostavite dvadeset godina jednu župu bez svećenika, i ljudi će se u njoj klanjati životinjama."

Navedenim riječima nije potrebno ništa nadodavati. One jasno pokazuju, da je svećenikov rad od osobite važnosti ne samo za pojedinca, nego i za društvo, narod i čovječanstvo.

Sveti Klemens Hofbauer je često opominjao svoje vjernike: "Molite se i tražite od Boga, da vam dade dobre i svete svećenike, jer oni su najveće dobročinstvo za narod."

A pobožna žena konvertite (obraćenika) grofa Stolberga na jednom mjestu piše: "Daj nam, Bože, dobrih svećenika i nadahni nas sve Duhom Svetim! Za ovo se molim svakim kucajem srca svoga, premda sam neznatna i puna mana, jer prema ovom sve je ostalo ništa."

Zaključak.

I svaki pravi katolik mora imati uzvišeni pojam o svećeniku. Mora u njemu gledati ne čovjeka, nego namjesnika Božjega. Mora visoko cijeniti njegov rad i moliti, da Bog dade svećenicima pravi svećenički duh, a njihovu radu što bolji uspjeh!

IV.

SVEĆENIČKO ZVANJE

Jedna od bolnijih rana na tijeću Crkve jest svakako pomanjkanje svećenika. To je i rana, ali i veliki problem ne samo kod nas nego i po nekim drugim katoličkim zemljama.

A zamislite, kako je žalosno jedno mjesto ili jedna župa bez svećenika. Svetohranište je u tom mjestu prazno. Tu ne stoluje, ne boravi Isus medju svojim narodom. "Djeca su bez vjeronauka; nedjelje i blagdani bez vjerskog svijetla; obiteljska ognjišta bez moralne pomoći, bolesnici bez utjehe, umirući bez Sakramenta. Tu nema jednog očinskog srca, kome bi se moglo povjeriti ili kod koga bi se mogao savjet pitati; nema jednog glasa, koji bi opominjao na dužnost; nema Božje škole, gdje se uči ono, čime se postižu mnoge stvari: vjera, ufanje i ljubav..."

"Dodjite nam u pomoć" - govorila je zabrinuto jedna osoba, koja je boravila u župi bez svećenika. "Dodjite nam u pomoć, mi postajemo divljaci."

Mi trebamo svećenika, a gdje da ih nadjemo?

1. Da netko postane svećenik, treba imati zvanje.

Prije nekoliko godina jedan starac, ali čovjek bez vjere, pitao je svog unuka, dijete od 6 godina: "Sinko, što ćeš ti kasnije biti?!" - "Djede"-

odgovorio je unuk - "ja ću biti svećenik". Djed nije očekivao takav odgovor, koji mu se uostalom nije ni svidjao. "Svećenik, " -nastavio je djed-"pa to nije nikakav zanat". - "Ne, djede" - odgovorilo je dijete - "to je jedno zvanje."

U ovoj riječi malenog djeteta izražena je velika istina. Svećeništvo nije zanat, jedno obično zanimanje, koje se odabire iz potrebe, iz interesa ili iz ambicije. Ne, to je uzvišena služba, i da netko za njom teži, mora imati zvanje, tj. poziv.

Vi znadete, kako je Isus postupao kod prvih svećenika, kod svojih apostola.

Kad je Isus išao pokraj mora Galilejskog, vidje dva brata, Šimuna i Andriju, gdje bacaju mreže u more. I reče im: "Podjite za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi." (Mt. 4,19). I pošavši odatle dalje, vidje druga dva brata, Jakova i Ivana, u ladjici, gdje s ocem popravljaju mreže, i pozva ih." A oni odmah ostaviše ladjicu i oca svojega i podjoše za njim" (Mt. 4,22). Drugi put "vidje čovjeka po imenu Mateja gdje sjedi na carini. Reče mu: "Hajde za mnom!" On ustade i ode za njim." (Mt. 9,9).

A tako bijaše i kod drugih apostola: Isus ih je pozvao. Na Veliki Četvrtak Isus je govorio Dvanaestorici: "Niste izabrali vi mene, nego sam ja izabrao vas." (Iv. 15,16).

I kao što je Isus jednom pozivao izvjesne ljude u svećenike, tako i Crkva, koja predstavlja na zemlji Isusa, poziva izvjesne osobe u svećenike. Ona to čini preko biskupa. Nitko, pa ne znam kako on bio sposoban, nadaren i krepostan,nema strogog prava,da postane svećenik, ako ga biskup ne pozove. Taj poziv biskup čini prije redjenja. Dakako, biskup zove one,koji izraze želju, da budu svećenici, nakon što mu upravitelji sjemeništa, na koje spada da formiraju buduće svećenike, podnesu izvještaj.

A da biskup nekoga pozove u svećenike, dotični mora imati znakove ili klice svećeničkog zvanja. Bog, koji hoće, da njegova Crkva ima svećenika, dobrih svećenika, sije u izvjesne duše znakove, klice zvanja, a ti znakovi, te klice jesu: sposobnost, koja se sastoji u skupu fizičkih, intelektualnih i moralnih svojstava,po kojima kandidat postaje sposoban dostojno obavljati crkvene čine, i prava nakana, po kojoj kandidat želi postati svećenik ne iz ljubaci prema častima, zemaljskim probicima ili kojim drugim zemaljskim ciljevima, nego iz ljubaci prema Bogu i spasenju duša.

A da se ova klica svećeničkog zvanja, koju Bog sije u srca djece ili mladih ljudi razvije, Bog se služi roditeljima, učiteljima i svećenicima. Na roditelje, učitelje i svećenike spada, da otkrivaju, uzgajaju i

čuvaju tu klicu zvanja i da pomažu djetetu, koje je slobodno, da odgovori svom prirodjenom zvanju i da ga ne izgubi. I ako ima malo svećenika, to nije stoga, što bi Bog škrto sijao u duše klice zvanja." Nema sumnje, da Bog u svako doba poziva dosta ljudi u svećenike. Inače bi Bog uskratio svojoj Crkvi pomoć u najpotrebnijoj stvari. To ne smijemo ustvrditi." (Pijo XI). Nego, vrlo često te klice budu ugušene, jer se ne uzgajaju.

2. Da netko postane svećenik, ne mora biti ni mlad ni bogat.

Ni mlad. - Bez sumnje, većina se svećenika odlučila za svećenstvo već u svojoj mladosti, ili bolje, već u svom djetinjstvu i vježbanjem u kreposti sprema za svećenike. I većina je od njih postala svećenicima u svojoj dvadeset i četvrtoj godini života. To je normalni, redoviti put koji vodi do svećeništva.

Ali ima i izuzetaka. Napose u naše doba, osobito iza prvog i drugog svjetskog rata, kad se opazilo mnogo tzv. kasnih zvanja. Naime, mnogo ljudi je već u poodmakloj dobi uvidjelo ispraznost ovoga svijeta i spoznalo sreću služiti bogu i posvetiti se dušama, pa su ostavili svoje službe i dali se pripravljati za svećeništvo. U mnogim biskupijama Kat. Crkve imaju i posebna sjemeništa za ta kasna zvanja.

Tako na pr. znademo, da se je god. 1949. bivši pastor ekiskopalne

(protestantske) crkve u New Yorku Gordon Butler Wadshams) čit. Codn Batle Uotsems) obratio na katoličku vjeru, otišao u bogoslviju i 1953. godine bio zaredjen za svećenika.

Isto tako znademo, da se u SAD ništa manje nego 4.8oo bivših vojnika, od kojih lo% bivših oficira sprema za svećenike. Stupili su u 23 bogoslovije, a najviše ih ima na vašingtonskom univerzitetu.) Blagovest, 1955.)

Takodjer znademo, da je Gerard Bakker, rodom iz Holandije, poslije smrti svoje žene pošao u svećenike. U starosti od 62 godine u Rimu je služio mladu Misu.)Spominjem, da je on poklonio pet sinova - svećenika).

A bivši engleski major Desmond Bazil Haslehust (čit. Dizmond Bezil Heslihast) služio je god. 1956. u župskoj crkvi kod Verone mladu Misu. Imao je tada 38 godina. Tu se, naime, od 8.IX.1943. krio od Nijemaca, iz čijega je logora pobjegao. Zato je odlučio, da će ovdje služiti mladu misu.

Takodjer nam je poznato, da je bivši viši činovnik federalne države Illinois u SAD Donald John Mac Ginnis bio u svibnju 1956. god. zaredjen za svećenika. Mladu Misu je pjevao na istom oltaru, gdje se pred 38 godina vjenčao. U medjuvremenu mu je umrla žena. Njegova djeca su mu poklonila 11 unuka, i tako je on kao djed postao svećenik.

Isto tako bijaše javljeno, da će 22. prosinca 1956. god. poznati holandski pisac Pier Van de Meer de Walcheren, u starosti od 75 godina, biti zaredjen, kao benediktinac, za svećenika.

I ne moramo se tome čuditi. Jer nam povijest Crkve bilježi cijeli niz svetaca ili vrlo dobrih svećenika, koji su u poodmaklim godinama postali svećenici.

Tako na pr. sv. Martin iz Tours-a, i veliki misionar sv. Franjo Ksaverski su u svijetu prije nego su postali svećenici; u 19. vijeku o. Lacordaire, koji je obnovio dominikanski red u Francuskoj, bio je vrlo riječiti odvjetnik u Parizu, prije nego je postao svećenik, redovnik i konferencier u crkvi Notre Dame u Parizu, a o. Ravignan, takodjer glasobiti konferencier u crkvi Notre Dame u Parizu, bio je odvjetnik prije nego je postao isusov ac.

I naša Provincija bilježi takodjer imena svojih članova iz nedavne prošlosti, koji su postali redovnici i svećenici u kasnim godinama, iza kako su prije u svijetu vršili druge službe.

Suviše, da postane netko svećenik, nije potrebno da on bude od bogate obitelji. U Kat. svijetu ima sjemeništa, gdje se i besplatno školuju oni koji žele biti svećenici. A i kod nas je plaćanje za odgoj u

sjemeništu minimalno. Baš zato se - kako vam je i poznato - i skupljaju milodari za uzgoj svećeničkog pod - mlatka.

Jedno je samo potrebno, a to je - prava želja postati svećenik. A kad postoji prava želja, onda treba nastojati tu želju ostvariti. Sv. Župnik iz Arsa, kad bijaše dijete, uvijek je imao pred očima tu želju, koja ga je hrabrila: "Jednoga dana ja ću postati svećenik"; "Jednoga dana ja ću postati svećenik". I revno je nastojao oko toga da postane dostojan svećenik, pa se i naukom i kreposnim životom za to pripravljao.

V.

OBITELJ I SVEĆENIČKO ZVANJE

Ako se u nekim katoličkim zem - ljama opaža manjak svećenika, to je u prvom redu zato, što je u tim zemljama, nažalost, malo kolijevki. Kad bi kršćanski roditelji točno izvršivali svoju osnovnu dužnost i imali brojne obitelji, bilo bi i više onih koji bi aspirali za svećeničkim zvanjem.

Ali, osim toga, ima, nažalost, kršćanskih roditelja, koji snose tešku odgovornost za manjak svećenika, jer, ili se protive želji djeteta, koje teži za svećeništvom, ili ne odgajaju djecu dovoljno kršćanski, pa su

na taj način uzročnici, da kod njihove djece klice svećeničkog zvanja izblijede i iščeznu.

Ja ću zato iznijeti pred vas dužnosti roditelja obzirom na njihovu dužnost prema djeci, koja bi mogla postati svećenicima. I to, da budem jasniji, tvrdim odmah ove dvije stvari:

1.) Roditelji nemaju pravo prisiljavati svoje dijete, da ono bude svećenik, a isto tako nemaju pravo zabranjivati svome djetetu, da ono bude svećenik.

2.) Roditeljima je dužnost pomagati svome djetetu, da nadje put, koji mora u životu slijediti i - ako se kod njihova djeteta ukažu znakovi ili klice svećeničkog zvanja - moraju ih u njemu uzgajati.

Eto, to su dvije stvari, koje sada želim naglasiti.

I.

Roditelji nemaju pravo prisiljavati dijete, da bude svećenik, a nemaju pravo, da mu to ni zabranjuju.

a) Pače ni onda, kad bi koja kršćanska majka vruće željela, da joj sin bude svećenik, nema pravo, da svoju želju shvaća za volju Božju, niti da svoje dijete na bilo koji način prisiljava, da bude svećenik. Ta bi majka, uostalom, bila i sretnija, da joj se želja ne ispuni: jer jedno dijete, koje udje u sjemenište bez ozbiljnih znakova zvanja, makar da se ono bude isticalo u znanju, pače i u dobroti, ne će biti sretno, ako dodje do svećeništva. Jer može se dogoditi slučaj, da to dijete kasnije o svojoj majci ponovi riječi, kojima je glasoviti Talleyrand, biskup, koji se iznevjerio svojim dužnostima, htio opravdati svoj otpad: "Sve štovanje, koje ja dugujem onima, koji su me dali na svijet, ne priječi, da kažem, da je sva moja mladost bila usmjerena prema zvanju, za koje ja nisam bio rodjen."

A kakova bi to onda bila bol za njegovu majku?

Dakle, roditelji nemaju pravo prisiljavati svoje dijete, da bude svećenik.

b) Isto tako roditelji nemaju pravo zabranjivati svome djetetu, da postane svećenik.

Roditelji bi strašnu pogrešku učinili, kad bi, na pr., svojoj kćeri koja hoće da se uda, priječili udaju, jer je u pitanju njezina budućnost i njezina sreća. Ali još bi strašniju pogrešku, pače i veliki grijeh učinili, kad bi svome sinu, koji ima volju da bude svećenik, priječili da to postane, jer bi to značilo učiniti nepravdu Bogu. Nažalost, zna se dogoditi, da roditelji, da odvrate dijete od svećeništva, za koje ono osjeća želju, sprečavaju ga da provodi krš-

ćanski život, izlažu ga svjetskim pogibeljima, udaljuju ga od sredine, gdje bi se klice njegova zvanja mogle razvijati. I katkada uspiju, i od njihova djeteta, kad poodraste, postane nevjernik ili propalica. - I zamislite, koju odgovornost pred Bogom snose takovi roditelji! A kako često takav postupak roditelja izaziva na njih samo prokletstvo Božje!

Ovo što ću ispričati uzeto je iz života glasovitog sv. Ivana don Boska, utemeljitelja Salezijanaca, a krije u tom pogledu baš ozbiljnu pouku.

God. 1884. jedna bogata gospodja iz Torina, skupa sa svojim najmladjim sinom, došla je, da pohodi ovog svetog svećenika. Don Bosko najprije običajnom svojom dobrotom upita, što je novo kod njezine obitelji, koju je inače dobro poznavao, a zatim postavi gospodji ovo pitanje: "Gospodjo, što je s vašim starijim sinom?" - "Pa, moj stariji sin" - odgovori gospodja- posvetit će se diplomatskoj službi, kao i otac."

-"Dobro, a drugi sin?" - "Drugi je u vojnoj školi. On uči, da postane general."-"Divno. A ovaj? (Don Bosko pokaže na dječaka, koji je dopratio svoju majku). Ovoga ćemo, zar ne, učiniti svećenikom?" Pogodjena tom riječju bogata gospodja ostane izvan sene i za čas ušuti, a onda obuzeta bijesom poviče: "Svećenik, nikada ... Radije da umre!"

Don Boško, ožalošćen takovim odgovorom, pokuša da gospodju smiri i ujedno ju upozori, da bi se moglo dogoditi ono što je ona rekla. Ali uzalud. Jadnica ponovi užasnu kletvu i uzrujana se udalji od Sveca.

Osam dana nakon toga, ova gospodja se opet povrati Don Bosku, ali ovoga puta sva se tresući i nakvašena suzama: "Don Bosko, brzo dodjite blagoslovite moje dijete... Onaj, kojega sam k vama bila dovela... umire!" - I kad je don Bosko došao u sobu malog umirućeg, dječak uzme njegovu ruku i pobožno ju poljubi.

Nakon toga se sastalo više liječnika da konsultiraju... Rezultat bijaše: "Ne znamo narav bolesti od koje boluje dječak. "Mladi bolesnik je čuo, što su liječnici rekli. Dozove svoju majku i reče joj slabim, ali jasnim glasom: "Majko, ja znam zašto umirem: radi tvoje riječi. Sjećaš se ... kod don Boska... tužna majko! Ti si voljela, da me vidiš mrtva, nego da me dadeš Bogu, i dobri Bog me uzima."

Dijete se ne smije prisiljavati, da bude svećenik, ali ne smije ga se ni priječiti, ako dijete misli, da je to njegov put.

II.

Roditeljima je dužnost pmagati djetetu, da nadje put koji mora u životu slijediti, i ako kod djeteta postoje znakovi, klice zvanja, roditelji su dužni te klice uzgajati.

a) Ovdje moram spomenuti i jednu drugu pogrešku nekih roditelja, a ta je, da svome djetetu ne će nikada štogod reći o svećeništvu, jer tobože misle, da to spada jedino na svećenika. Medjutim, roditeljima je dužnost, da pomognu djeci, kako da nadju pravi put, koji bi u životu morali slijediti. Dok dijete raste, ono pripada svome ocu, napose majci (jer ona ima još veći upliv na njegov duh i na njegovo srce), i oboje je dužno pomoći djetetu pri izboru zvanja, pa da mu u tom smislu objašnjavaju pravi smisao života.

Na pr.: "Vidiš, dragi sinko, Bog nas je stvorio na svoju slavu. Njegova slava se poklapa s našom srećom. Najbolji način raditi za se jest raditi za Boga. I da se izabere jedno zvanje, treba se pitati, gdje ću moći više dobra učiniti na zemlji. Dva su velika životna puta: svećeništvo i ženidba. Mnogo je ljepši i bolji put svećeništva. Sva se kršćanska djeca moraju pitati, da li ih je Bog po ozbiljnim znakovima zvanja odredio za veliku čast, da Njemu bez pridržaja pripadaju po svećeništvu. Moli se zato, dragi sinko, a mi ćemo se moliti

s tobom, da spoznaš svoj pravi životni put."

Jedan je misionar baš u tom smislu dugovao svoje svećeništvo svome ocu. Naime, otac mu je jednom rekao: "Dragi sinko, ti bi morao biti svećenik, kad toliko voliš ići u crkvu." I ova riječ očeva bijaše za sina zraka svijetla, pa je plakao od veselja. Ona je prodirala sve dublje u njegovo srce... Postao je svećenik, misionar, mučenik i proglašen je blaženim. (Otac Perboyre). Bez ove očeve riječi sin ne bi shvatio svoj poziv, a Crkva i duše bi ostale bez odličnog službenika.

b) Napokon, roditelji moraju uzgajati klice svećeničkog zvanja, ako opaze, da ih koji njihov sin ima. I ne samo to, nego moraju svoju djecu tako pobožno, tako čisto, tako kršćanski odgajati, da njihova djeca budu dostojni svećeništva. - Veliki francuski pisac Renè Bazin, je lijepo rekao: "Ima majka, koje imaju svećeničku dušu, pa su je dali svojoj djeci." Otac, osobito majka, imaju veliku ulogu u razvijanju klica svećeničkog zvanja.

Ako vam koje dijete govori o svećeništvu, pripravljate ga za to čuvajući ga od grijeha; vježbajte ga u strogom i pobožnom životu, ulijevajući mu u dušu lijepe misli i osjećaje, dajući mu primjer, kako mora poštivati svećenika.

Jedan pisac (msgr. d'Hulst) je napisao: "Da netko bude dobar svećenik, on mora imati pravu kršćansku majku. Ona daje sinu pravi svećenički duh."

I ako sin, koji se sprema za svećenika, naidje na poteškoće, roditelji su pozvani, da ga vode i da ga sokole.

U životu utemeljitelja Č.Sestara od Uznesenja, O. Pernet-a, čita se, kako je on, kad mu bijaše sedamnaest godina, jer su ga spopale sumnje o sebi i o svojoj budućnosti, jedne večeri napustio sjemenište u Vesoul-u i pješke pošao kući. Cijelu je noć išao po snijegu i ujutro stigao svojoj majci, sav iznemogao. A njegova majka, netom ga opazi, upita ga: "Dobro, a što si došao?" Sin izloži majci svoje poteškoće i svoje muke." Ona mi nije ništa prigovorila" - pripovijedao je on kasnije." Ali ja sam opazio velike suze na njezinim očima. I to mi je bilo dosta. Sutradan ja sam se uputio prema Vesoul-u."

Ta je majka spasila svećeničku budućnost svoga sina.

Ta je majka spasila svećeničku budućnost svoga sina.

Zaključak.

Kršćanski rodit elji! Ako opazite, da Bog zove koje vaše dijete u svećenike, pokažite se dostojni te velike časti, svojim duboko kršćanskim životom i lijepim kršćanskim odgojem svoje djece!

VI.

REDOVNIK

U Crkvi Katoličkoj, uz biskupe i svećenike, postoje i redovnici različitih muških i ženskih redova.

U prijašnjim svojim govorima iznosio sam katoličke misli o svećeništvu. Ali mislim, da ne će biti uzalud, da vam barem nešto kažem o katoličkom redovništvu. Naime, reću ću vam ukratko: što je redovnik. Da, što je redovnik?

Redovnik je osoba, koja se posvećuje Bogu i teži za kršćanskim savršenstvom preko tri zavjeta: siromaštva, čistoće i poslušnosti, a živi u zajednici s drugim osobama, koje teže za istim ciljem, po jednom pravilu, koje im je dano.

U ovoj definiciji izraženo je sve ono što jednog redovnika čini redovnikom. Ali, da bolje shvatite, moram protumačiti ovu definiciju.

1. Redovnik je osoba, koja se posvećuje Bogu i teži za kršćanskim savršenstvom.

U prošlom stoljeću živio je u Francuskoj poznati katolički pisac Montalembert. On je imao i jednu kćerku, dvanaestu po redu, Katarinu, koja bijaše ponos i veselje njegove obitelji. U svojoj 22-goj godini, a bilo je to god. 1863., reče ona svome ocu, da

ide u redovnice. Montalembert je ostao silno žalostan. "Ja mislim, da nikada nisam osjetio jaču bol", pisao je on kasnije, "nego kad mi je ona to rekla". Uza sve to nije se protivio želji svoje kćerke, nego je sa puno hrabrosti i vjere podnio tu žrtvu.

Na uspomenu svog dragog djeteta, Montalembert je kasnije u svom djelu, koje nosi naslov "Histoire des Moines d'Occident" (Povijest redovnica", napisao uzvišene retke o redovništvu, koji ujedno pokazuju, kako je on shvatio veličinu i cilj redovničkog života. Evo nekih od tih redaka: "A tko je taj nevidljivi zaručnik, koji je umro na vješalima otrag 18 vjekova, koji k sebi privlači mladost, ljepotu i ljubav, i koji se ukazuje dušama u takovom sjaju i milini, da mu se one ne mogu oteti? ... Da li je on čovjek? -Ne. On je Bog ... Samo Bog može postignuti tako sjajne uspjehe i zaslužiti takova odricanja. To je Isus,čije je božanstvo uvijek napadan ili nijekano, ali koji svoje božanstvo uvijek uz hiljade drugih načina dokazuje čudesima redovničkih zvanja.Mlada i nevina srca se njemu darivaju,da mu uzvrate ono što je on za nas učinio. I ta žrtva što nas razapinje (misli na žrtvu, koju je podnio, kad mu je kćerka pošla u samostan) nije ništa drugo nego odgovor čovječje ljubavi na ljubav Božju, koja je bila razapeta."

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja je shvatila, da je cilj našega života Bog, i koja hoće, da se potpuno preda tome cilju.

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja je shvatila, da je cilj našeg života Bog, i koja hoće, da se potpuno preda tome cilju.

Redovnik u pravom smislu je osoba, koju privlači čar Isusa Krista i koja hoće, da samo s njim bude povezana.

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja hoće, da potpunim predanjem uzvrati ljubav Bogu, koji se dao za nas razapeti.

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja -oduševljena divnim i potrebnim djelom otkupljenja, što ga je Isus izvršio na zemlji -hoće da s Isusom suradjuje i nastavlja to djelo.

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja je shvatila, da je Isus Krist po svome sjaju i po svojim krepostima naš Uzor, i hoće da ga,što je moguće bolje, nasljedjuje, da živi Kristovim životom i usvoji njegov duh.

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja hoće da svoj život potpuno uredi po Kristovoj nauci iz Evandjelja.

Da, Isus Krist se nije zadovoljio, da ljude pozove na novi život riječima: "Ako se tko ne preporodi vodom i Duhom Svetim (tj. Krštenjem), ne može

ući u kraljevstvo Bpžje." (Iv.3,5). On poziva ljude i na savršeniji život riječima: "Budite savršeni kao što je savršen vaš Otac Nebeski" (Mt. 5,48). Isus Krist nije samo proglasio bit kršćanskog života riječima: "Ako hoćeš ući u život, drži zapovijedi" (Mt. 19,17), nego je takodjer pro - glasio bit savršenog života drugim riječima: "Ako hoćeš biti savršen,idi prodaj svoju imovinu i podaj siromasima" (Mt. 19, 21). "I svaki, koji ostavi kuću, braću, sestre, ili oca i mater, ili ženu ili djecu ili polja poradi imena mojega, primit će stoput onoliko i baštinit će život vječni" (Mt. 19,29). - "Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe" (Lk. 9,23).

Redovnik u pravom smislu je osoba, koja odabire ovaj savršeniji put, ostavlja svijet, da se posveti Bogu i da teži za kršćanskim savršenstvom.

2. Zavjet siromaštva, čistoće i poslušnosti.

Cilj redovničke osobe jest, da teži za savršenstvom. Zato se obvezuje, da će vršiti ne samo zapovijedi, nego i savjete Isusa Krista. A koji su to savjeti? Izmedju ostalih jesu tri glavna savjeta: savjet siromaštva, savjet čistoće i savjet poslušnosti.

a) Isus je rekao: "Ako hoćeš biti savršen, idi prodaj svoju imovinu i podaj siromasima" (Mt. 19, 21).

Redovnik se po savjetu siromaštva odriče vlasništva. On ne može ni o čemu reći: "Ovo je moje". On je u svemu ovisan o svojim starješinama. Ovim savjetom redovnik pobjedjuje u sebi požudu očiju, a to je pohlepa za imanjem, za bogatstvom.

b) Po savjetu čistoće redovnik pobjedjuje u sebi požudu tijela. On se radi Boga odriče i dozvoljenih obiteljskih radosti. A to radi toga, da svoje srce sačuva slobodno, da može Boga više ljubiti.

c) Po savjetu poslušnosti redovnik pobjedjuje u sebi pohotu oholosti. Oholost je majka svih mana, ona je najveća kočnica Božjemu životu u čovjeku. Po Po savjetu poslušnosti redovnik se odriče vlastite volje.On svoju volju podlaže volji svog Starješine.

I savjete siromaštva, čistoće i poslušnosti redovnik prima kao zavjete, tj.kao sveta obečanja; koja on pred Crkvom daje Bogu i koja ga obvezuju u savjesti, pod grijeh, i ti zavjeti čine njegov život potpunom i trajnom žrtvom.

Svrha redovničkog života je postignuće savršenosti. Obdržavanjem triju zavjeta postiže se ta svrha.

3. Zajednički život i odredjeno pravilo.

Strogo govoreći, redovnik može biti i osoba koja živi izolirano,kao što

su prvi redovnici živjeli u pustinji. Ali redovito redovnici žive u zajednici. Njihov zajednički život tvori jednu duhovnu obitelj, i po zajedničkom životu u život provode evandjeoske savjete i vrše svoj apostolat.

U Kat. Crkvi ima mnogo muških i ženskih redova. Svaki od njih ima i svoju posebnu svrhu: neki se redovnici bave misijama; drugi drže škole; neki se bave pastoralnim radom; drugi se opet posvećuju njegovanju bolesnika i.t.d. Radi toga svaki red ima i svoje posebne Ustanove, koje odredjuju sve pojedine detalje njihova zajedničkog života: način života, odijelo, molitvu, red, odmor, dužnosti starješina i podložnika i.t.d. Radi toga sam i rekao, da je redovnik osoba, koja živi u zajednici, sa osobama, koje teže za istim ciljem, po pravilu koje im je dano.

4. Kontemplativni redovi.

Uz aktivne redove u Crkvi Katoličkoj ima i muških i ženskih Redova, koji se isključivo posvećuju molitvi, razmišljanju i pokori. To su tzv. kontemplativni Redovi, čiji članovi žive potpuno odijeljeno od svijeta i provode strogi život pokore i molitve, kao što su Benediktinci, Trapisti, Karmelitanci i slično.

I ima ljudi, koji se pitaju: zašto i čemu ti Redovi?

Odgovor na to pitanje nalazi se u onoj riječi našega Gospodina, koju

je rekao u Betaniji, kad je pohodio dvije sestre, Martu i Mariju. Marta bijaše zabavljena kućnim poslovima, a Marija je samo slušala i molila. I rekao je Isus: "Marija je bolji dio izabrala" (Lk. 10,24).

Redovnici i redovnice kontemplativnih Redova, koji žive zatvoreno i povučeno od svijeta, rade ono što ćemo mi raditi u nebu kroz svu vječnost: oni mole i ljube.

Pomislite, na svodu nebeskom ima na milione zvijezda, koje ljudsko oko nikada nije zapazilo, a koje ipka u svemiru sjaje, pa se pitajte: čemu te zvijezde?

Pomislite, po šumama i bregovima ima bezbroj lijepih cvjetova, do kojih ljudski pogled uopće ne dopire, pa se pitajte: čemu ti cvjetovi?

Te zvijezde i ti cvjetovi svojom opstojnošću i svojom ljepotom hvale na svoj način Boga, makar da mi za njih ne znamo i da ih ne vidimo.

Redovnici i redovnice zatvorenih Redova jesu te ljudima nepoznate zvijezde i cvjetovi, koji Boga na posebni način slave, jer ga promatraju, mole i ljube, i jer kao svjetiljke pred Svetohraništima za Boga izgaraju.

Zaključak.

Sve u svemu: redovništvo je slava i ljepota Crkve Katoličke. Ono je posebni i uvijek vidljivi dokaz božanstva Kristova i njegova božanskog dje-

lovanja u dušama. Redovničko zvanje je posebna milost Božja, a odgovoriti tome zvanju znači: potpuno i zauvijek se Bogu predati.

Ž E N I D B A

I.

SVETOST ŽENIDBE

Još nam preostaje, da proučimo sakramenat ženidbe.

Ovo je vrlo važna stvar. Mnogi, i katolici, imaju kriva mišljenja o ženidbi. Mnogi ne znaju, koje dužnosti sobom nosi ženidba.

Blagopokojni Papa Pijo XI. u svojoj enciklici o kršćanskoj ženidbi je izmedju ostalog, rekao i ovo: "Osobito je važno vjernike dobro poučavati o ženidbi, i to ne samo jedamput i letimično, nego često i temeljito."

U kršćanskim očima ženidba je nešto sveto.

Da vas o tome uvjerim, pokazat ću vam:

1) kako je ženidba ugovor božanskog porijekla;

2) kako je ženidba sakramenat ustanovljen od našega Gospodina Isusa Krista;

3) kako se kod ženidbe ne može rastaviti ženidbeni ugovor od Sakramenta, jer sakramenat ženidbe i nije ništa drugo nego sami ženidbeni ugovor.

1. Ženidba je ugovor božanskog porijekla.

a) Promotrimo li ženidbu izvan vjerske misli, ona je stvarno neka

vrst ugovora, kojim se muškarac i žena zakonito daju jedno drugome u cilju radjanja i odgajanja djece, i u cilju uzajamne pomoći u zajedničkom životu. Ovaj ugovor je posve različit od ugovora, koji se sklapaju u svagdanjem životu. Ženidbeni ugovor je u svojoj biti uzvišeniji, časniji i svetiji.

Ono, što pojedinac tim ugovorom predaje i na što se obvezuje, nije dobro neznatne vrijednosti, ni takvo da se može mijenjati prema želji i koristi. To dobro nije kuća, ni njiva, ni vinograd, ni stado, ni služba. Nisu to proizvodi osobne umne sposobnosti, niti osobne radinosti. To je čovjek sam, čitava njegova živa osobnost.

A cilj ovoga ugovora?... Zamašan je i plemenit.

S jedne se strane postavlja zadatak održanja ljudskoga roda preko osnivanja obitelji, tj. preko stvaranja novog potomstva, ili, još bolje rečeno, preko sudjelovanja u stvaralačkom Božjem zahvatu.

S druge se strane imaju u zajednički život postaviti sva osobna dobra, svi radovi, sve radosti, sve kušnje i svi osjećaji. I muškarac i žena imaju se osloniti jedno na drugo u zajedničkoj ljubavi, da jednom i drugom bude lakše snositi teškoće života.

Ženidba nije uvijek bila sakramenat, ali nikada nije bila ni obični ugovor.

b) Ženidba je uistinu <u>božanskog porijekla</u>; ona je Božje djelo. Otvorite Sveto Pismo. Čitajte prve stranice knjige Postanka, u kojima se iznosi postanak svijeta i života. Uočit ćete da, poslije nego je stvoreno nebo i zemlja, biljke i životinje, reče Bog: "Načinimo čovjeka na sliku i priliku svoju"! (Post. 1,26). Zatim reče Bog: "Nije dobro čovjeku, da je sam. Načinimo mu pomoćnicu, koja mu pristaje" (Post. 2,18). I stvori Bog Evu.

Zatim je Bog Evu pokazao Adamu. A Adam je povikao: "To je kost od mojih kostiju i meso od mojega mesa." (Post. 2,23). I Sveto Pismo nastavlja: "Zato će čovjek ostaviti oca i maju i prionut će uz ženu svoju i bit će dvoje u jednom tijelu". (Post. 1,18). - Tada Bog blagoslovi Adama i Evu i dade im zapovijest: "Radjajte se i množite i napunite zemlju". (Post. 1,28).

U ovoj jednostavnoj i božanskoj povijesti ukazuje se ženidba sa svim svojim oznakama. Prije svoga udara u oči njezino <u>božansko porijeklo</u> (Bog ju je ustanovio i blagoslovio). Proglašeno je <u>dostojanstvo žene</u> (ona je pomoćnica, a ne ropkinja muža). Istaknuti su temeljni zakoni ženidbe: <u>jedinstvo i nerazrešivost</u> (jedan muž i jedna žena; imaju po ženidbi biti jedno, kao što su udovi u tijelu jedno). Nadasve proglašena je <u>glavna svrha ženidbe:</u> održanje i povećanje ljudskog roda.

c) Uspomena na božansko porijeklo ženidbe bez sumnje se prenosila kroz vjekove i svi narodi su je smatrali nečim, što je sveto. Zato se svaka ženidba sklapala uz izvjesne vjerske obrede, da se izmoli božanska pomoć.

Ali ljudske strasti su iskrivile i pravi pojam o ženidbi. U starom poganstvu cijenila se rastava i višeženstvo; muž je postao tiranin, a žena se smatrala ropkinjom; djeca su često postajala žrtvom.

I sami narod izraelski, kao od Boga izabrani narod, gazio je svete ženidbene zakone. Mojsije je, uz odredjene uvjete, trpio ženidbene rastave.

d) Kad je naš GOSPODIN došao na svijet, on je povratio ženidbi prvotno dostojanstvo. Prvih dana svog javnog djelovanja, on prisustvuje ženidbenoj svečanosti u Kani Galilejskoj, i tom prigodom čini prvo svoje čudo.

U drugoj opet prigodi Farizeji su ga upitali: "Je li dopušteno čovjeku otpustiti ženu iz bilo kojeg razloga?" Isus je odgovorio riječima, koje dozivlju u pamet božansko porijeklo ženidbe: "Niste li čitali, da je onaj, koji je u početku stvorio čovjeka, kao muško i žensko stvorio ih. I reče: Zato će čovjek ostaviti oca i mater i prionut će uz ženu svoju, i bit će dvoje jedno tijelo? Tako dakle nisu više dva, nego jedno tijelo. Što

je dakle Bog združio, čovjek neka ne rastavlja" (Mt. 3-6). Naš je, dakle, Gospodin opet povratio i posvetio bračno jedinstvo i nerazrešivost.

Farizeji su se na ove riječi Isusove pozvali na Mojsijev zakon: "Zašto dakle Mojsije zapovjedi, da se da rastavno pismo i da se otpusti?" A Isus im je odgovorio sa svom ozbiljnošću: "Mojsije je vama dopustio otpuštati svoje žene radi tvrdog srca; ali iz početka nije bilo tako". (Mt, 19,7 i 8).

Po Isusovoj nauci ženidbi se ima povratiti prvotno jedinstvo i nerazrešivost. Evo što je on konačno rekao o toj stvari: "Ali ja vama kažem: "Tko otpusti ženu svoju i oženi se drugom, čini preljubu i tko se oženi s otpuštenom, čini preljubu." (Mt.19, 9).

2. Ženidba je sakramenat ustanovljen od Isusa Krista.

Naš Gospodin Isus nije se zadovoljio time što je proglasio ženidbu Božjom ustanovom i što je povratio ženidbi prvotno jedinstvo i nerazrešivost. On je pošao i dalje. Dotada je ženidba bila samo ugovor izmedju muža i žene, a on ju je učinio i sakramentom svoje Crkve. Da li je to bilo u Kani ili iza uskrsnuća? - Ne znamo. Ali to nije ni važno. Glavno je, da možemo biti sigurni, da je Isus uistinu ustanovio sakramenat ženidbe . Zato nam jamči sv. Pavao i

jamče svi crkveni oci. Sv. Pavao naziva ženidbu "velikim sakramentom" (Ef. 5,32). Najstarije liturgijske knjige sadrže u sebi molitve i obrede, koji svjedoče, da je ženidba u Crkvi Katoličkoj već od njezina osnutka smatrana i podjeljivana kao sakramenat. Konačno je Tridentinski sabor nepogrešivo izjavio, da je sakrament ustanovljen od našega Gospodina Isusa Krista.

Katekizamveli za ženidbu, da je ona "sakramenat, koji čini zakonitom svetom vezu izmedju muža i žene i dijeli im milost, da zajedno kršćanski žive i da dobro odgajaju svoju djecu". Ovo, što katekizam veli o ženidbi, označuje učinke sakramenta ženidbe: on stvara izmedju muža i žene trajnu i isključivu vezu; u njihovim dušama povećaje milost posvećujuću i daje im djelujuće milosti da mogu provoditi medjusobni kršćanski život i kršćanski odgojiti svoju djecu. Te milosti pratit će muža i ženu kroz cijeli život i pomagat će im kod izvršivanja njihovih bračnih dužnosti.

Kod sakramenta ženidbe treba istaknuti jednu zanimljivu okolnost. Naime, dok nam ostale sakramente dijeli biskup ili svećenik, dotle ženidbu dijele sami zaručnici. Ženidba nije samo sakramenat, koji zaručnici primaju, nego i kojega medjusobnom privolom dijele. Svećenik, koji prima njihovu privolu, jest službeni predstavnik i svjedok Crkve. Dakle, sami

zaručnici su djelitelji ovog sakramenta, jer njihova medjusobna privola, njihov ugovor sačinjava sakramenat.

3. Kod ženidbe se ne može rastaviti ženidbeni ugovor od sakramenta.

Vidjeli smo ženidbu kao ugovor i kao sakramenat. U stvari su ugovor i sakramenat jedno. Papa Leon XIII. je u svojoj enciklici "Arcanum" izložio katoličku nauku o toj stvari kad je napisao: "Kod kršćanske ženidbe ne možemo rastaviti ugovor od sakramenta; kod nje ne može ni biti pravog i zakonskog ugovora, a da on u isti mah ne bude sakramenat."

Kod kršćana je, dakle, ženidbeni ugovor sakramenat. I baš zato izmedju krštenih ne može biti valjanog ženidbenog ugovora, koji nije u isti mah sakramenat. A jer je Crkvi povjereno od Isusa Krista da dijeli i upravlja sakramentima, to je jasno, da su se katolici dužni držati propisa Crkve o sklapanju sakramenta ženidbe. Uz druge propise za sklapanje valjane i sakramentalne ženidbe Crkva traži, da se ženidbeni ugovor učini pred službenikom Crkve (biskupom ili župnikom ili svećenikom, kojega oni za to ovlaste) i pred barem dvojicom svjedoka.

Ženidba je sveta, jer je božanskog porijekla i jer je sakramenat. O njoj treba s poštovanjem govoriti; na nju se valja pobožno pripravljati; nju treba dostojno obaviti; milostima po njoj primljenim treba se na dobro služiti, da se vjerno izvrše teške bračne dužnosti.

II.
BRAČNA VJERNOST DO SMRTI

Bog u šestoj svojoj zapovijedi traži od mladih ljudi čistoću do prisege pred oltarom, a od muža i žene traži vjernost do smrti. Sakramenat sv.Ženidbe čini od muža i žene nerazdjeljivu zajednicu, i svaka povreda bračne vjernosti jest zločinački napadaj na tu zajednicu. Kada njih dvoje stisnu desnice pred oltarom, nema nikoga medju njima. Tako isto nitko ne smije biti medju njima sve dok ih smrt ne rastavi, i dok se jedno od njih ne bi -kao udovac ili udovica - ponovno povezalo sakramentom sv. ženidbe u novu zajednicu.

Drugim riječima: Mužu i ženi, koji su se valjano vjenčali, Bog zabranjuje preljub i rastavu.

Evo što kaže Sv. Pismo o jednoj,a što o drugoj stvari: "Ženidbu neka svi drže u časti, i ženidbena postelja neka bude neokaljana; jer bludnicima i preljubnicima sudit će Bog." (Tako kaže sv. Pavao u svojoj poslanici Židovima, XII.,4). - Job u svojoj knjizi veli: "Preljub je neobično velik zločin, najveća nepravda, on je oganj, koji proždire do uništenja." (Job, XXXI,11-12).

O drugoj stvari, naime o rastavi, rekao je naš Gospodin ovo: "Tko otpusti svoju ženu i oženi se drugom,čini preljub. I ako žena otpusti svoga muža i uda se za drugoga, čini preljub." (Mk.X,11-12).

Crkva je u ovim stvarima neumoljiva i nepopustljiva, jer je u ovim stvarima Bog neumoljiv i nepopustljiv. Mi možemo jedino razumom svojim promatrati, zašto je Bog u ovim stvarima neumoljiv i nepopustljiv. Ispitujući razloge Božje nepopustljivosti u ovoj stvari, svaki čovjek, koji je zdrava razuma i poštena srca, mora priznati, da je ipak najbolje, da muž i žena budu jedno drugom vjerni do smrti. To traži opće dobro, dobro djece i dobro žene.

1. Vjernost u braku i opće dobro.

Brak je ustanova, koja je temelj ljudskoga društva. To je prva životna stanica društva, iz koje nastaju,radjaju se nova pokoljenja; iz koje potječu narodi i njihova fizička i moralna snaga. Je li bolje za društvo, za narod, da vlada zakon bračne vjernosti i nerazrešivosti, ili obratno? Jesu li roditelji mirniji, požrtvovniji u kušnjama zajedničkoga života, kad su Božjim zakonima moralno vezani i ne mogu misliti na rastavu, nego kad im se pusti sloboda, da reflektiraju na drugi ili treći brak? Kod kojih je roditelja veća spremnost za žrtve, za rad - a to je isto, kao da kažem za opće dobro - kod onih, koji su doživotno vezani za svoju obitelj, ili kod onih, kojima je svejedno bili u ovoj ili onoj drugoj obitelji?

Predstavite sebiono što je nemoguće, da Bog najednom dozvoli rastavu braka, i da Crkva to proglasi po cijelom svijetu. Bi li bilo više reda ili nereda u svijetu; više mira ili svadje u svijetu; više ljubavi ili mržnje u svijetu?

Opće dobro traži vjernost u braku i njegovu nerazrešivost. I ako u pojedinom slučaju pojedinac radi toga trpi, opće dobro traži, da pojedinac i u ovom slučaju trpi, kao što i u stotinama drugih stvari pojedinac za opće dobro mora trpjeti.

Godine 1947. američki predsjednik Truman obratio se udruženju "Katolička Obitelj" s posebnim pismom, u kojemu je zaželio, da bi Ujedinjeni narodi donijeli neku povelju, kojom bi zaštitili prava obitelji, kao što sada štite prava pojedinih ljudi.

Tu povelju ima naša Crkva, a ona ju je primila od Isusa Krista. Povelja glasi: "Što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja."

2. Dobro djece traži vjernost u braku.

Drugi razlog bračne vjernosti i nerazrešivosti, koju Bog traži, jest dobro djece.

Čitao sam što se dogodilo jednom vjeroučitelju. - Sreo je na putu svoju nekadašnju učenicu, 18-godišnju djevojku. Upita je: "Kako je?" "Hvala na pitanju, dobro." - "Što ima kod kuće novo?"-"Nisam bila odavno kod kuće. Do sad sam bila kod svoje majke, koja se rastavila i po drugi put udala. Očuh me volio. Sad se moja majka ponovno rastavila, ali je tamo ne mogu slijediti!"-"Ta, ne ćete valjda ostati kod svoga očuha, vratite se vi svom pravom ocu!"

"K njemu ne mogu, jer se i on ponovno oženio, imade i djece, i sretan je kad me ne vidi." - "Pa kuda ćete sada?" -"Putujem, i čas sam tu, čas tamo." Velika suza spustila se niz lice siromašne djevojčice.

Jeste li ikada vidjeli mladog ptića, kojega je oluja izbacila iz njegova gnijezda? S kakvim tužnim cvrkutom gleda preplašeno u svijet? Isto tako i dijete iz rastavljene obitelji. Koga da ljubi? Zar oca? Ali kod njega sjedi druga žena, koja nije njegova majka. Zar majku? Ta, kad onaj, koga ona ima, nije njegov otac. Siromašna djeca, čiji roditelji žive, a ipak su napuštena kao sirotani. Kakvo čudo, ako njihova smućena duša bude nesretna?

Kada roditelje ne bi ništa moglo zaustaviti od rastave braka, tada bi ih morala zaustaviti sreća njihove djece.

3. Dobro žene traži nerazreši - vost braka.

Treći razlog Božjeg zakona o sakramentalnoj vjernosti i nerazreši - vosti braka jest dobro same žene.

Jedna od prekrasnih fresko-slika glasovitog umjetnika Michelangela u Sikstinskoj kapeli jest i stvaranje žene. Slika, koja prikazuje u odgovarajućoj formi naravni osjećaj žene. Eva je istom stvorena; probudila se na život. Adam, njezin muž spava. Obazre se, ugleda Adama i odmah sklopi ruke i zahvaljiva Bogu. Veliki Umjetnik htio je slikovito prikazati, kako žena mora trajno gojiti u svome srcu osjećaj zahvalnosti prema Gospodinu Bogu, što je odredio da sudbina njezina života bude vezana samo za jednoga muža. - I zar nije tako?

Zar može, uistinu, jedna žena živjeti mirno, znajući, da je njezin muž može svakoga časa napustiti? Zar svijest o trajnoj pripadnosti svome mužu nije jaka obrana protiv napasti, koje bi joj mogle doći sa strane, i najjača zaštita njezinoj vjernosti?

A opet predstavite sebi samo,kakav bi osjećaj ogorčenja, straha i čemera morao kroz cijeli život pratiti ženu, kad bi mogla naslućivati,da je muž u slučaju bolesti, oronulosti ili starosti može odbaciti kao iscijedjeni limun! Zar se može naći i jedan čovjek, koji bi bio tako bez srca, i rekao, da to ne bi bila strašna niskost i izdaja?

Uz nerazrešivost i vjernost braka vezano je i dostojanstvo žene, koja nije stvorena da bude samo sredstvo za uživanje, predmet za zabavu ili lutka za igranje, nego za uzvišenu u-

logu pomoćnice Božje pri stvaranju i množenju ljudskoga roda, i da bude odgojiteljica, i srce i duša sretnog obiteljskog života, kakvog je Gospodin zamislio i odredio.

Zaključak.

Kad je govor o bračnoj vjernosti ili nevjernosti, onda je zanimljivo pogledati kako je s tim pitanjima kod divljih naroda.

Jedan engleski oficir, Man, je sedam godina živio medju Andamancima, koji žive na nekoliko otoka indijskog oceana, da ih prouči. Nakon proučavanja je izjavio: "Ti ljudi ne mogu pojmiti, da jedan muž ima dvije žene, a pogotovo ne, da jedna žena živi s dva muškarca. Rastava braka nikad se medju njima nije čula. Do smrti je vjeran muž ženi i ona njemu."

Drugi divljaci Semang na Malaji još su strožijeg morala. Kod njih, ako se desi preljub, tada krivca treba kazniti smrću. Ali ta se kazna pretvorila u globu. Globa je ravna globi za ubojstvo čovjeka.

Pigmejci u afričkim prašumama su još strožiji, da neminovnom smrću kažnjavaju svakog muža, koji učini preljub s tudjom ženom. Isto tako kažnjavaju i nevjernu ženu.

Kad je ovo razlaganje za vrijeme jedne debate u vlaku slušala jedna žena, koja je u braku doživjela katastrofu, bolno je uzdahnula: "Žalibože, što nismo i mi divljaci!..."

Ova bi žena radije žrtvovala svu modernu tehniku i kulturu, da joj je mjesto toga dobiti vjernog muža i sreću u obitelji! Ali nije ona jedina.

Pitanje bračne vjernosti i sreće u braku je aktuelno pitanje, a neće se nikada riješiti, ako se ljudi ne povrate Bogu i Božjim zapovijedima, i ne uvide, da su Božje zapovijedi o vjernosti i nerazrešivosti braka temelji na kojima počiva sreća obiteljskog života.

III.

RADJANJE DJECE - PRVOTNA SVRHA ŽENIDBE

Ova moja pouka ima za predmet najosjetljiviju točku katoličkog morala. Velim, najosjetljiviju, jer nažalost ljudi nerado o njoj slušaju,a nerado slušaju, jer ih se najviše tiče. A ipak mora se o njoj govoriti,da oni, na koje se to odnosi, imaju čisti pojam o svojoj dužnosti, i da znaju, da je velika njihova odgovornost. Ne znam, da li i sami već naslućujete, koja bi to bila točka, ali svejedno. Ja vam ju moram spomenuti. To je : radjanje djece u braku.

1. Kriva mišljenja.

Kad smo baš na tome, onda moram najprije naglasiti, da ni o jednom moralnom pitanju ne postoje, ne šire se - i to tako nevjerojatno i upadno - kriva mišljenja kao o ovom pitanju. Čovjek, koji ima prigodu da o tome sluša, dobiva dojam, da oni koji zastupaju i drže se krivih mišljenja, imaju pravo, a oni, koji imaju ispravno mišljenje, da su na krivom putu. Pače, znade se dogoditi, da ovi posljednji, tj. oni koji se drže i vladaju po ispravnom mišljenju, budu izrugivani na jedan ili na drugi nepristojan način.

Drugi opet, kojima su kriva mišljenja preokrenula dušu, još uvijek smatraju grijehom svaki prekršaj protiv šeste zapovijedi Božje prije braka, kao i svaki čin nevjere za vrijeme

braka, ali zato smatraju - i nitko ih u tome ne može razuvjeriti - da im je sve dozvoljeno u braku. Ne poznaju i ne će da poznaju - a to je najveći stepen otvrdnuća - da se i bračni život mora odvijati u granicama moralnog zakona. Medju ovima, doduše, ima ih, koji bi u bračnom životu smatrali jedino grijehom pobačaj, a sve drugo ne smatraju grijehom.

2. Ispravno mišljenje.

Medjutim, nije tako. Pobačaj, dakako, u očima Božjim i u očima Crkve jest najveći zločin protiv pete zapovijedi Božje, pače i veći nego i samo ubojstvo odraslog krštenog čovjeka, ali ima stvari, koje su u bračnom životu i bez pobačaja zabranjene. A to je sve ono što se protivi prvoj i glavnoj svrsi ženidbe: radjanju djece.

Brak, ženidbu, Bog je ustanovio. Onoga časa kad ju je ustanovio, lebdio je pred njim jedan uzvišeni cilj, zbog kojega ju je ustanovio. Taj cilj jest radjanje novih ljudi. Taj cilj je Bog i saopćio prvim ljudima, Adamu i Evi, a preko njih i svim drugim ljudima, kad je rekao: "rastite i množite se!" Kao da im je htio reći: "Eto, ja sam vam dao stvaralačku moć i vi se po ženidbi služite tom moću, ali na taj način, da povećate i pomnožite broj ljudi, a ne za što drugo."

Jasno je, dakle, da se muž i žena, iza kako se medjusobno povežu svetom i nerazrešivom, a kod nas kršćana i sakramentalnom ženidbenom vezom, mogu služiti sa stvaralačkom moću, ali samo na prirodni, od Boga odredjeni način, koji se ni po čemu ne protivi od Boga odredjenom cilju ženidbe: radjanju djece.

Oni se, dakle, ne smiju služiti sa stvaralačkom moću kako hoće i kako im konvenira, kako im pravi zadovoljstvo, već samo onako kako Bog to traži i hoće. Služe li se drukčije, svaki put čine grijeh, veliki grijeh. I nema toga razloga, koji bi ih u takvim slučajevima opravdao. Ni bolest, ni smrt žene, ni siromaštvo, ni stambene neprilike, ni bilo koji razlog ih ne opravdava. Zašto? - Zato što Bog nije postavio opravdajući razlog.

Dakle, svako svijesno i namjerno izbjegavanje i onemogućivanje začeća, na jedan ili na drugi način, prigodom bračnih čina, u očima Božjim i u očima Crkve, predstavlja teški zločin, protunaravni grijeh, koji vapi osvetu pred licem Božjim, a bračni drugovi, koji ga počinjaju, teško terete svoju savjest.

Nego, da ne bi netko pomislio, da je ovo moja samovoljna tvrdnja, moram spomenuti, što o tome kaže službena Crkva, koju je Bog postavio za traj - nog čuvara objavljene vjere i objavljenog morala.

3. Službena riječ Crkve.

Na Silvestrovo god. 1930. sv. Otac Papa Pijo XI. izdao je svoju veliku okružnicu o kršćanskom braku, gdje je

u ime Isusovo kršćanskim roditeljima, koji djecu u majčinskoj utrobi ubijaju rekao, da su gori od najgorih ubojica; a majkama i očevima, koji se svim sredstvima trude, da njihov brak ostane sa što manje djece, rekao je, da su teški grešnici pred Bogom.

Po cijeloj Evropi organizirali su protivnici kršćanske nauke protestne skupštine i povorke, u kojima su nosili natpise: "Dolje okrutni Papa", "Zašto se Crkva ne smiluje jadnim majkama?", "Hoćemo da budemo gospodari svoga tijela", i.t.d.

Medjutim Papa, odnosno Crkva nije popustila, i doklegod Crkva bude Crkva — a bit će do sudnjega dana - ne će popustiti ne samo pred modom da se djeca ubijaju, a majke se ne zovu ubojicama, nego "inteligentnim ženama", nego ne će popustiti pred modom, da se muž i žena služe sa stvaralačkom moću, a djecu ne će da radjaju, pa makar se oni zvali kršćanskom obitelju, mjesto da se zovu "kršćanskim grobljem."

Da Crkva nije popustila i da ne će popustiti, ona je 2o godina nakon toga opet progovorila na usta Pija XII. U velikom govoru od 29. listopada 1951. on je ponovno izjavio jasno i otvoreno: "Doklegod čovjek nije postao zločinac, nije nikom dozvoljeno taknuti u njegov život... niti roditeljima, niti suprugu, niti on sam može s njim raspolagati." A u istom govoru naglasio je Pijo XII., još otvorenije

nego njegov predšasnik, da su roditelji, koji bi na bilo koji način htjeli ljubav ili užitak u braku, a ne će djece, teški grešnicu pred Bogom.

Crkva se ne obazire na modu. Ne obazire se ni na tobožnje opravdanje "svi tako rade." Crkva jednostavno i bezobzirno svima, koji tako rade, dovikuje: "Griješite i teško Boga vrijedjate!", jer kod sebe ima jasne riječi Božje, da je prva zapovijed data bračnim drugovima: "Rastite i množite se!" (Dobri Pastir, 1953.)

U Sv. Pismu St. Zavjeta izričito se spominje jedan čovjek Onan, koji je u braku vršio bračne čine na neprirodni način, pa se i danas taj grijeh po njemu i nazivlje "onanizam". Bog je istoga časa pripustio, da Onan radi toga umre. A Sv. Pismo veli, da je ono, što je Onan učinio, djelo, koje je "Bogu mrsko".

4. Grijeh pred ljudima.

Medjutim, onanizam ili protuprirodni bračni čin, učinjen na jedan ili na drugi način, ne samo da je on u sebi zlo i da je naravnim pravom zabranjen, a prema tome i da je veliki grijeh pred Bogom, nego i pred ljudima.

Da ne spominjem druge razloge, spomenut ću samo razlog izumiranja ne samo pojedinih obitelji, nego i naroda, kojemu je jedini uzrok neprirodno čuvanje od djece.

Prema pisanju jednog engleskog časopisa od god. 1940. Engleska zbog bijele kuge, tj. zbog neprirodnog čuvanja od djece u braku, ide ususret depopulaciji, izumiranju pučanstva. Te godine je u Engleskoj bilo već preko 50% pučanstva starije od 30 godina. Ako umnažanje pučanstva ostane na sadašnjem stupnju - zaključio je engleski časopis - cijela Engleska sa Walesom (Uelsom) imat će koncem slijedećeg stoljeća tek toliko, koliko danas ima okrug Londona, t.j. otprilike 4,5 miliona stanovnika.

God. 1933. glasoviti bečki učenjak P.W. Schmidt nazvao je grad Beč gradom smrti. Te je, naime, godine u Beču 10.000 ljudi više umrlo nego rodjeno. A to znači, da bi na taj način Split za 12-15 godina postao groblje, bez ijedne žive duše.

Isto je tako poznato, da i cijela Francuska, zbog istog razloga, ide depopulaciji.

Nažalost, moramo to isto utvrditi i o našem hrvatskom narodu. Evo što o tome piše jedan naš pisac: "Mi Hrvati nazadujemo i padamo... Prohujaše preko ove drage i napaćene zemlje tolike vojske: i avarska, i hunska, turska, i švapska i talijanska. Iscijediše toliku krv iz napaćene nam Hrvatske, da se ona ne će više nikada oporaviti od tolikih pretrpljenih rana. Ali eto nama nije to dosta, već i sami tu mučenicu i patnicu, majku Hrvatsku, ubijamo i zatiremo. I tko?

Nitko drugi, već vi majke i vi ocevi, koji svijesno i promišljeno uskraćujete toj majci, da se što prije oporavi od tolike prolivene krvi, umjetnim sprečavanjem poroda, ili čak nesvijesnim i promišljenim ubijanjem njena podmlatka." (Suić, Priručnik seoskog propovjednika).

I ako roditelji kažu, da ih k tome vode gospodarsko-financijski razlozi, možemo im odgovoriti, da to nije istina. Činjenica, da natalitet opada baš kod onih naroda, pokrajina i obitelji, koje ekonomski bolje stoje, drukčije govori. - Pravi i jedini razlog ove užasne pošasti, koja se munjevitom brzinom širi i postaje općečovječanska najteža rana, a ujedno i općečovječanski grijeh, jest pretjerana težnja za uživanjem i strah pred žrtvama, koje su skopčane sa radjanjem i odgajanjem djece i pomanjkanje kršćanskog duha. U našoj Slavoniji, Srijemu, najbogatijim našim krajevima, ljudi su bolje opskrbljeni nego u Bosni i Hercegovini, pa ipak u Slavoniji i Srijemu je najmanji broj djece, a najveći u Bosni i Hercegovini.

Zaključak.

Iz ovih mojih riječi možete razabrati, da je protuprirodni bračni čin - učinjen na jedan ili na drugi način - pred Bogom, pred Crkvom i pred ljudima veliki grijeh, koji vapi osvetu pred licem Božjim. O tome grijehu - više nego i o jednom drugom -

treba voditi računa. I njega treba ispovijedati. I njega se treba čuvati.

I ako hoćete da znađete, koji je najteži križ svakoga svećenika, to je njegova dužnost, da u ispovijedaonici mora pitati i o ovom grijehu. Makar svećenik bio krivo protumačen, makar čuo predbacivanje "Što se to vas tiče?", makar se u ispovjedaonici i usred ciče zime znojio od muke, on, ako će biti pravi svećenik, i ako će sakramenat ispovijedi obavljati valjano i dostojno, mora se u ispovijedaonici osvrnuiti i na ovaj grijeh kod svih onih osoba, za koje smatra da bi ga mogle počiniti, a same ga ne spominju.

Gospode Bože, daj našim roditeljima, da vjerno stoje na straži svoje roditeljske dužnosti; da odgovore uzvišenom pozivu, na koji si ih Ti postavio: da radjaju, ljube i žrtvuju se za svoju djecu. Daj im svijest odgovornosti i puno pouzdanje u Tvoju slatku Providnost.

I blagoslivljat će ih domovina...

I blagoslivljat će ih djeca i unuci...

I blagoslovit ćeš ih i naplatit ćeš im Ti, Gospodar vječnoga života - naš Bog Svemogući.

S A D R Ž A J

	Str.
Mjesto predgovora	
U v o d	
Milost Božja	1
I. Sakramenti (uopće)	14
II. Sakramenti (uopće)	2o
K r š t e n j e	
I. Krštenje (uopće)	27
II. Učinci Krštenja	36
III. Potreba Krštenja	41
IV. Kako se dijeli Krštenje ...	48
V. Dužnosti krštenih	53
VI. Vrijednost krsnih obećanja	6o
VII. Krsni kumovi	65
VIII. S' Krštenjem se ne smije odgadjati	71
K r i z m a	
Sakramenat Svete Krizme (Potvrde)	78
E u h a r i s t i j a	
I. Što Crkva uči, a što ljudi misle o Euharistiji	89
II. Obećanje Euharistije	96
III. Ustanovljenje Euharistije .	1o3
IV. Prvi vjekovi kršćanstva vjerovali su u Isusovu stvarnu prisutnost u Euharistiji ..	11o
V. Intelektualna elita i Euharistija	117
VI. Uskrsna Pričest	124
VII. Posljednja Pričest	131
VIII. Česta Sv. Pričest	137
IX. Dobra Sv. Pričest	144

Str.

Ž r t v a S v e t e M i s e
I. Žrtva uopće 151
II. Žrtva Gospodina našega Isusa Krista 158
III. Žrtva svete Mise i Žrtva na križu 166
IV. Blagodati svete Mise 177

I s p o v i j e d
I. Ispovijed je potrebna 187
II. Ispovijed je laka 193
III. Odgovori na neke prigovore .. 2oo
IV. Blagotvorni učinci ispovijedi 2o6

P o s l e d n j a P o m a s t
I. Posljednja Pomast 214
II. Učinci Posljednje Pomasti ... 219
III. Raspoloženje potrebno za primanje Posljednje Pomasti 224

S v. R e d
I. Sakramenat sv. Reda 228
II. Svećenik - drugi Krist 234
III. Svećenik - učitelj i posvetitelj 241
IV. Svećenikovo zvanje 247
V. Obitelj i svećenikovo zvanje 253
VI. Redovnik 261

Ž e n i d b a
I. Svetost Ženidbe 269
II. Bračna vjernost do smrti 276
III. Radjanje djece - prvotna svrha Ženidbe 283